

BIBLIOTEKARZ ZACHODNIOPOMORSKI

KWARTALNIK ISSN 0406-1578 INDEKS 35263

W NUMERZE

Iwona Kolenda, Monika Kwaśniak

Aktywność bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego w pozyskiwaniu środków pomocowych w latach 2008–2012

Anna Kościuczuk Danuta Maria Kelch z domu Hepke

Renata Lis
Świdzki Włodzimierz
jako zasłużony bibliotekarz

Książd dr Jan Marcin Mazur
Jan Maziakowski,
antykwariusz szczeciński
(1915–1976)

Barbara Arsoba-Haddaji
Działalność wydawnicza
i okołowydawnicza
Wydawnictwa BARBARA

Marta Kostecka
Słowianin w wielkim
mieście. Sylwetka Igora
Górewicza, właściciela
wydawnictwa Triglav

Anna Narloch
„Hot Articles” bX –
darmowe narzędzie
dla bibliotek naukowych

Urszula Ganakowska
Krótka historia logo
Biblioteki Głównej
Uniwersytetu
Szczecińskiego

nr 4/2013

BIBLIOTEKARZ ZACHODNIOPOMORSKI

KWARTALNIK PL ISSN 0406-1578 INDEKS 35263

KSIĄŻNICA POMORSKA
IM. STANISŁAWA STASZICA
W SZCZECINIE

ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE BIBLIOTEK

KOSZALIŃSKA BIBLIOTEKA
IM. JOACHIMA LELEWELA
W KOSZALINIE

STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY POLSKICH
Okręg Zachodniopomorski

ROCZNIK LIV
NR 4 (145)
SZCZECIN 2013

Spis treści

ARTYKUŁY

Iwona Kolenda, Monika Kwaśniak

Aktywność bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego
w pozyskiwaniu środków pomocowych w latach 2008–2012.....5

Anna Kościuczuk

Danuta Maria Kelch z domu Hepke..... 18

Renata Lis

Świdzki Włodzimierz jako zasłużony bibliotekarz..... 26

Ksiądz dr Jan Marcin Mazur

Jan Maziakowski, antykwariusz szczeciński (1915–1976)31

Barbara Arsoba-Haddaji

Działalność wydawnicza i okołowydawnicza Wydawnictwa BARBARA.....44

Marta Kostecka

Słowianin w wielkim mieście.

Sylwetka Igora Górewicza, właściciela wydawnictwa Triglav52

Anna Narloch

„Hot Articles” bX – darmowe narzędzie dla bibliotek naukowych 59

Urszula Ganakowska

Krótką historią logo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego.....62

REALCJE, SPRAWOZDANIA

Anna Kościuczuk

Tydzień Bibliotek 2013 w Miejskiej Bibliotece Publicznej
im. Marii Dąbrowskiej w Choszcznie64

Władysław Michnał

Święto bibliotekarzy w Zachodniopomorskiem w 2013 roku 66

Andżelika Gałęcka, Szymon Głód

Warsztaty plastyczne z ilustratorką 68

Mariusz Kiełtyka

Z działalności Oddziału Dziecięcego
Gryfińskie Biblioteki Publicznej w 2013 roku..... 70

BIOGRAFIE

Katarzyna Krajewska

Sylwetki szczecińskich bibliotekarzy archeologów.

Cecylia Zofia Gałczyńska 76

NASZE BIBLIOTEKI

Dorota Gill-Tarnowska

Biblioteka Filologiczna Uniwersytetu Szczecińskiego

– krótki rys działalności.....83

Z SZAFY BIBLIOFILA

Andrzej Awtuszewski

Czy książki ze szwedzkich zaborów mogą znajdować się

w bibliotekach szczecińskich?..... 90

ZAPISKI KONSERWATORA

Wojciech Łopuch

Czytając przy barbakanie95

PO GODZINACH

Sylvia Grabowska

Moja pasja to fotografowanie 99

KRONIKA

Małgorzata Zychowicz, Przemysław Nowaczek

Kronika105

Iwona Kolenda, Monika Kwaśniak

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie

AKTYWNOŚĆ BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W POZYSKIWIANIU ŚRODKÓW POMOCOWYCH W LATACH 2008–2012

Biblioteki publiczne w Polsce mają ograniczoną ustawowo możliwość zarobkowania i sprzedaży usług. Finansowana przez samorządy lokalne działalność statutowa bibliotek jest bezpłatna i nie nastawiona na zysk. Wszelka inna, mogąca przynosić dochody, jest zabroniona lub w znacznym stopniu ograniczona. Biblioteki publiczne są więc typowymi instytucjami non-profit.

Aby popularyzować ofertę oraz zachęcać do korzystania z usług, biblioteki starają się jednak rozszerzać swoją działalność pozyskując w tym celu dodatkowe środki na realizację różnorodnych projektów na rzecz społeczności lokalnych. W latach 2008–2012 dla wielu bibliotek publicznych w woj. zachodniopomorskim, oprócz podstawowej dotacji od organizatorów, źródłami dodatkowych dochodów były środki otrzymywane od samorządów innych szczebli, dotacje celowe ministerialne (w szczególności Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), fundusze europejskie, środki rzeczowe i finansowe pozyskiwane od stowarzyszeń, fundacji oraz od prywatnych darczyńców.

Poniżej przedstawiono przykłady działań podejmowanych przez biblioteki w latach 2008–2012 w celu pozyskania środków pomocowych z różnych źródeł oraz wskazano przykłady ich zastosowania w działalności na rzecz społeczności lokalnych.

Fundusze Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Od wielu lat Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeznacza środki finansowe dla bibliotek publicznych, aby wspomóc zakup nowości wydawniczych realizowany w ramach zadań statutowych (rocznie od 10 do 30 mln zł). Pula pieniędzy przeznaczana na każde województwo jest rozdzielana przez bibliotekę wojewódzką zgodnie z regulaminem programu. W latach 2008–2012 biblioteki publiczne województwa zachodniopomorskiego otrzymywały od około 400 tys. zł do ponad 1 mln zł rocznie na nowości wydawnicze. Wymogiem otrzymania dotacji jest posiadanie przez bibliotekę statusu instytucji kultury (wpisu do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez organizatora) oraz wkład własny biblioteki w wysokości minimum 25% kwoty

całości zadania. W 2012 roku ponad 80% bibliotek woj. zachodniopomorskiego spełniało te wymogi i otrzymało dotację w kwotach od 4 tys. zł do ponad 62 tys. zł. w zależności od wartości przyjętego kryterium demograficznego i czytelniczego. Pozyskanie tych środków jest stosunkowo łatwe dla bibliotek. W programie tym nie istnieją procedury konkursowe, a każda z bibliotek wypełnia jedynie nieskomplikowany dwustronny wniosek. Inne środki pomocowe Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego stanowiące dofinansowanie projektów realizowanych w ciągu roku kalendarzowego, są pozyskiwane w drodze konkursów. Wkład własny w projekt wynosi 25% przyznanej kwoty. Po największe fundusze sięgają biblioteki realizujące duże projekty, będące w stanie zapewnić wysoki wkład własny oraz mające odpowiednie zaplecze kadrowe.

Poniżej przedstawiono przykłady innych dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dla bibliotek realizowanych w latach 2008–2012.

W 2008 roku Książnica Pomorska pozyskała poprzez Instytut Audiowizualny fundusze z programu Mecenat Państwa na „Rozbudowę zintegrowanego, elektronicznego systemu bibliotecznego Książnicy Pomorskiej w Szczecinie – Tworzenie i wdrażanie systemów informatycznych w sferze kultury. W tym samym roku pozyskano środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na organizację III Forum Młodych Bibliotekarzy – „Młodzi rzecznikami nowoczesności w bibliotece XXI wieku”. W 2010 roku biblioteka wojewódzka realizowała projekt „Promocja i upowszechnianie zbiorów historycznych i współczesnych Książnicy Pomorskiej czytelnikom krajowym i zagranicznym” (Mecenat 2010). W roku 2011 pozyskała środki z Promesy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – na projekt „Il mondo familiare. Rodzinny świat Czesława Miłosza (1911–2011)”. Celem projektu była popularyzacja poezji Czesława Miłosza poprzez wystawę „Czesław Miłosz. Między Wschodem a Zachodem”, zorganizowanie międzynarodowej konferencji naukowej w Rzymie, której plonem jest publikacja pod tytułem: „Czesław Miłosz i rewolucja” oraz zorganizowanie gry miejskiej „Śladami Czesława Miłosza i jego przyjaciół”. W roku 2011 Książnica Pomorska pozyskała również środki z Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+ na projekt „Rozbudowa Zachodniopomorskiej Biblioteki Cyfrowej POMERANIA”, a w 2012 roku – 80 tys. zł z programu Promocja Literatury i Czytelnictwa. Priorytet 1 „Literatura” na wydanie czterech pozycji książkowych. Od 2007 roku Książnica Pomorska jest koordynatorem Dyskusyjnych Klubów Książki działających w bibliotekach publicznych na terenie województwa zachodniopomorskiego w ramach ministerialnego wieloletniego programu promocji czytelnictwa i wsparcia sektora książki „Tu czytamy” organizowanego przez Instytut Książki. Coroczne dotacje na prowadzenie klubów umożliwiają zakup książek, organizację spotkań autorskich oraz sprzyjają popularyzacji czytelnictwa. W 2012 roku na działalność Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie Książnica Pomorska otrzymała 40 tys. zł.

Biblioteki publiczne woj. zachodniopomorskiego realizowały również wiele mniejszych projektów dofinansowywanych głównie z Programu Operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa”. Miejska Biblioteka Publiczna w Białogardzie w 2008 roku w ramach projektu „Spotkania dla Małych i Dużych w Bibliotece” zrealizowała dwa spotkania dla dzieci i młodzieży oraz ogłosiła konkurs literacki „I Ty możesz zostać Anią z Zielonego Wzgórza”. W tym samym roku Koszalińska Biblioteka Publiczna przeprowadziła akcję popularyzującą czytelnictwo wśród młodzieży gimnazjalnej „Kocha – lubi – szanuje – myśli – czyta – surfuje”. Książnica Stargardzka zrealizowała w 2008 roku dwa projekty – „Jesien na przygodę z książką” (międzyszkolne konkursy literacko-artystyczne ze znajomości literatury dziecięcej) oraz „Teatrzyk Pinokio czyta i przedstawia dzieciom...” (czytanie i inscenizacja popularnych baśni dziecięcych). W 2008 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyła się Ogólnopolska Konferencja „Nowe trendy w literaturze i ilustracji dla dzieci. Książka obrazkowa”, która była również współfinansowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2009 roku biblioteka w Kołobrzegu opracowała też i zrealizowała projekt „Gadu-gadu – literackie rozmowy o życiu”. Biblioteka im. M. Skłodowskiej-Curie w Policach przeprowadziła cykl spotkań z pisarzami literatury dziecięcej i młodzieżowej, cykl konkursów plastycznych „Młodzi Policzanie Pora na Spotkanie i Malowanie” (2008 roku) oraz projekt „Kobieca literatura – kobiece spotkania w bibliotece” (2009 roku). Dofinansowanie na realizację cyklu spotkań „Cztery Pory Roku z Książką” (2008 roku) oraz projektu „Literacki Powiew Wiosny” (2009 roku) uzyskała też Biblioteka Publiczna w Połczynie Zdroju. Od 2007 roku coroczną dotacją na projekt „Ogrody Marii Czartoryskiej – Trzebiatowskie Spotkania Literackie” otrzymuje Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Trzebiatowie.

W 2008 roku dofinansowanie projektu Spotkania z książką dla dzieci: „Czytam – bawię się i poznaję!” uzyskała Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie. Od 2008 roku biblioteka otrzymywała regularnie środki na realizację projektów pod nazwą – „Herbatka u ...”, które propagowały literaturę wśród mieszkańców Szczecina. W ramach projektu w 2009 roku zorganizowano trzy spotkania literackie współfinansowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Programu Literatura i Czytelnictwo: Herbatka u Witkacego, Herbatka u Becketta, Herbatka u Kafki. W roku 2010 biblioteka pozyskała dotację ministerialną z programu „Wydarzenia artystyczne – literatura”, którego celem było tworzenie warunków do rozwoju literatury, w tym wydawania i promocji wartościowej literatury oraz wydarzeń literackich promujących literaturę i czytelnictwo. Dzięki tej dotacji zrealizowano zadanie „Herbatka z wydawnictwem...” (Znak, Wydawnictwo Literackie, W.A.B., Świat Książki, Biuro Literackie). W roku 2011 kontynuowano spotkania literackie w ramach projektu „Errata Literata” dofinansowanego również ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W 2009 roku Instytut Książki finansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zainicjował Program Biblioteka+. Ten wieloletni program rządowy miał na celu wielokierunkowe wsparcie bibliotek z gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i gmin miejskich do 15 tys. mieszkańców. Program składał się z czterech modułów: MAK +, Szkolenia dla bibliotekarzy, Infrastruktura Bibliotek, Certyfikat Biblioteka +. Każdy z wyżej wymienionych modułów miał inny charakter i zakres. Moduł MAK+ i Certyfikat+ nie niosły za sobą bezpośrednich funduszy dla bibliotek. Moduł „Szkolenia dla bibliotekarzy” realizowany był we współpracy z wojewódzkimi bibliotekami publicznymi. Beneficjentem bezpośrednim była Książnica Pomorska, która otrzymywała dotację na organizację i przeprowadzenie szkoleń dla bibliotekarzy bibliotek publicznych woj. zachodniopomorskiego. W 2012 roku kwota dotacji na ten cel wyniosła 81 tys. zł. Szkolenia dla uczestników były bezpłatne, a wszelkie koszty związane z ich realizacją pokrywano z dotacji. Warto zwrócić uwagę, że moduł szkoleniowy programu nie wymagał wkładu własnego biblioteki wojewódzkiej. Od 2009 roku ze szkoleń skorzystało kilkadziesiąt osób z woj. zachodniopomorskiego.

Najwyższe kwoty dotacji otrzymały biblioteki na rozwój infrastruktury (remonty i modernizację, rzadziej wyposażenie) w ramach modułu Infrastruktura Bibliotek. W 2009 roku biblioteki w Będzinie, Dębnie, Bornem Sulinowie i Sianowie otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę przekraczającą 235 tys. zł. Miejska Biblioteka Publiczna w Bornem Sulinowie uzyskała dofinansowanie dla dwóch projektów: „Infrastruktura Kultury” – na zakup wyposażenia do biblioteki (30 tys. zł) oraz „Infrastruktura Bibliotek” – na modernizację budynku oraz zakup mebli i sprzętu (ponad 70 tys. zł). Dzięki projektom wyremontowano i wyposażono między innymi Oddział Dziecięcy. W 2010 roku biblioteki w Czaplunku, Tucznie, Reczu i Pełczycach również pozyskały środki na remonty z modułu „Infrastruktura bibliotek”. Z uwagi na wysoki wkład własny, w realizację większych zadań zostały zaangażowane samorządy gminne i wojewódzkie. W związku z tym w 2012 roku w woj. zachodniopomorskim Marszałek Województwa przeznaczył kwotę 1 mln zł na rozwój infrastruktury bibliotek, co stanowi 30% wkładu w realizację projektu. Na samorządach gminnych spoczywa kolejne 30% środków. Z tej formy pomocy skorzystała Biblioteka Publiczna w Gryfinie, otrzymując prawie półmilionową dotację z MKiDN oraz biblioteki w Karlinie, Mirosławcu, Myśliborzu i Wierzchowie, dla których suma dofinansowania wyniosła ponad 710 tys. zł.

W 2012 roku Instytut Książki realizował również Program dotacyjny w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa w roku 2012 „Kraszewski. Komputery dla bibliotek”. Program był skierowany do wszystkich bibliotek publicznych w Polsce. Jego celem było wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt komputerowy umożliwiający użytkownikom korzystanie z Internetu, a bibliotekarzom katalogowanie zbiorów i udostępnianie ich on-line. Z programu skorzystało 12 bibliotek w woj. zachodniopomorskim.

Środki Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Program Rozwoju Bibliotek

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności realizuje swoje cele m.in. w sferze nauki, edukacji, kultury, promocji zatrudnienia, aktywizacji zawodowej, działalności na rzecz mniejszości narodowych oraz wspomagania rozwoju społeczności lokalnych. W ramach swej działalności Fundacja realizuje kilka programów, z których korzystają również biblioteki. Należą do nich między innymi: Równać Szanse, Działaj Lokalnie, Liderzy PAFW oraz Obywatel i Prawo. W marcu 2008 roku Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności powołała do życia Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, która zainicjowała Program Rozwoju Bibliotek.

Dzięki środkom z programu Równać Szanse, Biblioteka Publiczna w Dobrej Nowogardzkiej w 2008 i 2009 roku przeprowadziła zajęcia, realizując projekt „Jak Wendowie w Dobrej żyli – promocja walorów turystycznych”. Z tego samego programu Gminna Biblioteka Publiczna w Osinie w 2010 roku pozyskała grant na projekt „Nietradycyjnie?!” oraz na realizację projektu dla przedszkolaków pod nazwą „Na dobry początek”.

W 2010 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Bornym Sulnowie zorganizowała kurs języka angielskiego dla dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej. Zajęcia były organizowane dzięki grantowi z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a działanie nazwane „Letnia Akademia Języka Angielskiego” było częścią projektu realizowanego przez Zespół Szkół im. Bohaterów Oflagu II D w Bornem Sulnowie.

W 2011 Biblioteka Publiczna w Kaliszu Pomorskim pozyskała środki z Programu „Działaj Lokalnie VII” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce na organizację kursu astronomicznego. Kurs zainicjował powstanie Koła astronomicznego przy bibliotece. Z pozyskanych środków zakupiono m.in. teleskop. W kolejnym roku z tego samego programu biblioteka pozyskała środki na realizację projektów: „Pierwsza pomoc? Boję się! Nie bój się, nauczymy cię”, „Pałacowe kino spacerowe” oraz na przeprowadzenie warsztatów komiksowych. Biblioteka Publiczna Gminy Stargard Szczeciński w 2011 roku w ramach programu „Działaj Lokalnie” otrzymała dofinansowanie na projekt „Opowiem Ci Bajkę – wiejskie spotkania z kulturą”. Projekt realizowano również w roku 2012. W 2012 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Czaplunku uzyskała dofinansowanie w kwocie 1 800 zł na warsztaty rękodzielnicze „Ocalić od zapomnienia” w ramach programu Lokalnej Grupy Działania „Działaj Lokalnie VII”. Z tego samego programu w 2012 roku grant na remont oraz wyposażenie oddziału dla dzieci pozyskała też Biblioteka Publiczna w Złocińcu. W 2011 roku biblioteka złocieniecka brała też udział w Regionalnym Konkursie Grantowym „Równać Szanse”.

Program Rozwoju Bibliotek realizowany przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego zainicjowano w 2009 roku Fundusze na jego realizację pochodzą z grantu przekazanego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności przez Fundację Billa

i Melindy Gates i są przeznaczone na wyposażenie bibliotek w sprzęt informatyczny, cykl praktycznych szkoleń, wzmocnienie środowiska bibliotekarskiego oraz na promocję bibliotek. W ramach Programu biblioteki otrzymały komputery stacjonarne i laptopy z oprogramowaniem oraz projektory i urządzenia wielofunkcyjne. Wyposażenie bibliotek w nowoczesny sprzęt znacząco przyczyniło się to do podniesienia atrakcyjności ich oferty. W I i II rundzie Programu w woj. zachodniopomorskim do Programu przystąpiło 137 placówek bibliotecznych. Oprócz szkoleń dotyczących projektowania rozwoju biblioteki oraz technologii IT, biblioteki otrzymały niewielkie fundusze na kontynuowanie programów rozwoju.

Ponadto biblioteki uczestniczące w Programie Rozwoju Bibliotek mogły aplikować do innych programów oferowanych przez organizacje pozarządowe współpracujące z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności – np. przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, Ośrodek KARTA czy Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”. W 2011 roku decyzją Komisji Grantowej Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bornem Suliniowie „Projektowanie gry planszowej o historii Bornego Suliniowa – jako czas twórczej i fascynującej pracy w celu lepszego poznania naszej małej ojczyzny” znalazł się w gronie laureatów Konkursu Grantowego „Aktywna Biblioteka” organizowanego w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. Również w 2011 roku Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Barlinku w ramach „Aktywnej Biblioteki” zorganizowała konkurs, warsztaty plastyczne, literackie oraz spotkanie autorskie. Barlinecki Projekt Filmowy otrzymał dotację przyznaną przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” w Warszawie, w ramach projektu Młodzi Menedżerowie Kultury w bibliotekach, dzięki której odbyły się trzy plenerowe pokazy filmu. Biblioteka Publiczna w Złocięncu otrzymała grant na realizację projektu pod tytułem „Teatr Trzech Generacji” napisanego w ramach konkursu „Aktywna Biblioteka” przeznaczonego dla uczestników I rundy Programu Rozwoju Bibliotek. W roku 2012 w ramach „Aktywnej Biblioteki” granty na realizację własnych projektów otrzymały też biblioteki w Chojnie, Gryficach, Grzmiącej, Kaliszu Pomorskim, Polanowie, Trzebiatowie, Tucznie i Węgorzynie.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego

W 2008 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego Książnicy Pomorskiej w Szczecinie przyznano fundusze na projekt „Modernizacja budynku Książnicy Pomorskiej przy ul. Dworcowej Muzeum Literatury Pomorza Zachodniego” (Oś priorytetowa 6: Rozwój Funkcji Metropolitalnych, Działanie 6.2: Wzrost atrakcyjności kulturalnej na obszarze metropolitalnym, Poddziałanie 6.2.1: Rozwój infrastruktury kulturalnej na obszarze metropolitalnym). Modernizacja zakończyła się w roku 2010. Było to ważne przedsięwzięcie mające na celu przystosowanie najstarszego, zabytkowego budynku Książnicy Pomorskiej do nowych zadań i przeprowadzenie udogodnień dla użytkowników.

W 2011 roku Koszalińska Biblioteka Publiczna wspólnie z Urzędem Miejskim realizowała dwa programy: „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Koszalina” oraz „Portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego – Koszalin”. Dzięki programom biblioteka otrzymała 55 nowoczesnych komputerów wraz z drukarkami (przeznaczonych głównie dla czytelników) oraz zakupiła zintegrowany system biblioteczny ALEPH.

Również w 2011 roku Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Polanowie uzyskała nową siedzibę z projektu Gminy Polanów „Nadbudowa z przebudową oraz zmianą sposobu użytkowania byłego budynku usług handlowych na Centrum Społeczno-Kulturalne w Polanowie” dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Golczewie brała udział w projekcie współfinansowanym przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 pt.: „Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalnej gminy Golczewo”. Projekt pozwolił na remont biblioteki i wymianę wyposażenia.

Fundusze Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego INTERREG

Celem Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest wspieranie współpracy przygranicznej, międzynarodowej i międzyregionalnej zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych granicach Unii.

W 2008 roku Pyrzycka Biblioteka Publiczna otrzymała refundację w ramach programu INTERREG III za zrealizowany w 2006 roku projekt „Dni św. Ottona z Bambergu”.

W 2010 roku z okazji Europejskiego Dnia Dziedzictwa Kulturowego Biblioteka Publiczna w Gryfinie wraz ze Stowarzyszeniem Heimatverein Gartz (Oder) zaprezentowała w Gartz wystawę „Gryfino i Gartz na historycznych mapach”. Projekt był współfinansowany z Funduszu Małych Projektów INTERREG IV A.

Dzięki Europejskiemu Funduszowi Rozwoju Regionalnego INTERREG IV A (Fundusz Małych Projektów) w 2011 roku Książnica Pomorska zrealizowała projekt „Warsztaty i konferencja na temat upowszechniania wspólnego dziedzictwa kulturalnego Pomorza – historyczne czasopisma w szczecińskich i greifswaldzkich zbiorach”. Refundację wcześniej poniesionych wydatków Książnica Pomorska uzyskała również w 2012 roku

Miejska Biblioteka Publiczna w Świnoujściu pozyskała w 2011 roku środki z programu „Cztery Zakątki Południowego Bałtyku” na organizację interdyscyplinarnej wystawy artystów z Rugii, Bornholmu i Świnoujścia. Dzięki pomyślnej realizacji tego

przedsięwzięcia biblioteka zyskała na stałe wyposażenie do własnej galerii w ramach programu INTERREG IIIB.

Poakcesyjny Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 jest instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Z programu skorzystało wiele gminnych bibliotek, oferując dodatkowe zajęcia dla swoich użytkowników.

Biblioteki pozyskiwały też fundusze na modernizację lokali i prowadzenie świetlic. W 2008 roku taką inwestycję zainicjowała Gminna Biblioteka Publiczna w Brojcach we współpracy z Gminą Brojce, budując świetlicę w Strzykocinie w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi” z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Budowę obiektu zakończono w 2011 roku, a dofinansowanie w kwocie ponad 317 tys. zł (61% wartości inwestycji) wpłynęło na początku 2012 roku

Od roku 2009 Gminna Biblioteka Publiczna w Przelewicach bierze udział w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich (2007–2013), dzięki któremu możliwa była adaptacja pomieszczeń na punkt biblioteczny w Laskowie. W 2009 roku Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Sianów, w ramach działania Odnowa i Rozwój Wsi objętego PROW na lata 2007–2013, realizowała projekt „Aktywizacja społeczna, kulturalna i edukacyjna mieszkańców wsi Wierciszewo, Sieciemien i Osieki poprzez remont i modernizację świetlic”. W 2011 roku z tego samego programu pozyskała środki na remont filii w Węgorzewie.

W 2012 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Osinie pozyskała 2 granty na realizację, wraz z Lokalną Grupą Działania Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego, warsztatów dla dzieci i dorosłych w okresie wakacyjnym („Sianoploty na doniczki i płoty”, „Filcowanie na dywanie”, „Warsztaty taneczne”) oraz dotację na przedstawienie teatralne „Piekielnie anielska sztuka”. W 2012 roku Biblioteka Publiczna Gminy Stargard Szczeciński pozyskała środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie 413 – „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” na realizację projektu pod nazwą „Internet Caffee – oknem na świat dla mieszkańców LGD WIR z miejscowości Pęczino i Barzkowice”. Dzięki pozyskanym środkom (ponad 14 tys. zł) utworzono dwie kawiarenki internetowe w bibliotekach ww. miejscowości.

Fundacja Wspomagania Wsi

Misją Fundacji Wspomagania Wsi jest wspieranie inicjatyw gospodarczych, społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą infrastruktury technicznej obszarów wiejskich. Biblioteki publiczne korzystają głównie z dwóch oferowanych przez Fundację programów – „Pożyteczne wakacje” i „Pożyteczne ferie”.

W 2009 roku środki z Fundacji pozyskała Biblioteka Publiczna w Połczyniu-Zdroju – Filia w Redle, która współrealizowała projekt świetlicy Wiejskiej w Redle pod hasłem „Dorośli i dzieci zbierają śmieci” oraz Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Sianów, która zrealizowała dwa projekty „Pożyteczne ferie 2009” i „Wakacje 2009”.

Filie Biblioteki Publicznej w Połczyniu Zdroju w 2012 roku brały udział w realizacji projektów świetlic wiejskich w Gawrońcu, Kołaczcu i Popielewie oraz Rady Sołeckiej w Redle pt. „Moja miejscowość w Internecie” (program Fundacji Wspomagania Wsi „Pożyteczne ferie”). Filie w Redle i Popielewie współrealizowały wakacyjne projekty edukacyjne świetlic wiejskich w swoich miejscowościach „Nasza wieś najpiękniejsza” w ramach programu „Pożyteczne Wakacje” finansowanego przez Fundację Wspomagania Wsi. W tym samym roku, dzięki środkom z Fundacji Wspomagania Wsi, Gminna Biblioteka Publiczna w Stanominie zrealizowała projekt „Pożyteczne wakacje” – „Nasza Wieś Pięknieje”. Zajęcia w ramach projektu odbywały się w filiach w Podwilczu, Pomianowie i Rogowie. Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta w Sianowie w 2012 roku pozyskała środki z Fundacji Wspomagania Wsi „Pożyteczne Ferie 2012” – „Moja miejscowość w Internecie” dla filii w Sierakowie Sławieńskim, Osiekach oraz punktu bibliotecznego w Skibnie. W Skibinie realizowano też projekt „Pożyteczne Wakacje 2012” – „Nasza wieś najpiękniejsza”.

Kapitał Ludzki – Europejski Fundusz Społeczny

W 2007 roku Komisja Europejska wydała decyzję w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Kapitał Ludzki, który jest jednym z programów służących realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007–2013 i obejmuje całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce.

W 2008 roku Biblioteka Publiczno-Szkolna w Żukowie (gmina Sławno) otrzymała 4 komputery z Europejskiego Funduszu Społecznego. Biblioteka Publiczna Gminy Ostrowice, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Polanów oraz Gminna Biblioteka w Stanominie przystąpiły do projektu Centra Kształcenia na Odległość na Wsiach w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Polanów od 2008 roku działa Gminny Punkt Informacji dla osób niepełnosprawnych realizowany z programu „Pomocna Dłoń Plus” przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Raz w miesiącu specjalista udziela informacji i porad osobom niepełnosprawnym. Od 2008 roku w bibliotece i jej filiach zaczęły też funkcjonować Centra Kształcenia w ramach projektu „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich”. Aby rozszerzyć to działanie w 2008 roku powołano filię w Żydowie, a od 2009 roku w Naclawiu. W Centrach można bezpłatnie korzystać z Internetu i szerokiej oferty szkoleniowej dostępnej poprzez platformę e-learningową.

W roku 2011 Gminna Biblioteka Publiczna w Osinie uczestniczyła w projekcie „Nowa praca – Druga młodość – 45+” realizowanym również w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Dodatkowe fundusze samorządów przeznaczane na działania celowe

W 2008 roku Książnica Pomorska otrzymała fundusze ze środków samorządu województwa zachodniopomorskiego na budowę Platformy Cyfrowej Zachodniopomorskiego Systemu Informacji Regionu i N@ukowej. To wspólne przedsięwzięcie Książnicy Pomorskiej i Zachodniopomorskiego Porozumienia Bibliotek jest również wynikiem realizacji „Planu komputeryzacji Książnicy Pomorskiej oraz bibliotek w regionie na lata 2007–2010”. Celem projektu było stworzenie wirtualnego katalogu centralnego bibliotek naukowych i publicznych (do stopnia powiatowego) woj. zachodniopomorskiego oraz systemów rozproszonych baz danych o regionie. Zadanie realizowane było w latach 2008 i 2009. Na budowę Zachodniopomorskiej Biblioteki Cyfrowej „Pomerania” przeznaczono około 1 mln 800 tys. zł, z czego większość na budowę infrastruktury biblioteki cyfrowej, a pozostałą część na digitalizację, którą objęto około 330 tysięcy stron zbiorów będących w posiadaniu bibliotek miasta Szczecin i województwa.

Od wielu lat Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu korzysta ze środków budżetu Gminy Miasto Kołobrzeg, organizując dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach projektu „Ekologia z biblioteką”. Celem projektu jest pogłębienie świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży oraz promocja literatury z zakresu ochrony środowiska. W 2012 roku na realizację zadania biblioteka otrzymała 2 420 zł. Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Goleniowie w ramach udziału w otwartym konkursie ofert zrealizowała zadanie „Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Goleniów” – „Lato z Biblioteką” (2009). W roku 2012 biblioteka pozyskała grant od Gminy Goleniów w wysokości 4 000 zł na realizację wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży „Feriada 2012” oraz grant o wysokości 4 900 zł na zorganizowanie zajęć stacjonarnych dla dzieci i młodzieży „Wakacje z Biblioteką 2012 – Lato z muzyką, tańcem i plastyką”. W 2010 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Czaplunku otrzymała dofinansowanie z Urzędu Gminy na zajęcia dla dzieci i młodzieży „Czasoumilacz – Ferie 2010” oraz na „Letnią akademię kreatywności”.

Biblioteki od lat korzystają też ze środków Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonujących w każdej gminie. Dzięki tym środkom, każdego roku Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu organizuje cykl imprez „Biblioteka bezpieczna i przyjazna dziecku”. Co roku zmienia się hasło i tematyka imprez. W 2010 roku Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz otrzymała dofinansowanie „Wakacji z Biblioteką” dla dzieci i młodzieży, a w 2011 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Czaplunku uzyskała dofinansowanie na organizację ferii zimowych pod

hasłem „Uzależnieniom STOP!”. W tym samym roku Biblioteka Publiczna w Gryfinie realizowała projekt „Rodzinne spotkania w bibliotece” finansowany również ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie.

Inne środki pomocowe

Od wielu lat Koszalińska Biblioteka Publiczna jest współorganizatorem Europejskiego Festiwalu „Integracja Ty i Ja”. Wspólnie z Koszalińskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym co roku pozyskuje środki na realizację kolejnych edycji festiwalu najczęściej z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – Rządowy Program „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Stowarzyszenia Filmowców Polskich oraz od Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. W ramach Festiwalu odbywają się pokazy filmów, konferencje poruszające tematykę niepełnosprawności, spotkania z niepełnosprawnymi podróżnikami, wybitnymi sportowcami czy pasjonatami historii, lotnictwa i fotografii a także inne imprezy. W 2012 roku na realizację IX edycji Festiwalu pozyskano ogółem 280 tys. zł.

W 2009 roku Biblioteka Publiczna w Marianowie wygrała konkurs Fundacji im. Jana Kantego Steczkowskiego w ramach złożonego wniosku „Zaczarowana Polana”. Projekt skierowany był do najmłodszych czytelników i ich rodziców. W 2010 roku biblioteka wygrała kolejny konkurs tej samej Fundacji w ramach złożonego wniosku „Różni a podobni – podróże międzykontynentalne przedszkolaków”. Zadanie zrealizowano w 2011 roku, a w jego ramach zakupiono aparat cyfrowy oraz telewizor plazmowy.

W 2009 roku Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Sianów otrzymała fundusze z Fundacji „Nauka dla Środowiska” na realizację projektu „Herbatka u Kubusia Puchatka”, a w 2010 roku na realizację projektów „Farbą malowane” i „Czym pachnie łąka” z tej samej Fundacji.

W 2008 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Sławnie, dzięki wsparciu Urzędu Miasta, pozyskała z Norweskiego Mechanizmu Finansowego środki na remont budynku w ramach projektu „Termomodernizacja obiektów budowlanych Gminy Miejskiej Sławno – Przyjazne Miasto w Regionie Zachodniopomorskim”. Z kolei Biblioteka Publiczna w Złocięncu dzięki udziałowi w akcji „Czas na czytanie. Książka wzbogaca” zainicjowanym przez wydawnictwo „Świat Książki”, Fundację „Agora” i Agencję Ciszewski Public Relations otrzymała wybrane wcześniej przez użytkowników książki.

Od sierpnia 2011 do lutego 2012 roku w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bornem Sulinowie przeprowadzono generalny remont w ramach projektu „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatów: białogardzkiego, drawskiego, kołobrzeskiego, koszalińskiego, szczecineckiego, świdwińskiego” realizowanego

w ramach programu Infrastruktura i Środowisko współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności. W czasie remontu ocieplono budynek oraz wymieniono okna i węzeł cieplny.

W 2011 roku Biblioteka Publiczna w Kaliszu Pomorskim Biblioteka pozyskała środki z Programu Operacyjnego Ryby Lokalnej Grupy Rybackiej Partnerstwo Drawy na stworzenie multimedialnego przewodnika dla wędkarzy po jeziorach kaliskich.

Dzięki Programowi Rozwoju Bibliotek wiele instytucji i stowarzyszeń zaczęło działać na rzecz bibliotek oferując im dodatkowe korzyści. Od roku 2010 duża liczba bibliotek skorzystała z refundacji kosztów dostępu do Internetu pokrywanych przez Fundację Orange w ramach programu „Akademia Orange dla bibliotek”. Fundacja w ramach wymienionego programu refunduje bibliotekom opłatę za dostęp do Internetu dostarczanego przez Telekomunikację Polską SA. Ponadto biblioteki oprócz refundacji kosztów otrzymują dodatkowe niewielkie środki finansowe z Fundacji przeznaczone na działalność biblioteczną. Ze środków tych Biblioteka Publiczna w Marianowie zakupiła ławkę, którą nazwała „e-l@weczk@” (z informacją HOT-SPOT @). Ustawiono ją przed biblioteką, aby w dowolnej chwili każdy użytkownik mógł skorzystać z bezprzewodowego Internetu. Do ogólnopolskiego konkursu Programu Rozwoju Bibliotek „Pomyszkuj w bibliotece – Tydzień z Internetem 2011” przystąpiły biblioteki w Nowogardzie, Białym Borze, Barlinku, Karnicach, Choszczynie, Kołobrzegu, Goleniowie, Polanowie, Drawsku Pomorskim, Pyrzycach, Dębnie, Sianowie i Trzebiatowie. Konkurs był przeprowadzony w ramach europejskiego „Tygodnia z Internetem 2011”.

Biblioteki w Bornem Sulinowie, Goleniowie, Domasławicach, Osinie, Płotach, Dziwnowie, Policach i Kaliszu Pomorskim brały udział w bezpłatnym projekcie „Fun-English w bibliotece”, będącym interaktywnym, e-learningowym kursem języka angielskiego dla dzieci w wieku 6–12 lat.

Utworzony w 1992 roku Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty zrzesza gminy, leżące w dorzeczu rzeki Parsęty oraz gminy położone w sąsiedztwie. Choć do podstawowych zadań Związku należy ochrona i kształtowanie środowiska dorzecza Parsęty, to w ramach programu „Wrota Parsęty II – usługi społeczeństwa informacyjnego na terenie dorzecza Parsęty”, co roku kupowany jest sprzęt komputerowy dla bibliotek leżących na terenie gmin uczestniczących w programie. W ramach tej działalności w 2008 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Siemysłu została wyposażona w zestaw komputerowy, a filia w Redle Biblioteki Publicznej w Połczyniu-Zdroju, dzięki środkom Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Dorzecza Parsęty, uzyskała 2 komputery i dostęp do Internetu.

Przedstawione powyżej liczne przykłady aktywności bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego w pozyskiwaniu środków pomocowych na realizację dodatkowych zadań, wskazują na rosnące zaangażowanie pracowników bibliotek w tym zakresie. Pozyskiwane środki wspierają biblioteki w lepszym funkcjonowa-

niu oraz spełnianiu roli lokalnych centrów kultury. Działania te wzmocniają również wizerunek i znaczenie bibliotek w środowisku lokalnym. Do wzrostu aktywności pracowników bibliotek w dużej mierze przyczyniły się dwa programy, specjalnie dla nich przeznaczone: rządowy Program Biblioteka + oraz Program Rozwoju Bibliotek Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Dziś coraz częściej pracownicy bibliotek z własnej inicjatywy zdobywają nowe kompetencje poprzez szkolenia i doskonalenie zawodowe oraz dostrzegają i wykorzystują potencjał instytucji, w których pracują. Z pozyskiwanych przez biblioteki środków pieniężnych i rzeczowych korzysta zarówno środowisko lokalne, jak i instytucje widzące w nich partnera do współpracy.

Pomimo szerokiej promocji programów, wiele bibliotek nadal jednak do nich nie aplikuje i nie korzysta z dodatkowych funduszy. Przyczyn jest wiele, a wśród nich najważniejszą jest brak wiedzy i szkoleń kadry w tym zakresie oraz wystarczająco wysokich środków na wkład własny w realizację zadań. Jednak nawet w takich bibliotekach sytuację powoli zmieniają oczekiwania władz samorządowych, wymiana doświadczeń oraz przykład innych bibliotek.

Anna Kościuczuk

Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Choszcznie

DANUTA MARIA KELCH Z DOMU HEPKE¹

„Przyszłam na świat w Glinie koło Otwocka. To właśnie ta miejscowość, do której w ostatnich scenach serialu „Noce i dnie” udaje się po wyjeździe z Kalińca moja filmowa babcia Barbara Niechcic. Tak naprawdę to moi dziadkowie nazywali się Ludomira i Józef Szumscy. Jako ciekawostkę mogę dodać, że powieściowe czy

Danuta Hepke-Kelch kierownik Miejskiej Biblioteki Publicznej w Choszcznie

filmowe postaci Emilki i Agnisi, to tak naprawdę moja mama Helena i ciocia Maria Dąbrowska. Natomiast dworek w Serbinowie, to po prostu skromny, zwykły dom w Russowie koło Kalisza Wielkopolskiego”², tak o sobie mówiła w jednym z wywiadów Danuta Maria Kelch z domu Hepke – zasłużona bibliotekarka ziemi choszczeńskiej, autorka „Wspomnień siostrzenicy Marii Dąbrowskiej”.

Urodziła się 6 maja 1914 roku w miejscowości Glina, dzisiejszy powiat otwocki.

1 Artykuł powstał na podstawie referatu wygłoszonego 14 maja 2013 roku w Książnicy Pomorskiej na sympozjum „Ludzie Książki Pomorza Zachodniego”.

2 T. Krawiec, *Siostrzenica słynnej Marii*. „Gazeta Lubuska.” 2003, nr 219, s. 7.

W Choszczynie mieszkała od początku lat 50-tych, i pracowała jako kierowniczka Miejskiej Biblioteki Publicznej w latach 1951–1974.

Była córką dzierżawcy majątków Stanisława Hepke i Heleny z Szumskich. Znana pisarka Maria Dąbrowska, a jednocześnie siostra matki Danuty – o czym już wcześniej wspomniano – była także matką chrzestną bibliotekarki. Danuta Hepke-Kelch pisze o tym w swoich wspomnieniach: „Wyjeżdżając z Gliny w sprawach związanych z pracą społeczną i polityczną Maryjka przyjeżdżała do nas, co jakiś czas. 2 lipca 1914 roku podawała mnie do chrztu wraz z moim dziadkiem Franciszkiem Hepke. Moja matka nieraz wspominała ten dzień jak ciocia i dziadek musieli jeździć po polnych drogach, gdyż proboszcz z parafii wyjechał, bo ojciec nie zamówił chrztu. Dopiero na jej prośbę ochrzcił mnie ksiądz z Sanatorium przeciwgruźliczego w Otwocku...”³.

Danuta Hepke-Kelch, w jednym z wywiadów tak przywołuje Marię Dąbrowską jako swoją ciotkę: „Sama nie miała dzieci, więc traktowała mnie jak córkę. Zawsze czekała na mój przyjazd. Na stole stała herbata w imbryku przykrytym kolderką z wełny, żeby nie ostygła. Co miesiąc przysyłała mi osiemdziesiąt złotych na książeczkę i nie kazała wybierać. Przyszła wojna i wszystko przepadło”⁴.

Szkołę podstawową Danuta ukończyła w miejscowości Płonno w powiecie rypińskim, niedaleko Golubia-Dobrzynia, a maturę uzyskała w Miejskim Gimnazjum w Toruniu w roku 1933. Do Płonnego bardzo często na wypoczynek przyjeżdżała Maria Dąbrowska.

Za namową nauczycielki od łaciny, zaczęła studiować filologię klasyczną na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Zamieszkała ze swoją ciotką, krewną, jej matki, która w „Nocach i Dniach” jest córką Teresy – Oktawią Kocielówną,

Porzuciła filologię klasyczną na rzecz polonistyki, którą studiowała w latach 1933–1939 na Uniwersytecie Warszawskim im. Józefa Piłsudskiego, jej wykładowcami byli tak znakomici profesorowie jak: Julian Krzyżanowski, Witold Doroszewski, Stanisław Szober czy Władysław Tatarkiewicz. Studia przerwała wojna, którą spędziła w domu rodziców na wsi w Woli Ossowińskiej koło Radzyna Podlaskiego, powiat Łuków.

Danuta Hepke-Kelch z rodzicami. Glina 1916 rok

3 D. Kelch, *Wspomnienia siostrzenicy Marii Dąbrowskiej*. Kalisz 2002, s. 7.

4 E. Lipińska, *Tu żyją potomkowie Niechciców*. „Głos Szczeciński.” 2002, nr 296, s. II.

Danuta z dziadkiem Fryderykiem Hepke rok 1924 lub 1925

Magisterium z polonistyki uzyskała dopiero w roku 1967, ale już na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie pracy napisanej pod kierunkiem prof. Alojzego Sajkowskiego *Rozwój czytelnictwa wśród mieszczan wielkopolskich do XVIII wieku*⁵.

W czerwcu 1939 roku skończyła w Warszawie Roczną Szkołę Bibliotecarską i rozpoczęła pracę w bibliotece przy ul. Chmielnej.

Porzuciła filologię klasyczną, ponieważ chciała zostać nauczycielką. Jednak była nią po wojnie tylko pięć lat, wtedy uczyła języka polskiego i francuskiego w podpozańskim Stęszewie.

Życie Danuty Hepke-Kelch od wczesnych lat młodości było związane z książkami. W roku 1944 zorganizowała pierwszą Powiatową Bibliotekę w Radzynie Podlaskim, gdzie w 1945 roku obejmuje funkcję kierownika, z kolei następnie pracuje w bibliotece gminnej w Grodzisku. W 1949 roku zostaje kierownikiem biblioteki powiatowej w Bytowie w ówczesnym województwie szczecińskim.

W roku 1949 rodzice Danuty Hepke-Kelch przybyli do Choszczna. Ojciec Stanisław był instruktorem terenowym PGR w Oddziale Banku Rolnego, matka zajmowała się domem.

Danuta Hepke-Kelch pracowała wówczas w Kobylnikach k/Piaseczna jako nauczycielka. W tym okresie na własną prośbę została przeniesiona do Bytowa,

5 E. Lipińska, *Wnuczka Niechciców mieszka w Choszcznie*. „Głos Szczeciński.” 2002, nr 137, s. 1.

by pełnić tam funkcję kierownika Biblioteki Powiatowej. Do Choszczyna przybyła w 1951 roku i zamieszkała przy ulicy Mickiewicza 7/3.

W roku 1960 Danuta Hepke-Kelch została skierowana przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Szczecinie na kurs dla kierowników bibliotek powiatowych i domów kultury do Warszawy. Odwiedziła wówczas Marię Dąbrowską i wspomina to tak: „odwiedziłam wtedy Maryjkę w Komorowie. Willa była ładna, pokoje jasne, przemiłe. Ogród tonął w najpiękniejszych różach, jej ulubionych kwiatach. Do dziś pamiętam jej drobną postać z węzłem do podlewania w ręku, wśród powodzi tych królewskich kwiatów”⁶.

Przez 23 lata pełniła w Choszczynie funkcję kierownika Biblioteki Publicznej. Była wzorem dla wielu choszczeńskich bibliotekarek. Propagowała zawód bibliotekarski wśród młodzieży ziemi choszczeńskiej, zachęcała do studiowania bibliotekoznawstwa.

Emerytowani pracownicy biblioteki wspominają Danutę Hepke-Kelch jako osobę bardzo ciepłą, pracowitą, interesującą się życiem rodzinnym bibliotekarzy i ich losami.

Ona sama o swojej pracy i współpracownikach powiedziała: „Moim celem było wybudowanie biblioteki z prawdziwego zdarzenia. Warunki były trudne, zwłaszcza lokalowe. Walczyłam, wyklócałam się, przekonywałam. Powstała wreszcie ładna i funkcjonalna biblioteka, która w 1976 roku otrzymała imię wielkiej naszej pisarki Marii Dąbrowskiej. Miałam też szczęście do dobrych współpracowników. Choszczeńskie bibliotekarki są naprawdę wspaniałe. Moim następcą jest bardzo dobry organizator pan Bohdan Soroko. Biblioteka nadal jest mi bliska. Utrzymuję kontakty towarzyskie ze swoimi byłymi współpracownikami. Odwiedzają mnie m.in. Zofia Sobacka, Barbara Wojnowska, Feliksa Skiba, Bohdan Soroko i Teresa Antoniewicz.”⁷.

Dzięki uporowi i stanowczości Danuty Hepke-Kelch w roku 1961 przeniesiono Bibliotekę z ulicy Chrobrego do wyremontowanego Barbakanu, a następnie

Danuta Hepke z koleżanką – studentki KUL 1933 rok

6 D. Kelch, *Wspomnienia siostrzenicy Marii Dąbrowskiej*, op. cit., s. 21.

7 W. T. Jabłecki, *Choszczeńskie Indywidualności: Danuta Maria Hepke Kelch*. „Choszczeński Rocznik Kulturalny.” 1997, nr 2, s. 61.

Danuta Hepke-Kelch podczas otwarcia nowej siedziby biblioteki – rok 1961

dobudowano nowoczesną część Biblioteki, której w 1976 roku nadano imię Marii Dąbrowskiej.

Stanisław Lasek w monografii *Ziemia Choszczeńska* tak pisze o Danucie Hepke-Kelch: „Największe zasługi w upowszechnianiu czytelnictwa i propagowaniu kultury bibliotecznej na terenie powiatu choszczeńskiego wnieśli między innymi tacy ludzie jak Danuta Kelch związana z bibliotekarstwem od czasów przedwojennych. Mądrze i po gospodarsku kierowała pracą całej sieci bibliotek gromadzkich w powiecie. Była czułą i troskliwą zwierzchniczką adeptów zawodu bibliotekarskiego oraz dobrą organizatorką życia oświatowego w mieście. Umiłowanie do książek wyniosła z domu rodzinnego – jest, bowiem siostrzenicą Marii Dąbrowskiej”⁸.

W roku 1958 z inicjatywy Danuty Hepke-Kelch powołano Koło Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Choszcznie, które dało początek dzisiejszym strukturom.

Pani Danuta była także członkiem redakcji gazety powiatowej „Głos Choszczeński”, członkiem komitetu redakcji radiowęzła lokalnego, aktywną działaczką Towarzystwa Miłośników Ziemi Choszczeńskiej, przewodniczącą Zarządu Powiatowego Ligi Kobiet. Przez kilka kadencji była radną Powiatowej Rady Narodowej w Choszcznie.

8 S. Lasek, *Życie kulturalne w powiecie Choszczno w latach 1945-1974*, [w:] *Ziemia choszczeńska przeszłość i teraźniejszość*. Szczecin 1976, s. 303.

Za swoją pracę była wielokrotnie nagradzana, między innymi nadano jej Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, medal „Zasłużony dla SBP”, w roku 1964 otrzymała Honorową Odznakę „Zasłużony Działacz Kultury” oraz w 1984 odznakę „Zasłużona dla Miasta Choszczna”, posiadała również odznakę „Gryfa Pomorskiego”. 4 kwietnia 2001 roku z rąk Stanisława Krzywickiego (ówczesnego dyrektora Książnicy Pomorskiej) otrzymała Złoty Ekslibris.

Danuta Hepke-Kelch była również spokrewniona z Marianem Wyrzykowskim i słynną aktorką Elżbietą Barszczewską.

Od 3 września 1974 roku Danuta Hepke-Kelch przebywała na zasłużonej emeryturze.

Czas wolny poświęcała na spacerzy ze swoimi ukochanymi pekińczykami oraz na studiowanie literatury. Kochała literaturę staropolską, szczególnie poezję Jana Kochanowskiego. Bliska jej była twórczość Stanisław Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta i Henryka Sienkiewicza.

W jej mieszkaniu było wiele książek autorstwa Marii Dąbrowskiej, ale i o Dąbrowskiej. Gdy pytano ją o najbardziej ulubioną pozycję książkową Marii Dąbrowskiej odpowiadała: „Największym sentymentem darzę „Noce i dnie”. Jest to saga o mojej najbliższej rodzinie. Właśnie ta książka jest mi najbliższa ze względów rodzinno-emocjonalnych. Zawsze też z zainteresowaniem oglądam serial filmowy oparty na tej książce. Czytam oczywiście inne utwory Dąbrowskiej. Ostatnio powtórnie „Uśmiech dzieciństwa”, „Rozdroże”. Ubolewam, że ostatnio nie ma wznowień książek Dąbrowskiej”⁹.

Posiadała mnóstwo pamiątek rodzinnych, między innymi fotografie i obrazy, głównie malarzy polskich. W jej mieszkaniu znajdowała się okazała szafa, którą

Danuta Hepke-Kelch z ukochanymi pekińczykami

9 T. W. Jabłecki, *Ludzie powiatu: Danuta Maria Hepke-Kelch*. „Kurier Choszczeński.” 2000, nr 16, s. 21.

w posagu od matki otrzymała Helena Hepke. Przez lata Danuta Hepke-Kelch prowadziła bardzo ożywioną korespondencję ze swoją matką chrzestną. Zachowane listy oraz kartki pocztowe przekazała Miejskiej Bibliotece Publicznej w Choszcznie i Książnicy Pomorskiej.

Danuta Hepke-Kelch przez lata pisała pamiętnik, który został wydany w roku 2002 pod tytułem *Wspomnienia siostrzenicy Marii Dąbrowskiej*. Przedstawiła w nim wiele nowych, nieznanych dotąd szczegółów z życia jej ciotki.

Pani Danuta nie miała dzieci, przez wiele lat zmagająca się z chorobą Parkinsona. Pomagały jej w tym czasie były współpracownicy: Zofia Sobacka, Teresa Antoniewicz.

Danuta Hepke-Kelch zmarła 19 kwietnia 2004 roku, przeżywszy 90 lat. Została pochowana na cmentarzu komunalnym w Choszcznie obok swoich rodziców 22 kwietnia 2004 roku.

W uroczystościach pogrzebowych wzięli udział przedstawiciele rodziny, przyjaciele, bibliotekarze oraz liczni mieszkańcy Choszczna.

Wykorzystane fotografie pochodzą ze zbiorów archiwalnych Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Choszcznie.

BIBLIOGRAFIA:

- Boratyński Ryszard, *Danuta Maria Hepke-Kelch* [mowa pogrzebowa], „Bibliotekarz Zachodniopomorski” 2004, nr 1-2, s. 113-114.
- Dokurno Marta, *Danuta Kelch*, „Nasz Gazeta Regionalna” 2004, nr 7, s. 2.
- Jabłecki Tomasz Waclaw, *Choszczeńskie indywidualności: Danuta Maria Hepke-Kelchowa*, „Choszczeński Rocznik Kulturalny” 1997, nr 2, s. 60-62.
- Jabłecki Tomasz Waclaw, *Człowiek godny przypomnienia: Danuta Hepke-Kelchowa*, „Bliżej” 1995, nr 103, s. 8-9.
- Jabłecki Tomasz Waclaw, *Danuta Hepke-Kelch*, „Bibliotekarz Zachodniopomorski” 2004, nr 1-2, s. 114-119.
- Jabłecki Tomasz Waclaw, *Danuta Hepke-Kelch*, „Poradnik Bibliotekarza” 2001, nr 1, s. 13-15.
- Jabłecki Tomasz Waclaw, *Ludzie powiatu: Danuta Hepke-Kelch*, „Kurier Choszczeński” 2000, nr 16, s. 20-21.
- Kelch Danuta, *Wspomnienia siostrzenicy Marii Dąbrowskiej*, pod red. Grażyny Przybylskiej. Kalisz: Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, 2002.
- Krawiec Tadeusz, *Jej uśmiech i serce*, „Gazeta Lubuska” 2004, nr 95, s. 5.
- Krawiec Tadeusz, *Siostrzenica pisarki*, „Gazeta Lubuska” 2003, nr 164, s. 57.
- Krawiec Tadeusz, *Siostrzenica słynnej Marii*, „Gazeta Lubuska” 2003, nr 219, s. 7.

-
- Lewicka Anna, Judek Cecylia, *Kelch Danuta Maria*, [w:] *Słownik pracowników książki polskiej. Suplement 3*, pod red. Hanny Tadeusiewicz, Warszawa: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich 2010, s. 130-131.
- Lipińska Elżbieta, *Tu żyją potomkowie Niechciców*, „Głos Szczeciński” 2002, nr 296, s. II.
- Lipińska Elżbieta, *Wnuczka Niechciców mieszka w Choszcznie*, „Głos Szczeciński” 2002, 137, .nr 137, s. I.
- Lipińska Elżbieta, *Zostaną wydane kolejne wspomnienia?*, „Głos Szczeciński” 2003, nr 235, s. 6.
- Sienkiewicz Tomasz, *Pamiętki rodzinne. Wywiad z Anną Lewicką o Danucie Hepke-Kelch*, „Nasza Gazeta” 2004, nr 9, s. 8.
- Sobacka Zofia, *Danuta Kelch – siostrzenica Marii Dąbrowskiej*, „Bibliotekarz Zachodniopomorski” 2002, nr 1, s. 65-66.
- Sylwetki pracowników bibliotek publicznych pracujących ponad 20 lat – czynnych zawodowo oraz tych pracowników, którzy przeszli na emerytury i renty w województwie szczecińskim w latach 1945-1972*, „Bibliotekarz Zachodniopomorski” 1972, nr 2-3, s. 11-12.
- Szuba Artur, *Książka 89-letniej choszcznianki*, „Kurier Szczeciński” 2003, nr 185, s. 17.
- Szuba Artur, *Pożegnanie Danuty Kelch*, „Kurier Szczeciński” 2004, nr 80, s. 9.
- Szuba Artur: *Życie wypełnione książkami*, „Kurier Szczeciński” 2003, nr 2002, s. 17.

Renata Lis

Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego

ŚWIDERSKI WŁODZIMIERZ¹ JAKO ZASŁUŻONY BIBLIOTEKARZ

„Nazwisko i imię imię ojca: Świdorski Włodzimierz syn
Zygmunta

Data i miejsce urodzenia: 1 maja 1934 rok – Bodzentyn,
powiat Kielce

Narodowość: polska

Obywatelstwo: polskie

Pochodzenie społeczne: chłopsko-robotnicze

Stan cywilny: stan wolny

Wykształcenie (podać nazwy zakładów naukowych):

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Stopień (tytuł) naukowy: magister

Zawód wyuczony: nauczyciel

Zawód wykonywany: bibliotekarz nauczyciel

Specjalność wyuczona: polonista

Specjalność wykonywana: bibliotekarz anglista

Znajomość języków obcych słaba: francuski, rosyjski

Znajomość języków obcych biegła w mowie i piśmie: angielski²

Życiorys z dnia 14 lutego 1970 roku

„Urodziłem się 1 maja 1934 roku w Bodzentynie koło Kielc w rodzinie średniego rolnika. Przebywałem tam do pierwszych lat powojennych. W roku 1948 rodzice rozeszli się. W tym samym roku matka wraz z młodszym ode mnie bratem wyjechała do Paczkowa w województwie opolskim i tam otrzymała pracę w fabryce, a ja zamieszkałem u krewnych w Kielcach, gdzie ukończyłem szkołę podstawową. Później wyjechałem do matki i rozpocząłem naukę w szkole średniej. W roku 1951 wstąpiłem do Związku Młodzieży Polskiej. W następnym roku przenieśliśmy się znowu

1 Artykuł powstał na podstawie referatu wygłoszonego 14 maja 2013 roku w Książnicy Pomorskiej na sympozjum „Ludzie Książki Pomorza Zachodniego”.

2 Uniwersytet Szczeciński Archiwum, *Akta osobowe pracownika*, K/3068, s. 3

do Kielc i tam zdałem maturę. W latach 1953–1957 studiowałem filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Przez następny rok ze względu na zły stan zdrowia przebywałem w domu. W lecie 1958 roku przyjechałem do Szczecina i tu objąłem pracę w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej. Pracowałem tam przez osiem lat, zajmując kolejno stanowiska bibliotekarza, kierownika działu i dyrektora. W 1962 roku wstąpiłem do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W roku 1966 zmieniłem pracę, przechodząc do Technikum Gospodarczego w charakterze nauczyciela, a w rok później – do Ośrodka Usług Pedagogicznych Zarządu Okręgu ZNP. Od 1969 roku pracuję w Wyższej Szkole Nauczycielskiej na stanowisku kierownika Biblioteki³.

Przebieg pracy zawodowej

Nazwa zakładu pracy	Okres zatrudnienia	Stan zatrudnienia	Stanowisko
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka Szczecin	1958-1966	8 lat	Bibliotekarz Kierownik działu Dyrektor biblioteki
Zespół Szkół Gospodarczych Szczecin	1966-1967	1 rok	Nauczyciel języka angielskiego
Ośrodek Usług Pedagogicznych ZOZNP	1967-1968	1 rok i 4 miesiące	Nauczyciel języka angielskiego
WSN i WSP Uniwersytet Szczeciński	1969-1988	19 lat 10 miesięcy i 14 dni	Dyrektor Kierownik Biblioteki WWF

Tabela przebiegu pracy zawodowej Włodzimierza Świdarskiego. Opracowanie własne.⁴

Dnia 4 lipca 1978 roku Włodzimierz Świdarski Kierownik Biblioteki Głównej piszę pismo do Pana Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej docenta dr Henryka Lesińskiego.

„Niniejszym zgłaszam rezygnację ze stanowiska kierownika Biblioteki Głównej i uprzejmie proszę o przeniesienie mnie na stanowisko kierownika Biblioteki Wydziału Wychowania Fizycznego od dnia 1 sierpnia 1978 r.

Przyczyny skłaniające mnie do rezygnacji z zajmowanego stanowiska wyraziłem w rozmowie z Panem Rektorem w dniu 9 grudnia 1977 r⁵.

3 Tamże, s. 7.

4 Tabela opracowana na podstawie akt osobowych pracownika Uniwersytetu Szczecińskiego Archiwum, K/3068, s. 4 oraz K/3068, s. 6 i s. 12.

5 Uniwersytet Szczeciński Archiwum, Akta osobowe pracownika, K/3068, s. 11

Dnia 10 listopada 1978 roku Włodzimierz Świdorski dostaje odpowiedź od Rektora „Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Szczecinie uwzględniając prośbę przenosi Obywatela z dniem 1 sierpnia 1978 roku na stanowisko kierownika Biblioteki Wydziału Wychowania Fizycznego”⁶.

Zarys obowiązków z dnia 30 marca 1990 roku

Włodzimierz Świdorski w roku 1990 był na stanowisku kustosa pełnił funkcję kierownika Biblioteki Instytutu Kultury Fizycznej był bezpośrednim zwierzchnikiem – zastępcą dyrektora Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego.

„Przedmiot i zakres działania:

1. Właściwe organizowanie działalności Biblioteki Instytutu Kultury Fizycznej i nadzór ogólny nad prawidłowym funkcjonowaniem tej placówki.
2. Udostępnienie zbiorów użytkownikom zgodnie z obowiązującymi przepisami bibliotecznymi.

Podstawowe stałe zadania to:

1. Organizacja udostępniania zbiorów w systemie 2 zmianowym stosowanie do potrzeb i w uzgodnieniu z dyrektorem Instytutu Kultury Fizycznej, a tym także udzielenie informacji i prowadzenie poradnictwa w zakresie korzystania ze zbiorów.
2. Organizacja i prowadzenie działalności informacyjnej dla potrzeb Instytutu:
 - kompletowanie księgozbioru informacyjnego;
 - prowadzenie kwerend, zestawień bibliotecznych itp.;
 - dokumentacja dorobku naukowego pracowników Instytutu
3. Współpraca z Działem Gromadzenia i Działem Opracowania Zbiorów Biblioteki Głównej w zakresie uzupełniania zbiorów oraz ich naukowego opracowania, a w tym:
 - uzupełnienie i składanie zamówień w uzgodnieniu z pracownikami Instytutu;
 - prowadzenie kartotek dla potrzeb gromadzenia i uzupełnienia zbiorów/ kartoteka dezyderatów, nowości, braków/;
 - uczestnictwo w bezpośrednim zakupie księgozbiorów;
 - oprawianie zbiorów i tworzenie katalogów zgodnie z potrzebami informacyjnymi.
4. Prace w zakresie zabezpieczania i konserwacji zbiorów, a w tym:
 - utrzymanie w należyтым porządku księgozbioru;
 - projektowanie, przygotowanie oraz udział w procesach związanych z selekcją inwentaryzacją zbiorów;
 - przygotowywanie książek i czasopism do oprawy.
5. Planowanie i sprawozdawczość zgodnie z zasadami ustalonymi w Bibliotece Głównej.

6 Tamże, s. 10.

6. Sporządzanie wystaw książek oraz prowadzenie innych form propagandy działalności Biblioteki.
7. Zgłaszanie potrzeb w zakresie wypożyczania i warunków lokalowych, a także przestrzeganie w pracy zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych.
8. Bezpośredni nadzór nad personelem zatrudnionym w Bibliotece Instytutu Kultury Fizycznej.
9. Inne prace związane z prawidłowym funkcjonowaniem Biblioteki w uzgodnieniu z zastępcą dyrektora Biblioteki Głównej⁷.

Nagrody

Włodzimierz Świdorski „za swoją pracę zawodową i społeczną oznaczony został w roku 1984 „Gryfem Pomorskim”⁸.

„Odznaka Honorowa Gryfa Pomorskiego została ustanowiona dnia 31 maja 1947 uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie, jako pierwsza w Polsce odznaka regionalna, dla nagrodzenia osób najbardziej zasłużonych w repolonizacji, odbudowie i zagospodarowaniu Pomorza Zachodniego.

Odznakę stanowi tarcza wykonana z metalu złotopodobnego. Na awersie przedstawiony jest Gryf w emalii czerwonej, na białym tle; na brzegach tarczy napis: „NIE RZUCIM ZIEMI SKĄD NASZ RÓD”. Odznaka zawieszona jest na wstążce niebieskiej szerokości 40 mm z pionowym paskiem szerokości 10 mm pośrodku wstążki (znane są też inne wersje odznaki).

W okresie PRL i pierwszej dekadzie XXI wieku wręczano „Złotego Gryfa Pomorskiego” i „Srebrnego Gryfa Pomorskiego”.

Od 7 października 2002, uchwałą Nr XXXV/357/02, Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego nadaje się „Odznakę regionalną – Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego” osobom fizycznym, jednostkom samorządu terytorialnego, organizacjom pozarządowym, osobom prawnym oraz jednostkom organizacyjnym niemającym osobowości prawnej, które całokształtem działalności zawodowej, społecznej i publicznej, względnie realizują swoich zadań na rzecz Województwa Zachodniopomorskiego wybitnie

Gryf Pomorski – Odznaka

7 Tamże, s. 87.

8 Tamże, s. 12.

przyczyniły się do gospodarczego, kulturalnego i społecznego rozwoju Pomorza Zachodniopomorskiego⁹.

Dyrektor Instytutu Kultury Fizycznej dr Tadeusz Mieczkowski 27 marca 1986 roku piszę wniosek „o nadanie Srebrnego Krzyża Zasługi magistrowi Włodzimierzowi Świdierskiemu, kierownikowi Biblioteki w Instytucie Kultury Fizycznej”¹⁰. Wniosek uzasadnia tym, iż „mgr Włodzimierz Świdierski jest pracownikiem sumiennym i zdyscyplinowanym. W świetle jego postaw i sumienności zawodowej rysuje się jego sylwetka jako człowieka prawego, sumiennego, uczciwego i bezkonfliktowego, lubianego przez pracowników i młodzież akademicką.

Wyżej wymieniony w pełni zasługuje na powyższe oznaczenie”¹¹.

„Krzyż zasługi, odznaczenie polskie; ustanowiony w 1923 roku dla osób, które dokonały czynów nie leżących w zakresie ich zwyczajnych obowiązków; ma 3 stopnie: Złoty, Srebrny i Brązowy; przyjęty przez PRL ze zmianą zasad nadawania; 1992 przywrócono pierwotne kryteria nadań”¹²

Opinia przełożonego

P. O. Dyrektor Biblioteki Głównej mgr Ewa Gos postrzegала Włodzimierza Świdierskiego jako pracownika zdyscyplinowanego i sumiennego jego „kwalifikacje zawodowe wynikają wyłącznie z długoletniego stażu pracy w bibliotekarstwie, także na stanowiskach kierowniczych m.in. w Bibliotece Głównej WSP. Przydatny na swoim stanowisku pracy”¹³

Wypowiedź z dnia 12 czerwca 1982 roku.

Dnia 31 maja 1995 roku Włodzimierz Świdierski kieruje pismo do Pani Dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego mgr Jolanty Goc.

„Pragnę przejść na emeryturę od dnia 1 września 1995 roku i w związku z tym uprzejmie proszę o wyrażenie zgody na moje odejście z pracy w wymienianym terminie”¹⁴.

Zgoda została wyrażona dnia 5 czerwca 1995 roku.

9 http://encyklopedia.szczecin.pl/wiki/Odznaka_Honorowa_Gryfa_Pomorskiego

10 Uniwersytet Szczeciński Archiwum, Akta osobowe pracownika, K/3068, s. 12

11 Tamże, s. 12.

12 Nowa encyklopedia powszechna PWN, tom 3 I-Ł, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, s. 595

13 Uniwersytet Szczeciński Archiwum, Akta osobowe pracownika, K/3068, s. 16

14 Tamże, s. 25.

Książd dr Jan Marcin Mazur

JAN MAZIAKOWSKI, ANTYKWARIUSZ SZCZECIŃSKI (1915–1976)¹

W gościnnych murach Książnicy Pomorskiej zorganizowano sympozjum na temat „Ludzie książki na Pomorzu Zachodnim”. Zaproszenie do udziału w tym ważnym dla humanistycznego Szczecina wydarzeniu, stało się impulsem do tego, by przypomnieć postać, osobowość i zaangażowanie w sprawach książek antykwarycznych Jana Maziakowskiego, wieloletniego kierownika antykwariatu prowadzonego przez PP „Dom

Lata okupacji: praca w hucie szkła a także w księgarni Kurta Hanniga w Starogardzie Gdańskim. Od lipca 1943 roku uczestniczy w konspiracji w szeregach Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”

Książki” w Szczecinie. Minęło już 36 lat od jego śmierci w dniu 25 października 1976 roku, ale jak dotąd nikt nie opisał dokonań tego wielce utalentowanego, pracowitego i jakże skromnego człowieka. W niniejszym szkicu chciałbym przybliżyć tę postać, którą pamiętają jeszcze bywalcy antykwariatu. Placówka ta parokrotnie zmieniała siedzibę (antykwariat mieścił się najpierw przy Pl. Hołdu Pruskiego, a później przy ul. Jaromira, dzisiejszej Alei Wyzwolenia), zachowując jednak swoją tożsamość dzięki wyjątkowej kulturze w „obrocie książkami”, jaką prezentował Jan Maziakowski, kierujący instytucją.

Pierwszą zakupioną tam przeze mnie książką był wybór poezji Krzysztofa Baczyńskiego z Wyd. Literackiego Kraków (1962?) ze wstępem K. Wyki. Jako licealistę, trochę już rozbudzonego do czytania i słuchania poezji, poruszyły mnie słowa

¹ Artykuł powstał na podstawie referatu wygłoszonego 14 maja 2013 roku w Książnicy Pomorskiej na sympozjum „Ludzie Książki Pomorza Zachodniego”.

wspomnianego profesora K. Wyki, który przytoczył wypowiedź Stanisława Pigonia o Baczyńskim: „Cóż, należymy do narodu, którego losem jest strzelać do wroga brylantami”. Słowa te zacytowane zostały na lekcji języka polskiego w „Pobożniaku” przez panią mgr Krystynę Stein. Na moim świadectwie maturalnym, które otrzymałem w 1965 roku, figuruje także jej podpis.

Ucieszyła mnie ta książka z dyskretnymi śladami wcześniejszego obcowania anonimowego czytelnika z wierszami tego wybitnego poety. Zapamiętałem także osobę pana Jana. O kilku ważnych dla piszącego te słowa antykwarycznych zakupach będzie jeszcze mowa. Podejmując próbę napisania tego biograficznego szkicu, oprócz własnych wspomnień z wielu rozmów i spotkań, wykorzystałem także również spisane przez J. Maziakowskiego różne wersje jego własnego życiorysu. Miałem bowiem dostęp do zachowanych w rodzinnym archiwum szczecińskiego antykwariusza zdjęć, korespondencji i różnych notatek².

Zachowując w pamięci bogatą osobowość naszego bohatera, a także niezwykle etapy jego życia, związane tak z osobistymi wyborami, jak i z wydarzeniami, które stały się udziałem milionów Polaków w XX stuleciu, przedstawię je pokrótce umieszczając na szerszym tle historycznym, uwzględniając także istotne w tym przypadku wątki ideowe. Podzielimy niniejszy szkic na cztery części, omawiając:

- Dzieciństwo i młodość
- Lata formacji w Seminarium Duchownym w Pińsku
- Lata walki 1939–1945 (Pomorze)
- Lata szczecińskie 1947–1976

Dzieciństwo i młodość

Szczęśliwie zachowała się w rodzinnym archiwum niewielka kartka papieru z krótką informacją spisana ręcznie. Zapisu dokonano w Narojowej: „Janek narodzony 27 sierpnia 1915, ochrzczony dzień później, to był czwartek. A w piątek była ofensywa, przegrała Rossya, a w niedzielę przybyliśmy do domu, do Buszcza”. Był to rok 1915 i trwała już wojna, określana nieco później w historiografii Wielką Wojną. Znana jest rzymska mądrość „Inter arma silent Musae”, ale szczęk broni nie przeszkodził narodzinom polskiego dziecka. Według rodzinnego przekazu Jan Maziakowski urodził się na chłopskim wozie, a więc in via (w drodze), ale metrykalny zapis stanowi, że było to we wsi Buszcze k. Brzeżan.

Szkołę powszechną ukończył w rodzinnej miejscowości. W roku 1929 rodzina Maziakowskich podejmuje decyzję wyjazdu, jako emigranci chcieli udać się do Kanady. Ostatecznie jednak skończyło się na opuszczeniu Wołynia i rozpoczęciu nowego etapu życia na Pomorzu w Starogardzie Gdańskim. Świadectwo maturalne J. Maziakowski uzyskał w Wejherowie. We wspomnianych wcześniej życiorysach pojawiają się pewne

2 Spotkanie z rodziną.....

Po lewej alumn Jan Maziakowski. Profesorowie i uczni seminarium duchownego w Pińsku, w środku bp Kazimierz Bukraba ordynariusz piński w latach 1932–1946

niejasności... Jedna z wersji podaje, że matura miała miejsce w 1937 roku, jeszcze inna wersja mówi, że był to egzamin eksternistyczny i podaje rok 1939³.

W latach gimnazjalnych musiała dojrzewać decyzja o wstąpieniu do Wyższego Seminarium Duchownego w Pińsku. Pewną rolę odegrał tutaj jego rodzony brat. Z zachowanych pamiętek i dokumentów niewiele możemy dowiedzieć się o latach szkolnych przyszłego antykwariusza. Maturę uzyskał w gimnazjum typu klasycznego, co gwarantowało dobrą znajomość łaciny i greki, a także wybranego języka nowożytnego. Wiadomo też, że nasz bohater prowadził systematycznie dziennik lektur. Niektóre z czytanych książek, np. *La-bas* (autor J.K. Huysmans) figurowały w kościelnym indeksie ksiąg zakazanych (*Index librorum prohibitorum*), zniesionym w 1966 roku⁴. Wspomniany dziennik własnych lektur świadczy o intelektualnych zainteresowaniach i aspiracjach młodego człowieka, szukającego jeszcze swej życiowej drogi.

Z Pomorza na Polesie. Lata formacji seminaryjnej w Pińsku (1932–1936)

Wyższe Seminarium Duchowne w Pińsku p.w. św. Tomasza zostało utworzone w roku 1926. Jego powstanie było logiczną konsekwencją decyzji podjętych przez papieża Piusa XI (1857–1939) w bulli *Vixdum Poloniae unitas* ustalającej administrację kościelną w odrodzonej Rzeczypospolitej. Przypomnijmy, że Papież, zanim objął rządę w Kościele w okresie 1919–1921, był najpierw wizytatorem apostolskim, a potem pierwszym nuncjuszem w odrodzonej Rzeczypospolitej. W czasie pełnienia swej misji miał możliwość dość dobrze poznać sytuację Kościoła w scalającej się po zaborach

3 Fotokopie życiorysów w posiadaniu autora niniejszego szkicu.

4 Zob. *Encyklopedia Kościoła*, T.1, s. 951.

Starogard Gdański. Ślub z Florentyną Licznierską
(20.09.1945)

Polsce. Achille Ratti, późniejszy papież Pius XI otrzymał sakrę biskupią w warszawskiej archikatedrze św. Jana Chrzciciela z rąk kard. Aleksandra Kakowskiego. W uroczystości tej uczestniczył Józef Piłsudski, ówczesny Naczelnik Państwa.

Powszechny szacunek zyskał sobie nuncjusz Achille Ratti poprzez fakt pozostania w Warszawie w roku 1920, w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Pius XI ustanawiając nową organizację Kościoła na ziemiach polskich, miał także rozeznanie wśród hierarchii i elit ówczesnego duchowieństwa. Pierwszym przysłanym do Pińska przez Piusa XI biskupem był Zygmunt Łoziński (1870–1932). Hierarcha ten jeszcze za życia uznawany był za świętego. Jego proces beatyfikacyjny został już zakończony. Był otoczony szacunkiem nie tylko ze strony katolików, ale także przez prawosławnych Rusinów, jak i mieszkających na Polesiu Żydów. Dodajmy, że ta ostatnia społeczność stanowiła połowę mieszkańców diecezji pińskiej. Pińsk w tamtych latach zamieszkały był w 85% przez Żydów⁵. Słynne pińskie błota stanowiły wysunięty najbardziej na wschód bastion Rzeczypospolitej, będąc również unikalnym w skali Europy rezerwatem krajobrazowo-przyrodniczym, jak i archaicznych struktur społecznych i kulturowych⁶. Polesie i jego mieszkańcy było przedmiotem specjalnej troski ówczesnych władz, które miały świadomość konieczności prowadzenia tam gruntownej akcji polonizacyjnej⁷.

Ze strony Kościoła nie ustawały wysiłki celem doprowadzenia prawosławnych do unii z Kościołem Rzymskokatolickim, tzw. neunia. Działania te inspirował Papież Pius XI. Obok tego wyraźnego nurtu należy wspomnieć o niejawnych działaniach Stolicy Apostolskiej zmierzających do zachowania struktur hierarchiczno-administracyjnych Kościoła Katolickiego. W tych działaniach brali udział wspomniany już bp. Z. Łoziński i część księży z Pińska.

Przedstawione wyżej uwarunkowania nie mogły być obce Janowi Maziakowskiemu, gdy zdecydował się na studia w pińskim seminarium z zamiarem podjęcia później pracy duszpasterskiej na Polesiu. Nie bez znaczenia są tutaj także inne okoliczności

Przedstawione wyżej uwarunkowania nie mogły być obce Janowi Maziakowskiemu, gdy zdecydował się na studia w pińskim seminarium z zamiarem podjęcia później pracy duszpasterskiej na Polesiu. Nie bez znaczenia są tutaj także inne okoliczności

5 J. Zob. Zieja, *Życie Ewangelią*, Paris 1991, s. 84 nn.

6 A. F. Ossendowski, *Polesie*, Poznań 2010, s. 18 nn. Pierwsze wydanie książki ukazało się w 1934 r.

7 S. Wilk, *Episkopat Kościoła Katolickiego w Polsce w latach 1918-1939*, Warszawa 1932, s. 184.

wpływające na życie religijne w tamtych czasach. Przypomnijmy; rok 1933 ogłoszono jako jubileuszowy Rok Odkupienia. W roku 1936 przeprowadzono ogólnopolski Synod Plenarny⁸. Wcześniej w roku 1929 odbył się Synod Diecezji Pińskiej⁹. Zwołany jeszcze przez bpa Z. Łozińskiego, ale moc obowiązującą nadał tym dokumentom jego następca, drugi ordynariusz piński bp Kazimierz Bukraba (1885–1946)¹⁰.

Lata studiów w seminarium to okres intensywnej formacji intelektualnej, duchowej, moralnej i społeczno-kulturowej. Starali się o to profesorowie, jak i moderatorzy alumnów. Oczywiście niezbędną była tutaj współpraca i dobra wola samych kandydatów do kapłaństwa. Przyszły szczeciński antykwariusz nie podjął później, poza seminarium w Pińsku, innego kierunku studiów. Formację, którą otrzymał, zawdzięcza głównie tamtej uczelni. Jest więc niezbędne, aby nieco dokładniej przedstawić specyfikę tego kościelnego zakładu naukowego i przybliżyć przynajmniej sylwetki niektórych księży odpowiedzialnych za formację kandydatów do kapłaństwa.

Pierwszym rektorem seminarium w Pińsku, od dnia jego powstania w 1926 roku do roku 1933, był ks. Jan Wasilewski (1885–1948). Studiował teologię w Petersburgu, a wyświęcony został na kapłana w 1909 roku. Wcześniej przez rok studiował filozofię w Louvain w Belgii. W czasie rewolucji 1917 roku więziony przez czerezwyczajkę i ponownie jeszcze w 1920 roku, pracował wśród zesłańców w Archangielsku, Rydze i Agłonie (dawne Inflanty). W Pińsku wykładał teologię moralną. Podczas okupacji pomagał Żydom. Po zakończeniu wojny przez dwa lata więziony był w Mińsku. W 1947 skazany na 10 lat łagru, zmarł w Kozaczysku nad Jenisejem w dniu 10 marca 1948 roku¹¹.

Następcą ks. J. Wasilewskiego na urzędzie rektora został bp Karol Niemira (1881–1965). Ostatnim rektorem tej uczelni, od roku 1935 do wybuchu wojny, był ks. Aleksy Petrani. Urodzony w 1900 roku w Petersburgu, tam też rozpoczął studia w Instytucie Korpusu Inżynierów Komunikacji (rok 1918), studia seminaryjne podjął także w Petersburgu i kontynuował od roku 1921 w Warszawie. Po święceniach w 1923 roku uzupełniał studia specjalistyczne w zakresie teologii i prawa kanonicznego w Innsbrucku, Paryżu i w Instytucie św. Apolinarego w Rzymie. Po roku 1945 był profesorem KUL-u. Zmarł w 1977 w Lublinie¹².

Wybitną i charyzmatyczną postacią był także ks. Jan Zieja zmarły w roku 1991 w wieku 94 lat¹³. Podczas wojny 1920 roku był kapelanem Wojska Polskiego. W okre-

8 S. Wilk, op.cit, s. 187-188.

9 Zob. J. Adamarczuk, *I Synod Diecezji Pińskiej*, w: *Żyjemy dla Pana*, Wrocław 2005, s. 13 nn. Jednym z celów Synodu było opracowanie planów pracy misyjnej wśród prawosławnych mieszkańców Polesia.

10 Zob. J. Adamarczuk, op. cit. s. 19.

11 Zob. R. Wierna, *Nauczanie teologii moralnej w Wyższym Seminarium Duchownym w Pińsku w latach 1926–1939*, w: „Studia Teologiczne” Białystok, Drohiczyń, Łomża, Nr 24 (2006), s. 345.

12 Zob. Petrani Aleksy. W: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2011, t. XV, s. 393.

13 Zob. W. Wojdecki, *Ks. Jan Zieja duszpasterz i kaznodzieja Warszawy*, w: „Studia Theologica Varsoviensis” 15 (1997) nr 2, s. 251 nn.

się okupacji, od 1942 roku był Naczelnym Kapelanem Związku Harcerstwa Polskiego. W czasach PRL był działaczem opozycji i współzałożycielem KSS KOR (w 1976 roku). W roku 1934 był wykładowcą w seminarium pińskim¹⁴, gdzie nauczał teologii pastoralnej.

Kadrę nauczającą współtworzyli także jezuici z Kolegium Jezuickiego w Pińsku¹⁵. Seminarium było uczelnią wyjątkową. Wykładowcy i alumni żyli pod jednym dachem, tworząc swoistą wspólnotę celów i doświadczeń intelektualnych oraz duchowych. W większości byli to ludzie wysoko wykształceni, a także z racji wydarzeń, w których uczestniczyli, swoiście doświadczeni prawdziwi *viri probati*: te wyjątkowe walory starali się przekazywać powierzonym sobie seminarzystom. W rozmowach prywatnych Jan Maziakowski czasem wspominał swoich biskupów, a także kadrę profesorską.

Przybliżając sylwetki niektórych księży profesorów seminarium w Pińsku, należy wspomnieć też o jego wychowankach. Niewątpliwie najbardziej znanym stał się kard. Kazimierz Świątek (1915–2009), metropolita mińsko-mohylewski¹⁶.

Biblioteka seminarium Duchownego w Pińsku

Podjęmując próbę opisanego drogi życiowej i szczególnie ważnych etapów mających istotny wpływ na późniejsze zaangażowanie i osiągnięcia naszego bohatera, należy zatrzymać się nieco przy bibliotece seminaryjnej w Pińsku.

Początki organizacji tego księgozbioru, jak też i ludzi, którzy wnieśli istotny i cenny wkład w to dzieło, zdążył opisać, na krótko przed swą śmiercią, wspomniany wcześniej ks. prof. Aleksy Petrani¹⁷.

Dobrze zorganizowana, skatalogowana i uporządkowana ksiąznica seminaryjna w Pińsku była przedmiotem słusznej dumy hierarchów i całej wspólnoty seminaryjnej. Biskup Kazimierz Bukraba chętnie wprowadzał w jej podwoje swoich gości¹⁸.

Wyższe Seminarium Duchowne w Pińsku, wraz ze swą biblioteką mieściło się w budynkach dawnego klasztorów Ojców Franciszkanów. Pierwszy zbudowany z drewna konwent minorytów ufundował książę piński Zygmunt Kiejstutowicz. Wznoszono go w latach 1432–1440. Wysunięta na wschód placówka miała charakter zdecydowanie misyjny i cieszyła się przychylnością litewskich magnatów. Z tej racji w bibliotece seminaryjnej zachowały się ruskie pergaminy. Pińsk wysunięty w głąb ziem zamieszkałych w większości przez prawosławnych położony był w odległości 400 km od Warszawy, jak i od Wilna. Wojny i pożary kilkakrotnie

14 Zob. W. Wojdecki, op.cit., s. 25.

15 Zob. *Encyklopedia Wiedzy o Jezuitach...*

16 Zob. R.K. Prokop, *Sakry i sukcesje świeców biskupich pasterzy diecezji mińskiej, pińskiej i drohiczyńskiej W: „Studia teologiczne” Białystok, tamże „Drohiczyń”, s. 383.*

17 A. Petrani, *Biblioteka Seminarium Duchownego w Pińsku*, w: „Archiwa, biblioteki i muzea kościelne” t. 39 1976, s. 278 nn.

18 Zob. A. Petrani, *Wspomnienia o biskupie K. Bukrabie*, w: „Nasza przeszłość”, T. XXXVII, 1972, s. 227.

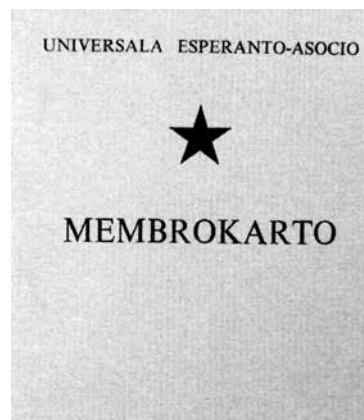
niszczyły klasztor. Murowany kościół franciszkański konsekrował w 1730 roku biskup łucki i brzeski Bogusław Rupniewski. Wkrótce dobudowano budynki klasztorne. Władze carskie w ramach represji po Powstaniu Styczniowym w roku 1864 dokonały kasaty konwentu.

W roku 1917 do Pińska dotarły wojska niemieckie. W ich szeregach był także kapelan ks. Gerard Oesterle. To on odkrył zamurowaną w zakrystii pofranciszkańskiego kościoła ocalałą część dawnego księgozbioru należącego do zakonników¹⁹, wraz z dwutomową kroniką klasztoru spisaną w latach 1702 i 1723.

Oprócz ocalałej części biblioteki pokonwentualnej do nowo powstającego księgozbioru seminaryjnego dołączono książki przywiezione przez bpa Z. Łozińskiego z Mińska i Nowogródka. Od początku kustoszem i głównym organizatorem tej ksiąźnicy był ks. prof. Kamil Kantak (1881–1976), którego pierwszy ordynariusz piński specjalnie w tym celu sprowadził z Poznania, gdzie pełnił on funkcję bibliotekarza archidiecezjalnego²⁰. W pracach tych wytrwale i kompetentnie pomagała mu pani Walentyna Karolińska, absolwentka Instytutu Smolnego, Rosjanka, wdowa po wysokim rangą urzędniku carskim z Petersburga. Dama ta z prawosławia przeszła na katolicyzm, a znaczący wpływ na tę konwersję miał bp Z. Łoziński²¹.

Przybyły z Poznania ks. Kamil Kantak, oprócz zadań związanych z prowadzeniem biblioteki, przyjął także obowiązki wykładowcy języka greckiego i hebrajskiego, a także historii Kościoła²².

Księgozbiór systematycznie powiększano, dokonując na bieżąco zakupu nowych pozycji wydawniczych. Sporo owoców przyniosła też akwizycja książek pochodzą-

Poliglota, tłumacz przysięgły, człowiek nadziei (esperantysta)

19 Zob. A. Petrani, op. cit., s. 279-280.

20 Zob. Kantak Kamil. W: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2000, T.8, s. 619.

21 Ibid.

22 Zob. A. Petrani, *Biblioteka...*, op.cit., s. 280.

cych z prywatnych bibliotek duchowieństwa pracującego w diecezji pińskiej²³. Nie brakowało także hojnych darowizn. Jako szczególnie cenną wymienić należy księgozbiór abpa Andrzeja Szeptyckiego (1865–1944), grekokatolickiego metropolity lwowskiego, który jeszcze za swego życia przekazał w darze książki pochodzące z czasów swego pobytu w Rosji. Podobnie, jeszcze za życia, uczynił przekazując seminarium cały swój księgozbiór ks. infułata Wincenty Giebartowski (1870–1943), profesor filozofii w seminarium²⁴.

Krótko przez wybuchem wojny biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Pińsku liczyła ok. 40 tys. woluminów, w tym kilka inkunabułów i ok. 800 starodruków w języku polskim i łacińskim. Niektóre z nich tłoczone były w drukarniach litewsko-ruskich²⁵. Przygotowano do druku katalog tych dzieł, wybuch wojny jednak uniemożliwił finalizację tego zamysłu. W czasie ewakuacji Pińska dołączono do biblioteki seminaryjnej także prywatne księgozbiory księży profesorów: Aleksego Petraniego, Józefa Kozłowskiego (1893–1943) i jej kustosza ks. Kamila Kantaka. Ten ostatni, jako żołnierz i duszpasterz, dotarł przez obozy w Ostaszkowie, Kozielsku i Starobielsku aż do Bejrutu, gdzie zmarł w roku 1976²⁶.

W ramach studium filozofii seminarzyści mają zajęcia z metodologii nauki, a część z nich jest prowadzona w bibliotece. Poświęca się też sporo uwagi morfologii książki, jak również uczy zasad poprawnego redagowania tekstów. Wydaje mi się, że te przewidziane przez *ratio studiorum* zajęcia, jak również wysokie kompetencje ks. K. Kantaka były dla ówczesnego alumna J. Maziakowskiego decydującym doświadczeniem i swoistą inicjacją w rozległą dziedzinę wiedzy o książce. Dodajmy jeszcze, że trzyletni pobyt w seminarium umożliwił mu dwuletnie studium filozofii oraz rok studiów z zakresu teologii. Wykłady w większości prowadzone były w języku łacińskim. Łacina była także językiem sprawowanej w seminarium liturgii. Alumni uczyli się także języka greckiego i hebrajskiego. Niezależnie od formacji intelektualnej seminarzyści zobowiązani byli do postępu duchowego. Seminarium Duchowne w Pińsku, z racji historyczno-kulturowych uwarunkowań, przygotowywało swoich słuchaczy do ofiarnej pracy na Kresach, zgodnie z dążeniami polskich elit politycznych i religijnych²⁷. Dodajmy, że starania te były obserwowane i oceniane także przez środowiska katolickie w krajach europejskich.

23 W tym miejscu chciałbym pozwolić sobie na małą uwagę *pro domo sua*: duchowni, tak diecezjalni, jak i zakonnicy od momentu rozpowszechnienia się książki drukowanej przeznaczali sporo środków na tworzenie księgozbiorów. Potwierdzają to liczne opracowania naukowe. Wiele o tym napisano i publikowano w wydanym od roku 1957 półroczniku „Archiwa, biblioteki i muzea kościelne”, wydawanym przez KUL. Także i dziś w kwestionariuszu wizytacji biskupiej zawarte jest pytanie o osobisty księgozbiór księdza pracującego w parafii. Również w ocenie księgarzy i antykwariuszy, księża uważani są za dość solidną grupę czytającą i kupującą książki.

24 Zob. A. Petrani, *Biblioteka...*, op.cit., s. 281.

25 Ibid.

26 Zob. <http://www.katolicy.eu/ZSRR/Kantak>

27 Zob. R. Dzwonkowski, J. Pałysa, *Za wschodnią granicą*, Warszawa 1995, s. 107.

Zamykając refleksje dotyczące pińskich lat Jana Maziakowskiego, trzeba powiedzieć, że on sam niezwykle rzadko wypowiadał się na ten temat. W pozostawionym przez niego rodzinnym księgozbiornie widać żywe zainteresowanie życiem Kościołów Wschodnich, a także przejawiającą się w korespondencji i osobistych spotkaniach postawę ekumeniczną²⁸.

Lata walki 1939–1945

W życiorysie (wersja z 20.06.1975) Jan Maziakowski tak opisuje czas od 1.09.1939 roku: „Okres okupacji spędziłem na terenie Pomorza Wsch., w Starogardzie Gd. Pracując na roli i przy budowie szos jako pracownik fizyczny. Przez półtora roku jako księgowy w księgarni powiatowej w Starogardzie. Od lipca 1943 r. należałem do tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”, afiliowanej już wówczas do AK. W styczniu 1944 zostałem aresztowany i przeszedłem bardzo ciężkie więzienie w Gestapo w Gdańsku. Zesłany stamtąd do obozu koncentracyjnego w Stutthofie przebywałem tam do końca wojny”²⁹. Warto zatrzymać się przy tym fragmencie życiorysu szczecińskiego antykwariusza.

Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” została zawiązana w Czarnej Dąbrowie dnia 7 lipca 1941 roku Na jej czele stanął ks. Józef Wrycza (1884–1961), ppłk rez., kapelan WP i absolwent Seminarium Duchownego w Pelplinie. Świecenia kapłańskie przyjął w roku 1908 i szybko dał się poznać jako działacz społeczny, wydawca i bojownik na rzecz niepodległości. Odznaczony Krzyżem Walecznych za udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku W okresie II Rzeczypospolitej był działaczem Stronnictwa Narodowego w Chojnicach. Do wiosny 1943 roku sprawował przywództwo w organizacji³⁰. Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” miała charakter katolicki i ponadpartyjny. W szczytowym okresie rozwoju liczyła ok. 20 tys. bojowników³¹. Organizacja przygotowała i przeprowadziła 111 akcji zbrojnych. Dokonywała aktów sabotażu, likwidowała konfidentów i kolaborantów. W lasach utrzymywano ok. 35 grup partyzantów liczących do 400 osób, a ich bazę stanowiło ok. 200 schronów podziemnych. Jan Maziakowski odbierał przysięgi od nowo przyjętych uczestników ruchu oporu. Powierzono mu także obsługę tajnej radiostacji. Wszystko to potwierdzają w urzędowych zeznaniach towarzysze broni³². Jednym z bezpośrednich przełożonych J. Maziakowskiego był Artur Pillar (1915–1945), który później także był więźniem KL Stutthof.

28 Z taką postawą spotkał się alumn Jan Maziakowski już w Seminarium Pińskim. Biskup Kazimierz Bukraba utrzymywał pełne wzajemnego szacunku kontakty z prawosławnymi mieszkańcami swojej diecezji. Zob. A. Petrani, *Ks Kazimierz Bukraba Biskup Ordynariusz Piński 1885-1946*, w: „Nasza przeszłość” t. XXVII (1972), s. 223.

29 Kopia życiorysu w posiadaniu autora niniejszego szkicu.

30 Zob. K. Komorowski, *Konspiracja pomorska 1939-1947; Leksykon*, Gdańsk 1993, s. 182 nn, hasło „Wrycza Józef”.

31 Ibidem, s. 169–170.

32 Zob. Kopia oświadczenia towarzyszy z lat walki w posiadaniu autora tego szkicu.

Rok 1961 w antykwaracie

Jan Maziakowski, podobnie jak setki tysięcy Polaków, świadomie przyjął ethos walki w pomorskich strukturach Polskiego Państwa Podziemnego. Jego osobowość wzbogaciła się o szczególne doświadczenie; realna możliwość utraty własnego życia, a także odpowiedzialność za życie związanych przysięgą bojowników. Błędne rozwiązania w zakresie organizacyjnym, a także prowokacje doprowadziły na początku lutego 1944 roku do masowych aresztowań „gryfowców”³³. Wśród aresztowanych znalazł się także nasz bohater. Przeżył ciężkie śledztwo w więzieniu w Gdańsku, skąd został zesłany do KL Stutthof. Otrzymał tam obozowy numer 33683³⁴. Píše w zyciorysie: „Po upływie roku zostałem uwolniony przez Armię Czerwoną w dniu 11 marca 1945 roku”³⁵.

Nie był to jednak koniec kłopotów byłego bojownika związanego z TOW „Gryf Pomorski”. W Polsce rozpoczęła się ostra walka polityczna, a nowa władza przybyła wraz z Armią Czerwoną sięgała po przemoc. Nasz bohater, który zdążył już założyć rodzinę, angażuje się w prace kierowanego przez Stanisława Mikołajczyka Polskiego Stronnictwa Ludowego. Został także zatrudniony jako kierownik referatu kwaterunkowego w Starogardzie Gdańskim³⁶. Czytamy dalej w zyciorysie: „Aresztowany przez UB za nieujawnienie się, spędziłem przeszło 4 miesiące w więzieniu śledczym, stąd bez rozprawy zostałem zwolniony na mocy amnestii powyborczej”³⁷.

33 Zob. K. Komorowski, op.cit., s. 169.

34 Życiorys J. Maziakowskiego z 1.12.1968 roku. Kopia w posiadaniu autora niniejszego szkicu.

35 Ibidem.

36 Ibidem.

37 Ibidem.

Pińsk – Katedra i seminarium duchowne lata 20. XX wieku

Lata szczecińskie. Praca w antykwariacie

Od kwietnia 1947 roku Jan Maziakowski mieszkał i pracował w Szczecinie. Zajmował odpowiedzialne stanowiska w PP „Dom Książki”. W roku 1955 został kierownikiem antykwariatu. Przez długie lata była to jedyna placówka tego typu istniejąca w Szczecinie.

Antykwariaty w czasach PRL-u były czymś wyjątkowym, istniały głównie w większych miastach o utrwalonej tradycji uniwersyteckiej, humanistycznej i kulturalnej. Miały raczej niezbyt szeroki krąg swoich klientów – bibliofilów, czy może nawet osób owładniętych pewnego rodzaju bibliomanią. Ludzie nawiedzający antykwariat współtworzyli pewien osobliwy klimat, swoistą niszową społeczność.

W Szczecinie powstało w latach powojennych społeczeństwo o strukturze „mozaikowej”. W prasie podkreślano wszakże jego dynamikę demograficzną i znaczenie gospodarcze, zwłaszcza portu i stoczni. Upraszczano historię miasta, eksponując w propagandowych sloganach hasła typu „Pomorze Zachodnie zawsze polskie!”

Na szczecińskich uczelniach studiowała młodzież z różnych regionów Polski. Jednak do roku 1985 Szczecin pozostawał i bywał określany jako „największe polskie miasto bez uniwersytetu” (abp K. Majdański). W rozmowach z przedstawicielami elit kulturalnych naszego miasta wyczuwało się żywotność postawy, którą już w 1947 roku zauważyła Maria Dąbrowska, notując w *Dziennikach*: „potem owi dziennikarze [szczecińscy, J.M.M] zabrali mnie do tego klubu „13 Muz” – przyozdobionego obrazami w stylu złego Picassa, miałam wrażenie, że to klub peperowski i że w ogóle inteligencja Szczecina jest bardzo peperowska”³⁸.

Kierownik antykwariatu, Jan Maziakowski, z „przedwojenna maturą”, umocnioną i poszerzoną intelektualnie przez studia w Pińsku, reprezentował ową szlachetną

38 M. Dąbrowska, *Dzienniki powojenne 1945–1949*, Warszawa 1996, s. 290.

częstkę polskiej kultury, której po decyzjach jałtańskich nie dano należytego miejsca w życiu publicznym. W publicystyczno-politycznych wystąpieniach, jako budowniczych nowego systemu wymieniano robotników, chłopów i – zawsze na trzecim miejscu – inteligencję pracującą. W tej sytuacji przedwojenni abiturienti dokonywali rozmaitych wyborów życiowych. Część z nich angażowała się po stronie nowej władzy, wielu szukało sobie stanowisk o mniejszym obciążeniu ideologicznym.

Wspominaliśmy wcześniej o nietypowej, czy wręcz wyjątkowej klienteli antykwariatów. Nie inaczej było w Szczecinie. Jedni mocno już dojrzali wiekiem, inni raczej jeszcze młodzi, nie ukrywający swej książkowej pasji. Niekiedy można było odnieść wrażenie, że ich głównym zajęciem jest odwiedzanie antykwariatów w całej Polsce. Można było ich spotkać w Poznaniu, Krakowie, Bydgoszczy, Wrocławiu, Warszawie. Sporą część tej swoistej konfraternii stanowili ludzie o ciekawych biografjach. Reprezentowali oni dosyć czytelną aksjologię, budzącą szacunek postawę moralną i rozległe zainteresowania intelektualne obejmujące szeroko rozumianą humanistykę. W antykwariacie miały miejsce spotkania planowane i nieplanowane, krótkie i dłuższe, zwłaszcza jednak – wzbogacające. Nawiązywały się swoiste bibliofilskie przyjaźnie. Niektóre z tych więzi trwają już od dziesięcioleci.

Kierownik szczecińskiego antykwariatu sprzyjał opisanym wyżej zjawiskom i współtworzył wspomnianą wcześniej konfraternię. W ocenie wartości i wycenie rynkowej książek znajdujących się w antykwariacie i doń przynoszonych był bardzo kompetentny. Znał wiele języków, swobodnie poruszał się po rozległych obszarach filozofii, teologii, historii, w tym również historii Kościoła. W kierowanej przez siebie placówce wyodrębnił szereg działów z literaturą obcojęzyczną. Bezblędnie oceniał różne formy grafiki książkowej, orientował się w rozmaitych stylach typografii. Te wysokie kompetencje ujawniał jakby mimochodem, przy okazji, gdy klient-pasjonat trzymając w rękach książkę stawał przed dylematem, czy kupić książkę teraz, czy czekać na lepszą okazję. Wspomniane wysokie kompetencje J. Maziakowskiego jako antykwariusza potwierdzają także dzisiaj szczecińscy bibliofile, m.in. wieloletni dyrektor Książnicy Pomorskiej Stanisław Krzywicki i znany adwokat Artur Frey. Kierownik antykwariatu miał niemal zawsze coś ciekawego do zaoferowania.

Pamiętam egzemplarze wydanych w Polsce, w latach trzydziestych XX wieku, przemówień dyktatora Italii Benito Mussoliniego (1883–1945) z panegiryczną przedmową jednego z wybitnych polskich uczonych. Mów dyktatora (który był niezłym oratorem) nie kupiłem, gdyż ktoś mnie ubiegł. Uświadomiłem sobie przy tej okazji doniosłą rolę antykwariatu jako instytucji chroniącej dobrą kulturę i pośredniczącej w ich wymianie. Mam tu na myśli pluralizm kulturowy i wielowątkowość różnych dziedzin sztuki i ekspresji artystycznej.

W pamięci zachowuję zwłaszcza dwie transakcje. *Dzieła wszystkie* J.W. Goethego wydane jeszcze za życia autora, miały być wywiezione do Niemiec. W tamtym czasie byłem pod wrażeniem widoku urny ze szkła ustawionej w Pałacu Krasińskich w War-

szawie, siedzibie Biblioteki Narodowej. Urna zawierała popioły książek spalonych przez hitlerowców w ramach systematycznego wyniszczania stolicy po Powstaniu Warszawskim w 1944 roku Postanowiłem ubiec klienta z NRD, który wyraził wcześniej wolę zakupu dzieł swego wielkiego rodaka.

Inny zakup to wydany w poł. XIX stulecia modlitewnik Kościoła Prawosławnego. Liturgiczna księga, zapisana cyrylicą, przybyła prawdopodobnie z Kresów albo z Rosji. Jej skórzaną, lekko wytartą oprawę, „zabezpieczyła” grubą warstwą olejnicy jakaś troskliwa ręka.

Dzięki osobistym zaletom kierownika antykwariatu docierały doń książki wydawane w kierowanym przez J. Giedroycia Instytucie Literackim w Paryżu. Szczeciński antykwariusz nie ukrywał swoich przekonań politycznych, był przeciwnikiem panującego wówczas systemu i krytycznie oceniał to, co stanowiło zarówno jego teorię, jak i *praxis*. Zapisy cenzorskie tworzyły swoistą *damnatio memoriae* obejmującą tak ludzi, jak i książki. W ustroniu antykwariatu jego szef, wedle swoich możliwości, troszczył się o ciągłość przetrwania naszej narodowej pamięci, a także o wymianę myśli ludzkich ponad wszelkimi granicami.

Scripta manent – to co zostało zapisane, trwa, pozostaje. Jan Maziakowski całą swoją postawą uczył szacunku dla słowa, odbitego czcionką drukarską i utrwalonego na papierze. *Habent sua fata libelli* – książki mają swoje losy, ale to ludzie zmagają się z losem i los decyduje często o kształcie ich biografii. Wszystko to potrafił przyjąć i przeżyć nasz bohater. Do końca życia zbierał i czytał książki o tematyce odnoszącej się do obozów koncentracyjnych.

W rodzinnym archiwum zachował się do dziś obrazek z czasów seminaryjnych z ręcznie wypisanymi słowami:

„Bóg niech będzie twoją myślą
Twym przymiotem cnota
Twoim szczęściem szczęście drugich
Ozdoba prostota”

Jako były więzień KL Stutthof po pamiętnym Orędziu Biskupów Polskich z 1965 roku, przebaczył swoim oprawcom. Mimo traumatycznych przeżyć nie zwątpił w godność i wartość człowieczeństwa. Przekonania te afirmował każdego dnia w kontaktach z ludźmi i książkami. Jan Maziakowski, szczeciński antykwariusz zmarł nagle 26 października 1976 roku Został pochowany na szczecińskim Cmentarzu Centralnym. Jako kapłan odprowadziłem go na miejsce wiecznego spoczynku i uczestniczyłem w liturgii pogrzebowej.

Barbara Arsoba-Haddaji

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I OKOŁOWYDAWNICZA WYDAWNICTWA BARBARA¹

Książka na peryferiach

Bardzo dziękuję za zaproszenie do wzięcia udziału w symposium, w części dotyczącej działalności wydawniczej. Moje wystąpienie obejmie I połowę lat 90-tych XX wieku. To był czas po transformacji; trudny, ale z nowymi możliwościami. Szczecin w tym czasie pozbawiony był silnych, prężnych wydawnictw. Bogdan Twardochleb w artykule podsumowującym rok wydawniczy 1993 pisze:² „Co prawda istnieje dziś w Szczecinie kilkanaście (!) oficyn wydawniczych (są one przeważnie prywatne), to jednak wszystkie wydały w 1993 roku bodaj mniej tytułów i egzemplarzy niż do niedawna jeszcze – jedno tylko średniej, w skali kraju, wielkości wydawnictwo, jakim był niegdyś państwowy Glob. I dalej dodaje: „w szczecińskim życiu literackim uległo rozbiciu prężne do niedawna i znane w Polsce środowisko krytycznoliterackie, dramatycznie załamała się dystrybucja książki, której życie kończy się dziś często z chwilą zakończenia druku. Pod tym względem jesteśmy na dalekich peryferiach kraju”.

W rok później Leszek Szaruga, robiąc roczny bilans życia kulturalnego w roku 1994 zastanawia się, czy warto robić takie bilanse i pisze „a jeśli już, to czy jest rzeczą sensowną ograniczenie takiego bilansu do jedynie jednego regionu? (...) Ja osobiscie uważam, że skupienie się na zjawiskach regionalnych nie tylko nie oznacza izolacji od tego, co się dzieje w kraju, lecz przeciwnie – ukazuje to, co w ogólnym obrazie umyka uwadze”.³

Dalej Leszek Szaruga zauważa, że tworzy się w Szczecinie sieć instytucji kulturalnych, które wzmacniają struktury życia kulturalnego Szczecina i zwraca uwagę na 4 wydawnictwa, które przyciągają uwagę: oficyna Klubu 13 Muz, Wydawnictwo BARBARA, Pismo i Książka, Albatros.

Geneza Wydawnictwa BARBARA

Po tych ogólnych spostrzeżeniach chciałabym nakreślić genezę powstania wydawnictwa BARBARA. Powstawało ono stopniowo. Wszystko zaczęło się od mojej znajomości z księdzem – poetą Janem Twardowskim i korespondencji z nim, oraz

1 Artykuł powstał na podstawie referatu wygłoszonego 14 maja 2013 roku w Książnicy Pomorskiej na symposium „Ludzie Książki Pomorza Zachodniego”.

2 B. Twardochleb, *Książka na peryferiach*, „Kurier Szczeciński” z dnia 14–16.I.1994.

3 Leszek Szaruga, *Szczecin poetów*, „Gazeta na Pomorzu” z dnia 18.I.1995.

od wiersza *Spotkanie*. Obszerną relację na ten temat zawarłam w moim referacie *Ks. Jan Twardowski w wydawnictwie BARBARA. Korespondencja z „wnuczką” z lat 1985–2001*, wygłoszonym na międzynarodowej konferencji naukowej na Uniwersytecie Szczecińskim w listopadzie 2001 roku i następnie opublikowanym.⁴

Określenie „wnuczka” w tytule wskazuje na relacje rodzinne (para-rodzinne). W liście z dnia 16 lutego 1989 (34)⁵ Jan Twardowski pisze „szanuj uczucia rodzinne i bądź wnuczką”.

Osobiście poznałam Księdza w maju 1985 roku w Szczecinie, kiedy przybył na zaproszenie Duszpasterstwa Akademickiego Księży Chrystusowców. Po tym pierwszym pobycie ks. Twardowskiego, coraz liczniejsi czytelnicy nalegali wręcz, abym ponownie zaprosiła Poetę do Szczecina. On jednak odmawiał. Zaczęłam organizować wieczory poezji bez poety.

W 1989 roku ponowiłam zaproszenie – tym razem do Książnicy Pomorskiej. Przyjął je, ale potem z uwagi na stan zdrowia nie przyjechał. Uzgodniliśmy, że w zamian zaproszę aktorów z Warszawy - Macieja Rayzachera i Annę Nehrebecką. Poeta zgodził się w końcu także na wystawę jemu poświęconą. Wraz z plastyczką Julią Kiziewicz przygotowaliśmy barwną ekspozycję zatytułowaną *Radość istnienia w twórczości ks. Jana Twardowskiego*. W Książnicy odbyło się spotkanie wspomnianych aktorów, z licznym udziałem młodzieży. Fragmenty spotkania i wystawę zarejestrowała i wyemitowała lokalna telewizja.

W okresie od wiosny 1990 roku do jesieni 1993 roku twórczość ks. Twardowskiego zaistniała także w Arcybiskupim Wyższym Seminarium Duchownym w Szczecinie. Odbywały się tam wieczory poetyckie pod nazwą *Spotkania z księdzem Janem od Biedronki* – przygotowywaliśmy je w refektarzu, z alumnami, także piszącymi wiersze. Wieczory te miały charakter otwarty.

Druga z wystaw, które powstały w Szczecinie, nosiła tytuł *Osoba i twórczość ks. Jana Twardowskiego*. Była prezentowana m.in. na KUL-u w Lublinie w kwietniu 1991 roku, podczas I Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów Studenckich. Byłam gościem wspomnianego festiwalu, a wystawa i prezentacja tomiku ks. Twardowskiego *Nie bój się kochać* towarzyszyły tej imprezie⁶.

Nie bez powodu przywołałam tu *Nie bój się kochać*. Otóż, jak już wspomniałam, od tego tomiku, a właściwie od wiersza *Spotkanie*, zaczęła się moja praca edytorska. Wraz z listem (7) z dnia 14 listopada 1987 roku otrzymałam, napisany na kartce

4 *Wokół twórczości ks. Jana Twardowskiego*. Redakcja Andrzej Sulikowski, Szczecin 2007, s. 249–259 oraz „Bibliotekarz Zachodniopomorski”, nr 4(109)2001, s. 45–56.

5 W cytowanych fragmentach korespondencji ks. Jana Twardowskiego zachowuję pisownię oraz interpunkcję autora. W nawiasie numer kolejnego listu od poety. W Muzeum Literackim Książnicy Pomorskiej znajduje się cała korespondencja ks. Jana Twardowskiego do Barbary Arsoby (188 jednostek).

6 Bibliofilski nakład tysiąca egzemplarzy rozszedł się w całości, a wystawa była pokazywana w holu uniwersyteckim jeszcze przez ponad miesiąc.

wyrwanej z zeszytu w kratkę, wiersz *Spotkanie*. Utwór ten nie dawał mi spokoju, chciałam go udostępnić szerszemu gronu czytelników, i tak narodził się pomysł przygotowania wyboru wierszy o miłości z całej dotychczasowej twórczości Księdza. Wydawcę znalazłam w Książnicy Pomorskiej (wtedy jeszcze zwanej Szczecińską), dzięki życzliwości jej dyrektora, Stanisława Krzywickiego.⁷

Tomik starałam się przygotować starannie – grafiki Urszuli Kremer-Wróblewskiej, faksymile rękopisu wiersza *Spotkanie* i podpisu autora, egzemplarze ręcznie numerowane oraz zakładka z zegarem z kukułką z mieszkania księdza (motyw ten stał się później logo wydawnictwa BARBARA).

Tomik *Nie bój się kochać* odniósł wielki sukces, miał dobre recenzje. Autor, wprawdzie dopiero po sześciu latach, zgodził się na II wydanie. Znowu była to bibliofilska rzadkość – nakład wyniósł tysiąc egzemplarzy ręcznie numerowanych, do nabycia tylko w Książnicy. Uroczysta promocja odbyła się, tradycyjnie już, w sali im. Stefana Flukowskiego, zwanej Salonem Literackim Książnicy Pomorskiej, dnia 7 maja 1997 roku. Ks. Jan Twardowski przysłał z tej okazji list do dyrektora Krzywickiego oraz list do publiczności, w którym czytamy: „Bardzo serdecznie dziękuję za przybycie na promocję mojej wznowionej książki *Nie bój się kochać*. Dziękuję również p. Barbarze Arsobie i prof. Andrzejowi Sulikowskiemu (autorowi Posłowania) za pomoc przy promowaniu moich wierszy. (...) Warszawa 2. 6. 1997”.

Po sukcesie I wydania *Nie bój się kochać* przystąpiłam do redagowania następnej książki ks. Twardowskiego z postanowieniem i przekonaniem, że tym razem autor przyjedzie na jej promocję do Szczecina. Ten drugi tomik, *Nie martw się*, jest także drukiem bibliofilskim.⁸

W maju 1992 roku ks. Jan Twardowski przyjeżdża do Szczecina. Spotkania z autorem i promocje tomiku *Nie martw się* odbywają się w Książnicy Pomorskiej i w Arcybiskupim Wyższym Seminarium Duchownym. Na pierwszym ze spotkań, bardzo uroczystym i tłumnym – przybyło wiele młodzieży, ludzi kultury, dziennikarzy – ks. Twardowski otrzymał najwyższe wyróżnienie przyznawane przez Książnicę, czyli Złoty Ekslibris. Wiersze czytał aktor i poeta Bogusław Kierc z Wrocławia (wówczas dyrektor Teatru Współczesnego w Szczecinie). Drugie spotkanie, w Seminarium, rozpoczęło o godzinie 18, a zakończono o 24! Atmosfery tego tłumnego (ponad tysiąc gości) i długiego wieczoru nie sposób oddać słowami.⁹

7 Pracowałam tutaj na stanowisku kustosa jako kierownik Wypożyczalni Międzybibliotecznej i w tym czasie objęłam równoległe obowiązki redaktora serii bibliofilskiej w Oficynie Drukarskiej Książnicy.

8 Tomik ten ma podobną szatę graficzną, jak *Nie bój się kochać*. Zatem powstała nowa, rozpoznawalna seria bibliofilska, z grafikami Urszuli Kremer-Wróblewskiej. Zachowam ją później dla większości książek wydawanych we własnym wydawnictwie.

9 Po powrocie do Warszawy, w kolejnym liście (93) z 5 czerwca 1993 roku, Ksiądz wraca do spotkań w Szczecinie, pisze: „Szczecin wspominam jak sen. Przecież to mogło się wszystko nie udać. Mogli nie przyjść na spotkanie – dzisiaj obojętnieją na sprawy kulturalne.”

Działalność wydawnicza i okołowydawnicza BARBARY

Już wiosną 1992 roku ks. Twardowski zachęcał mnie do założenia własnego wydawnictwa, abym tak ładne książki – jak mawiał – zaczęła wydawać na własny rachunek. Rozmawialiśmy o tym wielokrotnie. I tak 1 lipca 1992 roku zarejestrowaliśmy z synem Jerzym wydawnictwo pod nazwą BARBARA. Propozycja nazwania moim imieniem była pomysłem księdza Jana (najpierw uzgodniliśmy nazwę *Zegar z Kukułką*, jednak Ksiądz uznał, że taka nazwa będzie się kojarzyła staroświecko). Zegar z kukułką pozostał więc jedynie w logo wydawnictwa.

Równolegle opracowywałam bibliofilskie tomiki poetyckie wydawane nakładem Książnicy Pomorskiej, m.in. Bogusława Kierca *Dla radości*, Szczecin 1992, Joanny Kulmowej *Wewnątrz snów*, Szczecin 1993. Ks Twardowski w liście 107 z 22 października 1992 pisze: „Wiersze p. Kierca b. dobre. (...) Wydane ładnie, szkoda, że te wiersze nie wyszły w Waszym wydawnictwie, byłby bardzo dobry początek. Wasz blankiet wydawniczy b. reprezentacyjny. Miałem dobry pomysł, że byłem Ojcem Chrzestnym Twojej firmy. Pozdrawiam – Wasz Dziadek.”

Nasz debiut edytorski w BARBARZE to dwie książki poetyckie. Życzeniem ks. Jana było, abym jako pierwszą opracowała i wydała książkę poświęconą Annie Kamieńskiej, z którą przyjaźnił się przez wiele lat. Uważał, że trzeba Annę przypomnieć, ocalić pamięć o niej (wtedy upłynęło już siedem lat od śmierci poetki). I tak, dzięki ks. Twardowskiemu, powstała miniaturowa księga pamiątkowa pod tytułem *Czytamy Annę Kamieńską*. Mnie już wcześniej zafascynowały *Notatniki* Kamieńskiej, zwłaszcza fragmenty poświęcone samotności i śmierci. To jest głównym tematem naszej książki. Dzięki informacjom uzyskanym od Dziadka dotarliśmy z Synem do rodziny Anny Kamieńskiej, do osób, które znały poetkę i przyjaźniły się z nią.¹⁰ Ponadto ks. Twardowski udzielił mi wielu innych cennych informacji o Annie. Kiedyś poszliśmy na cmentarz, lecz nie mogliśmy odnaleźć jej grobu. Tak zrodziła się myśl, aby w książce zamieścić schemat Cmentarza Powązkowskiego w Warszawie z zaznaczeniem kwatery, w której znajduje się grób poetki. (Później otrzymywaliśmy listy od czytelników z podziękowaniem za ten pomysł).

Książka – pierwsza publikacja wydawnictwa BARBARA – przyjęta została bardzo życzliwie. Ksiądz Jan w liście 109 z 9 grudnia 1992 napisał m.in. „Książka jest Waszym ogromnym sukcesem, bo powstała z niczego, z Waszej tylko pracy i dobrej woli”.

W trakcie pracy nad książką zrodził się pomysł zorganizowania przez nasze dwuosobowe wydawnictwo I Ogólnopolskiej Sesji Literackiej poświęconej Annie

10 Dzięki prof. Pawłowi Śpiewakowi (synowi Poetki) dotarłam do jej rysunków z Kazimierza nad Wisłą. W książce opublikowano pięć rysunków, natomiast kilkadziesiąt – powiększonych i oprawionych – prezentowaliśmy w salach Klubu 13 Muz podczas sesji poświęconej Kamieńskiej. Przekazaliśmy je do Domu – Schroniska Brata Alberta w Szczecinie. Na okładce książki jest zdjęcie Anny, opublikowane po raz pierwszy. Anna nie lubiła się fotografować; to zdjęcie uzyskaliśmy od jej przyjaciółki, poetki i tłumaczki Ludmiły Marjańskiej.

Kamieńskiej. Książd Jan bardzo zachęcał, aby zaprosić do Szczecina autorów wspomnień zawartych w książce, przyjaciół, wydawców i tych, którzy zajmują się twórczością Kamieńskiej w ośrodkach naukowych, na uczelniach. Do tego zagadnienia powrócę w dalszej części referatu, dotyczącej okołowydawniczej działalności wydawnictwa BARBARA.

Przygotowywaliśmy sesję, pracując nad opracowywaniem i wydawaniem kolejnych książek. Jeszcze w 1992 roku ukazał się tomik o. Wacława Oszejcy SJ *Powrót Uriasza i inne wiersze*. Wybór i wstęp Robert Cieślak i Piotr Urbański. W prasie zauważono nowe szczecińskie wydawnictwo i jego pierwsze książki.¹¹

A w roku 1993 wydaliśmy tomik o. Marka Sokołowskiego SJ *Spacer osobno* i książkę ks. Jana Twardowskiego *Kasztan dla milionera* (opowiadania, wiersze i jasełka dla starszych dzieci). Drugie wydanie – w roku 1994. Oba tytuły miały sporo recenzji, także w prasie ogólnopolskiej.¹²

Kasztan dla milionera bardzo podobał się Autorowi, szczególnie przypadły mu do gustu ilustracje Doroty Usowicz – takie bezpretensjonalne, w starym stylu, jak je określił. W liście 115 z 2 maja 1993 pisał: „tekst powinien być krótki, ważne są ilustracje, rozmiar czcionek i poszczególnych stronicy”. Interesował się dystrybucją, recenzjami, opiniami czytelników. W liście 124 z dnia 28 marca 1994 informował: „W *Przeglądzie Katolickim* (nr 7, 1994, s.14) ukazała się recenzja o *Kasztanie* Sulikowskiego. Recenzję w *Guliwerze* (nr 1, 1994, s. 11-13) pisał Grzegorz Leszczyński, który na UW wyklada literaturę dziecięcą”. Pojawiło się wiele innych recenzji.¹³

11 Autor artykułu [wac] *Na początek – Anna Kamieńska* informuje o nowej oficynie i jej pierwszych książkach. Zauważa: „prawdziwą nowością jest zamieszczenie w tomie, drukowanych po raz pierwszy, rysunków Anny Kamieńskiej, przedstawiających starą architekturę Kazimierza nad Wisłą”, a dalej pisze o tomiku Wacława Oszejcy „(...) unikatowy także ze względu na intrygującą szatę graficzną i estetykę wykonania (obwoluta, zakładka, kolorowa wkładka)”. „Głos Szczeciński” z dnia 14 XII 1992. Artur D. Liskowacki w artykule <BARBARA> *jak Barbara* pisze m.in. o prywatnej znajomości Barbary Arsoby z ks. J. Twardowskim i jej pracy edytorskiej w Książnicy, a następnie o powstaniu nowego wydawnictwa i jego założeniach. Artur D. Liskowacki, *Kurier Szczeciński* z dnia 21 I 1993. Stanisław Stanik, *Poeta – książd czy książd – poeta*. Nowe Książki 2, 1994.

12 Bogdan Twardochleb, *Mądra samotność*. „Kurier Szczeciński” z dnia 2 VIII 1993. Zdzisław Łączkowski, *Te wiersze mają dobrą duszę*. Słowo. Dziennik Katolicki z dnia 2–4 VII 1993. Janina Kosman, *Spacer razem*. „Przegląd Powszechny” nr 12, 1993, s. 499–501.

13 Np. „Gazeta Chojeńska” z 1 XII 1993 zamieszcza artykuł *Przebój Barbary*. „Głos Szczeciński” z dnia 1 XII 1993 piórem Waldemara Cieślaka pisze, że „książka ta zaprasza na spotkanie ze światem księdza Twardowskiego (...) a rozpoczyna się to rysunkiem na okładce. (...) Książka starannie opracowana edytorsko w szczecińskim wydawnictwie Barbara przyciąga uwagę ilustracjami Doroty Usowicz.” Anna Garlicka, *Kasztan dla milionera*. „Morze i Ziemia” nr 51, 22 XII 1993, s.11. Zbigniew Chojnowski w „Posłańcu Warmińskim” nr 4, 1994 także zwraca uwagę na ilustracje Doroty Usowicz. Czesław Mirosław Szczepaniak (rec.), *Wychowawca*. „Miesięcznik nauczycieli i wychowawców katolickich” nr 4, 1994. Andrzej Sulikowski, *Kasztan dla milionera*. „W Drodze”, nr 8(252), 1994, s. 10–106.

W dalszej kolejności wydaliśmy drugi tomik o. Marka Sokołowskiego SJ *Miesiące ciszy* (1994)¹⁴, *Kwiaty do Ciebie niosę* Krzysztofa Korczaka (1994), *Krzyż się rozjaśnił* s. Marty Gawlińskiej OCD (1994)¹⁵, *Atlas ptaków polskich* Artura D. Liskowackiego (1994)¹⁶, *Boże Ciele albo Dziurka Wesołości* (proza i wiersze) Bogusława Kierca (1994)¹⁷ i *Spacer z poezją* Agnieszki Gniadkowskiej (1995).

W tym czasie ks. Jan Twardowski stale współpracował z naszym wydawnictwem, pisał wstępy lub krótkie opinie o książkach.

Ukazywaniu się książek towarzyszyły promocje. Zawsze bardzo uroczyste, najczęściej w Książnicy Pomorskiej, ale też w Klubie 13 Muz. Były też wywiady z autorami w lokalnych rozgłośniach radio i telewizji, a także spotkania z twórcami w prywatnym mieszkaniu a zarazem siedzibie wydawnictwa BARBARA, które od 29 kwietnia 1993 roku było nieformalnym Salonem Literackim.¹⁸

Kilkakrotnie kontynuowaliśmy wieczory promocyjne w Skolwinie, na zaproszenie ks. dr. Jana M. Mazura, duszpasterza środowisk twórczych Szczecina. Ważnym przedsięwzięciem okołowydawniczym wydawnictwa BARBARA była wspomniana już I Ogólnopolska Sesja Literacka poświęcona osobie i twórczości Anny Kamieńskiej. Obyła się w dniach 21 i 22 października 1993 roku. Spotkania były połączeniem sesji literackiej, wieczoru wspomnień o Annie Kamieńskiej i promocji książki *Czytamy Annę Kamieńską* oraz promocji drugiego wydania *Kasztana dla milionera* Jana Twardowskiego. Oprócz ks. Twardowskiego na Sesję przyjechało 26 osób, m.in. o. Marcin Babraj OP, red. Grażyna Banaszekiewicz (z TVP Poznań),¹⁹ Teresa Ferenc i Zbigniew Jankowski, Krystyna Gerleé (tłumaczka ze Szwecji), Bogusław Kierc, Zofia Koreywo-Prusakowska²⁰, o. Andrzej Madej OMI, s. Alina Merdas RSCJ, Krzysztof

14 Zdzisław Łączkowski, *Poszukiwanie utraconej ciszy*. Słowo. „Dziennik katolicki” z dnia 17–19 VI 1994. Janina Kosman, rec. Kościół nad Odrą i Bałtykiem nr 25, 1994.

15 Ilustracje: s. Lidia Korycka OCD, rec. w artykule *Czyste strumienie modlitwy. Krąg poetek w habitach*. „Słowo” nr 222 z dnia 18–20 XI 1994, s. 12. rec. Doroty Dabert w „Zeszytach Karmelitańskich” 3/4 (6-7) 1994.

16 Waldemar Cieślak, *Liskowacki wśród ptaków*. „Głos Szczeciński” z 22 III 1994. Leszek Szaruga, *Próba (auto) ironii. Recenzja z ADL*. „Gazeta na Pomorzu” z 25–27 III 1994. [b.t.] Bogdan Twardochleb, *Uskrzydłony wtorek w Muzach. Nowe wiersze Artura D. Liskowackiego*. (Wodzirejem spotkania był Konrad Pawicki, zagrał zespół Sklep z ptasimi piórami). „Kurier Szczeciński” nr 56, 1994. Piotr Wiktor Lorkowski, *Próba tożsamości*. Topos nr 5–6, 1994.

17 Agata Foltyn, *Promieniowanie ziarenka wiary*. „Kościół nad Odrą i Bałtykiem” nr 1, 1995. Tadeusz Zwilnian Grabowski, *Radosna eschatologia*. ibidem, nr 2, 1995. Eligiusz Dymowski OFM, *Miłość nieobjęta*. „Śląsk”, nr 7(21)1997.

18 Otwarcie Salonu uświetnił swoją obecnością i dokonał przecięcia wstęgi o. Andrzej Madej OMI, zakonnik, misjonarz w Turkmenistanie, attache kulturalny sekcji polskiej w Watykanie, autor wielu książek poetyckich. Później jeszcze dwukrotnie gościliśmy Poetę w Szczecinie (spotkania autorskie, wywiady).

19 Autorka i reżyser filmu o Annie Kamieńskiej *W pół słowa*. Film od dawna leżał na półce. Dzięki naszym staraniom w TVP w Warszawie program I wyemitował ten film na dzień przed Sesją. Dodatkowo na zakończenie Wieczoru Wspomnień w Klubie 13 Muz odbyła się projekcja filmu, z udziałem reżysera.

20 Przyjaciółka Anny Kamieńskiej, przez wiele lat pracowała z Poetką w redakcji „Twórczości”.

Ogiolda, Waldemar Smaszcz, Andrzej Sulikowski, Zofia Zarębianka, Józef Zięba, ks. Wacław Buryła. Obecni byli także literaci szczecińscy.²¹

Andrzej Drawicz, Ludmiła Marjańska, Kazimierz Nowosielski i o. Jacek Salij OP nadesłali serdeczne listy, w których usprawili swoją nieobecność.

Oba wieczory w Klubie 13 Muz zgromadziły nadzwyczaj wielką liczbę słuchaczy. Ks. Twardowski bał się, że stropy nie wytrzymają. W prasie pisano o tych wydarzeniach z entuzjazmem. Bogdan Twardochleb w obszernym artykule komentuje: „Henryk Gęsikowski, dyrektor Klubu 13 Muz, jednak nie stracił animuszu. A wydawało się niektórym, że bliski jest tego. Zapewne nie spodziewał się tylu szacownych gości naraz i publiczności tak licznej”.²² W innym artykule, pt. „*Koniec martwego sezonu, czyli ...*” zastanawiano się, czy skończył się martwy sezon w życiu literackim w Szczecinie.²³

Obrady Sesji Literackiej odbywały się w Książnicy Pomorskiej i również zgromadziły nadzwyczaj wielu słuchaczy. Wygłoszono 8 referatów.²⁴ Prasa pisała, że seminarium poświęcone Kamieńskiej i spotkania jemu towarzyszące oraz wieczór z ks. Twardowskim były w Szczecinie wydarzeniami spektakularnymi, bez precedensu. Chciałoby się częściej uczestniczyć w podobnych – czytamy w relacji Bogdana Twardochleba w „Kurierze Szczecińskim”.

Były jeszcze inne działania wydawnictwa BARBARA. W grudniu 1993 wydawnictwo przygotowało w księgarni Światowid wystawę, obrazującą narodziny *Kasztana dla milionera*. Zaprezentowano kolejne etapy tworzenia ilustracji i okładki, rękopisy, wydruki edytorskie z autorskimi poprawkami, korespondencję wydawcy z autorem. W „Głosie Szczecińskim” [ADL] napisano, że którąś z lekcji języka polskiego warto by było przeznaczyć na obejrzenie ekspozycji.²⁵

Jedna z promocji *Kasztana dla milionera* odbyła się w Warszawie w bibliotece miejskiej na Ochocie. Autor podpisywał, aktorzy – Anna Nehrebecka i Maciej Rayzacher – czytali.

W marcu 1995 roku Andrzej Sulikowski (wtedy profesor na KUL-u) przyjechał na nasze zaproszenie z Lublina, aby wygłosić prelekcję pt. *Życie i twórczość ks. Jana Twardowskiego*, z pokazem zdjęć, które w dużej części pochodziły ze zbiorów wydawnictwa BARBARA. Spotkaniu towarzyszyła wspomniana już wystawa „Radość istnienia w twórczości ks. Jana Twardowskiego”.

21 M.in. Tadeusz Zwiłnian Grabowski, Artur D. Liskowacki, Helena Raszka, Jerzy Pachlowski, o. Mieczysław Witalis RSCJ oraz ks. Jan M. Mazur, który wygłosił referat.

22 B. Twardochleb, *Sukces Wydawnictwa BARBARA*. „Kurier Szczeciński” z dnia 19–21 XI 1993.

23 ADL [Artur D. Liskowacki], ibidem.

24 Niestety, materiały z Sesji (referaty) nie doczekały się publikacji. Referenci i goście Sesji mieli możliwość nabycia kasety video z nagraniem wszystkich trzech spotkań oraz kompletu zdjęć. Prof. A. Sulikowski w liście z 29 XI 1993, przesłanym z Lublina, pisze: „Sesja świetnie była zorganizowana. Brawo dla Ciebie i Synów. Zdjęcia piękne! Kasety też!”

25 ADL, *Jak powstaje książka dla dzieci?* „Kurier Szczeciński”, 14 XII 1993. (wac), *Promocja książki ks. Jana Twardowskiego*. „Głos Szczeciński”, 7 XII 1993.

W tymże 1995 roku miałam kilka prelekcji i spotkań z poezją ks. Twardowskiego w szkołach i bibliotekach na terenie Szczecina i województwa. Przeprowadziłam lekcje języka polskiego w szpitalu na oddziale dziecięcym, onkologicznym. Dzieci dostały na pamiątkę egzemplarze *Kasztana dla milionera*.

Wydawnictwo to bardzo kosztowne hobby

Niestety, po trzech latach funkcjonowania zmuszeni byliśmy nasze elitarne, nie komercyjne, wydawnictwo rozwiązać.²⁶ Praca dawała wiele satysfakcji, ale bez efektów finansowych. Pragnęłam wydawać książki, które prywatnie były mi z jakichś względów bliskie. Nie interesowała mnie komercja. O wiele łatwiej było o autorów niż o zbyt ich książek. Rozproszone, skomercjalizowane hurtownie, prywatni księgarze zainteresowani najczęściej tym, co się sprzedaje” – to rynek wobec poezji niechętny.

Było to coraz droższe hobby.

Pozostały Księgi Pamiątkowe, a w nich ciekawa, choć krótka historia wydawnictwa BARBARA, i bogaty zbiór zdjęć. Ponadto – ważne i serdeczne kontakty z osobami, z którymi zetknęliśmy się w czasie naszej działalności.

Bardzo cenię sobie Złoty Ekslibris przyznany przez Książnicę Pomorską w 2000 roku, w którym dyr. Stanisław Krzywicki napisał: „Wyrażam uznanie za Pani działalność wydawniczą i edytorską, która tak mocno i trwale wpisała się w kulturę Szczecina i Pomorza Zachodniego”.

Pasja edytorska pozostała we mnie. Zajął się opracowywaniem książek dla innych, większych wydawców.²⁷

To podsumowanie chciałabym zadedykować moim Synom – Jerzemu i Leszkowi, bez których to ważne i zarazem szalone przedsięwzięcie nie byłoby możliwe.

26 „Najbardziej poetycka szefowa najbardziej poetyckiego wydawnictwa... powiedziano w Radio AS o pani Barbarze Arsobie (...). Tkwiła w tej poezji przez lata całe i poprzez polonistyczne wykształcenie (na UMK w Toruniu i UŁ w Łodzi) i pracę w Książnicy... Właśnie mijają trzy lata od założenia najbardziej poetyckiego wydawnictwa – od czasu, gdy miało się zapalić zielone światło dla wszelkiej prywatnej inicjatywy, wydawniczej również”. (eb), *Poezje BARBARY*. „Kurier Szczeciński” z dnia 7–9 IV 1995.

27 Odnotuję najważniejsze: *Pomorze i morze w poezji*. Zebrali i opracowali Barbara Arsoba i Józef Borzyszkowski. Grafiki Ryszard Stryjec. Gdańsk – Szczecin 1998. Nakładem Książnicy Pomorskiej i Instytutu Kaszubskiego. *Księga Krzyża. Antologia*. Opracowanie Barbara Arsoba. Katowice 1998. Nakładem Księgarni Św. Jacka. *Pasje przyrodnika*. Opracowanie Barbara Arsoba. Gdańsk 2002. Nakładem Instytutu Kaszubskiego. *Moje dedykacje autorskie*. Opracowanie Barbara Arsoba. Szczecin 2003. Nakładem własnym. *Moja tunezyjska rodzina*. Opracowanie Barbara Arsoba-Haddaji. Szczecin 2007. Nakładem własnym.

Marta Kostecka

Mediateka Akademii Sztuki w Szczecinie

SŁOWIANIN W WIELKIM MIEŚCIE.
SYLWETKA IGORA GÓREWICZA,
WŁAŚCICIELA WYDAWNICTWA TRIGLAV¹

Igor Dominik Górewicz

Igor D. Górewicz urodził się 24 października 1976 roku. Jest absolwentem Instytutu Nauk Politycznych i Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego.

Jest autorem książek: *Stosunki niemiecko-rosyjskie 1989–1999*, *Zdobnictwo wczesnego średniowiecza. Katalog graficzny*, *Viking and Slavic Ornamental Design*, *Borek i bogowie słowian*, *Zdobnictwo wczesnego średniowiecza. Tom II*.

Opublikował dziesiątki artykułów popularno-naukowych, naukowych i publicystycznych z zakresu historii i archeologii Słowian, historii wojskowości, rekonstrukcji historycznej, mitologii słowiańskiej, historii idei, religioznawstwa, kultury (m.in. „Focus”, „Z Otchłani Wieków”, „Mare Integrans”, „Archeologia Żywa”, „Gazeta Rycerska”, „Pro Memoria”, „Wędrowiec Zachodniopomorski”, i in.).

W 2007 roku założył wydawnictwo Triglav. Założenie wydawnictwa z jednej strony wiąże się z zafascynowaniem Górewicza tradycją słowiańską oraz odtwórstwem historycznym, z drugiej zaś z dostrzeżeniem przez niego dużej niszy na rynku wydawniczym – niszy obejmującej zarówno innych odtwórców, jak i pozostałych pasjonatów kultury praprzodków Polaków oraz szeroko rozumianej Słowiańszczyzny.

Nazwa wydawnictwa – Triglav – pochodzi od słowiańskiego boga Trygława. Trygław, Trygłów – to jeden z najważniejszych bogów słowiańskich, przedstawiany z trzema głowami. Opiekun wiedzy, wieszcz, poezji, pamięci o przodkach. Bóstwo opiekuńcze Szczecina.

Jest to równocześnie nazwa obejmująca pozostałe projekty Górewicza, m.in. firmę Trygłów – Pokazy Historyczne, która zajmuje się odtwórstwem historycznym oraz Drużyną Grodu Trygława – stowarzyszenie zajmujące się odtwarzaniem i popularyzowaniem kultury Słowian, która współpracuje z ośrodkami naukowymi i muzealnymi w dziedzinie rekonstrukcji historycznych, przygotowania wystaw, organizacji i prowadzenia festiwalu historycznych. Na tej płaszczyźnie prezentowało kulturę Słowian

1 Artykuł powstał na podstawie referatu wygłoszonego 14 maja 2013 roku w Książnicy Pomorskiej na sympozjum „Ludzie Książki Pomorza Zachodniego”.

w całej Polsce oraz wielokrotnie w Danii, Niemczech, Holandii, Szwecji, Norwegii, Anglii, Estonii, USA, Indiach, we Włoszech, na Islandii i na Litwie. Górewicz, jako jej wojewoda i założyciel, był inicjatorem i dyrektorem artystycznym festiwali historycznych, m.in. Festiwalu Słowian i Wikingów w Wolinie (organizował inscenizacje pokazów walk podczas festiwalu) i Nocy Kupały na Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie.

Jest też autorem wystaw edukacyjnych, w tym „Świat Słowian i Wikingów” pokazywanej przez muzea m.in. w Poznaniu, Kołobrzegu, Słupsku, Szczecinie, Warszawie, Świnoujściu i Niechorzu oraz „Miecze Europy” prezentowanej w Szczecinie, Darłowie i Chojnie.

Górewicz jest również wokalistą zespołu metalowego Casus Belli, a także producentem, konsultantem filmowym i teatralnym, reżyserem walk (brał udział w niemal dwudziestu produkcjach filmowych, w tym w „Starej baśni”).

Wydawnictwo Triglav

Jak czytamy na stronie wydawnictwa:

„Sami kochamy książki i otaczamy się nimi. Mają one dla nas wartość samą w sobie. Dlatego staramy się, by nasze wydania wyróżniały się starannością opracowania szaty graficznej oraz wyważeniem warstwy merytorycznej i estetycznej. Chcemy, by sprawiała przyjemność samym obcowaniem z nimi”.

Wydawnictwo Triglav powstało w 2007 roku. Profil wydawnictwa jest ściśle związany z profilem pozostałej działalności Górewicza i wpisuje się w nurt fascynacji Słowiańszczyzną oraz odtwórstwa historycznego, w którym się specjalizuje. Jest to „kolejny projekt firmy Trzygłów – Pokazy Historyczne Igor D. Górewicz, która od ponad dekady zajmuje się popularyzacją historii. Wśród wykorzystywanego w tej działalności instrumentarium obok pokazów, prezentacji i wystaw, poczesne miejsce zajmowały też popularne i popularnonaukowe artykuły publikowane na łamach wielu czasopism. To doświadczenie wskazało nam braki w polskim rynku wydawniczym, który niemal zupełnie nie oferował pozycji dotyczących wczesnego średniowiecza o zawartości na tyle szczegółowej i przystępnej formie, by odpowiadać potrzebom zarówno tzw. odtwórstwa historycznego, jak i szerokiego odbiorcy. W tym ujęciu Triglav jest pierwszym polskim wydawnictwem powołanym bezpośrednio przez środowisko odtwórców historycznych”.

Oferta wydawnictwa jest dość szeroka: od komiksów i książek dla dzieci, przez książkę kucharską, po specjalistyczne publikacje dla wąskiej grupy odbiorców. Łączy je tematyka; wszystkie dotyczą szeroko rozumianej tematyki słowiańskiej i wikińskiej.

Wybrane publikacje

Borek i bogowie Słowian Igora Górewicza to książka fabularna przybliżająca panteon słowiańskich bogów najmłodszym czytelnikom.

Mikoszka Marcina Wiechny to seria komiksów przygodowych osadzonych w realiach wczesnego średniowiecza.

Przy słowiańskim stole, czyli kulinaria wczesnego średniowiecza Małgorzaty Krasnej-Korycińskiej to książka parakucharska, łącząca w sobie studium badawcze oraz próby praktycznej rekonstrukcji kuchni dawnych Słowian w postaci przepisów.

Dwutomowe *Zdobnictwo wczesnego średniowiecza* jest katalogiem, w którym zebrano bardziej i mniej popularne motywy dekoracyjne z tamtego okresu.

Słowiańska Ruś. Pogaństwo i kobiety włoskiego badacza Aldo C. Marturano to próba odtworzenia realiów życia kobiet, ich rzeczywistej roli i randze w słowiańskiej Rusi.

Agnieszka Łukaszyk w książce *Wierzchowce Bogów. Motyw konia w wierzeniach i sztuce Słowian i Skandynawów* podjęła się zadania przeanalizowania bogactwa znaczeniowego motywu konia w kulturze barbarzyńskiej północy wczesnego średniowiecza.

Topory wojów piastowskich. Bitwa o Ostrów Lednicki Boromira R. Borowczaka jest pierwszą w Polsce monografią tego typu broni oraz próbą stworzenia nowej typologii toporów.

Autorzy

Agnieszka Łukaszyk, absolwentka Wydziału Historycznego UAM na kierunku archeologia, w specjalności średniowiecze, pracowniczka Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oddział Gród w Grzybowie, uczestniczka prac naukowo-badawczych w Polsce, Niemczech, Grecji i na Cyprze, autorka artykułów naukowych i popularno-naukowych.

Aldo Marturano, Włoch, ur. w 1938 roku. Historyk – amator, wielbiciel Słowiańszczyzny, znający kilka języków słowiańskiego pochodzenia, podróżował wielokrotnie po Polsce, Rosji i na Ukrainie, ale także innych państwach Europy Środkowej i Wschodniej.

Wydawana przez wydawnictwo Triglav książka jest dwudziestym drugim tytułem w jego dorobku, w którym znalazło się miejsce także na pozycję w całości poświęconą roli Polski i Litwy w sławnej Bitwie pod Grunwaldem z 1410 roku.

Boromir Rafał Borowczak, ur. w 1977 roku w Wolsztynie, woj. wielkopolskie, zginął tragicznie w 2009 roku. Absolwent Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przez 10 lat prowadził ratownicze badania archeologiczne na trasie budowanych autostrad.

Małgorzata Krasna-Korycińska, archeolożka i muzealniczka. Absolwentka i doktorantka na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, adiunkt w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie, członek Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich.

Jolanta Ludwikowska, ukończyła liceum plastyczne w Krakowie, 10 lat pracowała w Pracowni Konserwacji Dzieł Sztuki. Rekonstruowała uszkodzone nieubłaganą ręką czasu takie dzieła jak XII wieczny ołtarz z kościoła w Bodzentynie, czy XVI-wieczne freski Krakera w Jasowie

Marek Piłaszewicz, ur. w 1980 roku w Szczecinku. Plastyk, rzeźbiarz, ceramik, grafik, włóczykij. Absolwent Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Koszalinie.

Marcin Wiechno, ur. 1980 w Sochaczewie. W 2000 roku zaczął edukację na Uniwersytecie Łódzkim jako student archeologii, a potem przez pewien czas, również etnologii. Po skończonych studiach opuścił Polskę, by przez kilka lat pracować jako archeolog w Irlandii. Od połowy 2008 roku do chwili obecnej robi to samo w Polsce. Rysownik samouk.

ŹRÓDŁA:

- Górewicz, Igor. *Obce rzeczy wiedzieć dobrze jest, swoje obowiązek – rozmowa z Igozem D. Górewiczem*. Rozm. Przepr. Agata Hołubowska [online]. Kultura [dostęp: 2013-03-20]. Dostępny w Internecie: <http://www.kultura.pl/czytelnia,literatura,obce_rzeczy_wiedziec_dobrze_jest_swoje_obowiazek_rozmowa_z_igorem_d_gorewiczem,15995.html>
- Górewicz, Igor. *Wiking ze Szczecina*. Rozm. Przepr. Maciej Pieczyński. „Prestiż” [online]. 2009, nr 39, listopad [dostęp: 2013-03-20]. Dostępny w Internecie: <<http://www.prestizszczecin.pl/magazyn/39/temat-z-okladki/wiking-ze-szczecina-igor-d-gorewicz>>.
- Triglav [online] [dostęp: 2013-03-20]. Dostępny w Internecie: <<http://www.triglav.com.pl/>>

WYWIAD Z IGOREM GÓREWICZEM, WŁAŚCICIELEM WYDAWNICTWA TRIGLAV PRZEPROWADZIŁA MARTA KOSTECKA

MK: Wydawnictwo Triglav założyłeś w 2007 roku. Dlaczego zdecydowałeś się je założyć?

IG: To wynikało z obserwacji środowiska odtwórców historycznych w skali całego kontynentu. Przed Triglavem nie było w zasadzie oferty wydawniczej przeznaczonej dla tej konkretnej niszy, a można zaobserwować, że grupa szybko rosła – i nadal rośnie. Poza tym taką mam naturę, że lubię robić różne rzeczy jako pierwszy, być prekursorem przynajmniej na pewnym polu, a wydawnictwo powołane przez odtwórcę dla odtwórców to absolutne novum.

MK: Skąd nazwa?

IG: To oczywiste wpisanie się we wszystkie inne moje działania. Do postaci Trzygłowa – Triglava odwołuje się prowadzona przeze mnie drużyna, nazwa mojej firmy, poboczne projekty, jak „Piraci z Trójgłowego”, „Czetnicki Odred Triglav” (grupa

rekonstrukcyjna odwzorowująca serbski oddział paramilitarny). Samo znaczenie postaci Triglava dla wydawnictwa tłumaczę w kilku płaszczyznach na stronie wydawnictwa².

MK: W wydawnictwie publikowane są twoje książki, ale nie tylko – o wiele więcej jest publikacji innych autorów, zarówno Polaków, jak i obcokrajowców. Jakimi kryteriami się kierujesz w doborze wydawanych tekstów i ich autorów?

IG: Oryginalnością tematu bądź ujęcia. Brakami na rynku już nie tylko odtwórczym, ale szerzej. Interesuje mnie z jednej strony to, czego brakuje odtwórcom z różnych krajów, ale z drugiej strony to, czego ewidentnie brakuje na szeroko pojmowanym rynku wydawniczym w Polsce. Wydawnictwa Triglava mają za zadanie popularyzować tematy, które fascynują mnie samego.

MK: Wydajesz nie tylko książki, ale i kolekcje: zawieszki, figurki i ozdobne kafle. Stanowią one tylko tło, dodatek do książek, czy jest to osobny projekt?

IG: To osobny projekt, ale w zasadzie logika ta sama, tj. uczynienie dawnej kultury atrakcyjną i popularną. Wytworzenie pewnej mody, przynajmniej w niszy, która baardzo się rozrasta. Ludzie – wcale nie tylko przysłowiowi już „młodzi” – poszukują korzeni, wartości, tożsamości.

MK: Twoja oferta jest dość szeroka: od komiksów i książek dla dzieci, przez książkę kucharską, po specjalistyczne publikacje dla wąskiej grupy odbiorców. Co je wiąże?

IG: Łączy je oczywiście tematyka – przede wszystkim słowiańska. Tylko pozornie grupa odbiorców jest wąska. Biorąc pod uwagę problemy z czytelnictwem w Polsce, nie uważam nakładów Triglava za niskie. Oczywiście publikacje te nie są bestsellerami, ale ja też w zasadzie nigdy nie miałem dotychczas czasu, by zająć się promocją na zewnątrz. Niektóre książki, jak na przykład z serii „Zdobnictwo”, rozeszły się w nakładzie kilku tysięcy sztuk.

2 Na stronie <http://www.triglav.com.pl/misja.html> czytamy: „Trudno wyobrazić sobie lepszego patrona dla wydawnictwa niż Triglav (pomorska wersja imienia „Trzygłów”), który z jednej strony jest patronem wiedzy, z drugiej dusz przodków – a więc i pamięci o nich – z trzeciej zaś jest on patronem Szczecina i Pomorza Zachodniego, skąd pochodzi nasza firma. Obierając więc Triglava za patrona, powiązaliśmy swoje działania z tą częścią słowiańskiej kultury, za którą postać ta odpowiada – wiedzę, pamięć i tożsamość. Ich podtrzymaniu zaś najlepiej służą właśnie instrument wydawnictwa, a Triglav, jako opiekun mądrości i dusz, jest najpełniejszym wyrazicielem dążeń do zachowania, pogłębiania i upowszechniania wiedzy o kulturze naszych Przodków. Te elementy stanęły jako filary misji wydawnictwa Triglav, chcącego popularyzować wiedzę, krzewić pamięć dawnych pokoleń oraz w sposób przystępny ukazywać tematy związane z rodzimym dziedzictwem”. (przyp. MK)

MK: Zdarza się, że wydajesz książki równoległe w języku polskim, niemieckim i angielskich. Czy jest to odpowiedzią na rzeczywiste zapotrzebowanie na nie za granicą?

IG: To wiąże się z wcześniejszą odpowiedzią. Oczywiście. Okazało się, że ludzie z wielu krajów dopytywali mnie, kiedy będzie tłumaczenie pierwszej wydanej przez Triglava książki. Zacząłem więc wydawać po angielsku. Potem okazało się, że odbiorcy z Niemiec są znacznym segmentem, czemuż więc nie ułatwić im życia. To nie wymaga wielkiego wysiłku. Ale to i tak dopiero początki ekspansji na zewnątrz.

W 2011 roku *Borek* został wydany przez zewnętrzne wydawnictwo ukraińskie.

Dzisiaj książki Triglava rozchodzą się w Niemczech, Danii, Szwecji, Norwegii, Holandii, Włoszech, Francji, Czechach, Austrii, USA, Kanadzie, Australii, Islandii – na razie wśród fascynatów, ale to sprawa znalezienia czasu na rozwinięcie zasięgu. Znalazła się wolontariuszka, która z własnej inicjatywy przetłumaczyła „Borka” na serbski i próbuje znaleźć wydawcę w Serbii, a fragmenty tej samej książki tłumaczone są na rosyjski, bo zgłosiło się kilka osób zainteresowanych wydaniem jej w Rosji.

MK: Jakie stosujesz metody promocji wydawnictwa? Bo wydaje się, że publikujesz dla wąskiego grona odbiorców. Starasz się dotrzeć do większej rzeszy czytelników?

IG: Od czasu do czasu przyjmuję zaproszenie na jakieś spotkania autorskie. Jutro np. jadę na Pyrkon³ – największy w Polsce konwent miłośników fantastyki, ściągający wielkie nazwiska jako prelegentów. Ja mam tam dwa spotkania: jedno dla dzieci, na którym będę czytał *Borka* i opowiadał o Słowiańszczyźnie, a drugie dla dorosłych, na którym będę prezentował historię miecza w Europie. W 2009 roku braliśmy udział w Targach Książki Historycznej na Zamku Królewskim w Warszawie – najbardziej prestiżowej imprezie tego typu. To tam wręczane są nagrody Klio⁴. Byłem dość niemile zaskoczony, gdy okazało się, że jesteśmy jedynymi reprezentantami Szczecina, jeśli nie województwa! Wielokrotnie słyszałem, jak czytelnicy podchodzili do naszego stanowiska i pytali, skąd jest wydawnictwo. Nie mogli ukryć zdziwienia, gdy padała odpowiedź. Dla mnie to raczej powód do smutku, niż do osobistej dumy. Z drugiej strony to pokazuje, że wydajemy nie regionalia dla naprawdę zamkniętej terytorialnie, wąskiej grupy sąsiedzkiej, ale treści ciekawe dla odbiorcy nieograniczonego pod względem terytorialnym. Kilukrotnie wykupowałem miejsca na zbiorowych stanowiskach firm kolporterskich, z którymi współpracuję. Zdarza się też, że sponsorujemy

3 22 marca 2013 r. – przyp. MK

4 Nagroda dla autorów i wydawców za promowanie historii – przyp. MK

nagrody w konkursach dla fundacji, dużych portali książkowych i historycznych, czy instytucji.

MK: Jakie plany wiążesz z przyszłością wydawnictwa?

IG: W tej chwili czekam na palety z drukarni z *Viking Age Costume Guide* (początkowo będzie wydany tylko po angielsku). Niebawem składana będzie moja książka *Mieczem Pisane. Odtwórcologia*. Kończymy prace nad kolorowym albumem o umundurowaniu i uzbrojeniu stron walczących na Wale Pomorskim w 1945 roku oraz nad kolejnym tomem *Zdobnictwa*, tym razem okresu kultury Vendel, który ukaże się na razie tylko po angielsku i niemiecku. Składamy też ogromny album *Miecze Europy*, na który jednak muszę pozyskać grant lub sponsora.

W tym sezonie planujemy wydać *Borka* po angielsku, bo anglojęzyczni znajomi mnie ciągle dopytują o Słowiańszczyznę, jej kulturę, mitologię, etc.

Oprócz tego mam kolejnych co najmniej 10 gotowych pomysłów na różnym etapie realizacji.

MK: Interesujesz mnie jako wydawca zgodnie z duchem sympozjum „Ludzie książki Pomorza Zachodniego”. Czy czujesz się człowiekiem książki?

IG: Ja zawsze boję się takiego mocnego określenia. Wydaje mi się zbyt górno-
lotne. Z drugiej strony – całe dorosłe życie codziennie trzymam w rękach na zmianę miecz i książkę (tę ostatnią od dziecka). Nawet przygotowany na potrzeby zespołu muzycznego piktogram, mający mnie charakteryzować, przedstawia miecz i książkę właśnie. Okazuje się, że książką zajmuję się nie tylko z pasji, ale też zawodowo, żeby nie powiedzieć businessowo. Może więc jednak odpowiedź „tak” nie będzie tutaj megalomanią?

MK: Nie będzie. Dziękuję bardzo za rozmowę.

Szczecin, 21 marca 2013

Anna Narloch

Biblioteka Główna Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technicznego

„HOT ARTICLES” BX – DARMOWE NARZĘDZIE DLA BIBLIOTEK NAUKOWYCH

Firma Ex Libris, to światowy lider w dziedzinie oprogramowania do automatyzacji bibliotek. W 2011 roku wypuściła na rynek Zachodni ciekawe narzędzie, które pozwala na szybką prezentację najpopularniejszych na świecie artykułów z poszczególnych dziedzin wiedzy. Teraz produkt ten dostępny jest również na rynku polskim¹. Narzędzie to koncentruje się na poszczególnych dziedzinach naukowych i opiera się na danych o faktycznym wykorzystaniu zasobów bibliotecznych. Znaczący to dokładnie tyle, że daje nam to możliwość sprawdzenia, jakie artykuły z wybranych dyscyplin naukowych są najczęściej czytane na świecie w ostatnich tygodniach. Hot Articles bX bazuje na danych Serwisu rekomendującego bX², który stworzyli Johan Bollen i Herbert Van de Sompel z Los Alamos National Laboratory, opierając się na rzeczywistej analizie ogromnej ilości „kliknięć” w linki dokonywanych przez naukowców i badaczy na całym świecie a zachowywanych przez systemy link resolver. Żeby uzyskać dane, instytucje wykorzystujące to narzędzie zgodziły się na anonimowe przekazywanie informacji ze statystyk wykorzystania baz danych, które potem zostają przetwarzane przez Ex Libris. Hot Articles bX jest darmowy i przeznaczony do niekomercyjnego wykorzystywania. Aby go uruchomić wystarczy wypełnienie formularza rejestracji³. Nie trzeba nic instalować ani utrzymywać na własnym serwerze. Nie jest również konieczne narzędzie linkujące, tak jak w przypadku serwisu bX, jednak warto je mieć, gdyż uzupełnia ono jego działanie dodając linki do pełnego tekstu. Dlatego też, jeśli instytucja je posiada należy podać adres bazowy narzędzia linkującego. Przy rejestracji istnieje również możliwość ustawienia domyślnego wyświetlania okna np. przy ładowaniu wyświetlają nam się najpopularniejsze artykuły z Medycyny. W Polsce z Hot Articles bX korzysta już wiele bibliotek m.in. użytkownicy Biblioteki Politechniki Częstochowskiej, Politechniki Koszalińskiej i Politechniki Warszawskiej. Korzystanie z niego jest bardzo łatwe,

1 Informacje dostępne na stronie: <http://aleph.pl/produkty/bx/>

2 bX to płatne narzędzie działające na zasadzie „użytkownicy zainteresowani tym artykułem pobrali także te artykuły”, w Polsce posiada go tylko Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej.

3 Formularz rejestracji dostępny pod adresem: <http://bx.ha.service.exlibrisgroup.com/service/welcome.do?method=displayWelcomeForm>

Jeśli nie mieliśmy „życzeń” dotyczących wyświetlania okno programu pokazuje nam zawsze trzy najczęściej przeglądane artykuły z wszystkich dziedzin.

HOT ARTICLES

Hot Articles in: All Subjects August 2013 ?

Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being.
Ryan, Richard; The American psychologist (2000)

The five competitive forces that shape strategy
Porter, Michael; Harvard business review (2008)

Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media
Kaplan, Andreas; Business horizons (2010)

More... ExLibris bx

Z rozwijanego menu możemy wybrać interesującą nas dyscyplinę naukową.

HOT ARTICLES

Hot Articles in: All Subjects August 2013 ?

Self-determination th...
development, and w...
Ryan, Richard, The A...

The five competitive...
Porter, Michael, Harva...

Users of the world, u...
Kaplan, Andreas, Bus...

More...

All Subjects

Agriculture & Forestry

Business

Engineering

Law

Library & Information Science

Medicine

Klikając w opcję „more” rozszerza nam ona zawartość przeszukania do dziesięciu najczęściej wybieranych pozycji.

Hot Articles in: Agriculture & Forestry August 2013 ?

Dona, Artemis Health Risks of Genetically Modified Foods
Critical Reviews in Food Science and Nutrition; 2009; vol 49; iss 2

Gabriel, Dereen Food production vs. biodiversity: Comparing organic and conventional agriculture
Journal of applied ecology; 2013; vol 50; iss 2

Stavi, Ilan Agriculture and greenhouse gases, a common tragedy. A review.
Agronomy for sustainable development; 2013; vol 33; iss 2

Tschamke, Teja Global food security, biodiversity conservation and the future of agricultural intensification
Biological conservation; 2012; vol 151; iss 1

Boyle, Kimberly A review of the pharmacology and clinical uses of pimobendan.
Journal of veterinary emergency and critical care; 2012; vol 22; iss 4

Yiridoe, Emmanuel K Comparison of consumer perceptions and preference toward organic versus conventionally produced foods:
A review and update of the literature
Renewable agriculture and food systems; 2005; vol 20; iss 4

Hole, D Does organic farming benefit biodiversity?
Biological conservation; 2005; vol 122; iss 1

Venkat, Kumar Comparison of Twelve Organic and Conventional Farming Systems: A Life Cycle Greenhouse Gas Emissions
Perspective.
Journal of sustainable agriculture; 2012; vol 36; iss 6

Lees, George E Assessment and management of proteinuria in dogs and cats: 2004 ACVIM Forum Consensus Statement (small
animal).
Journal of veterinary internal medicine; 2005; vol 19; iss 3

Peterson, Mark Hyperthyroidism in cats: what's causing this epidemic of thyroid disease and can we prevent it?
Journal of feline medicine and surgery; 2012; vol 14; iss 11

Pełny tekst dostępny jest po wejściu w aktywny link, oczywiście tylko wtedy, kiedy instytucja ma do niego dostęp. Jeśli nie, zobaczymy informację o możliwościach jego zakupu. Jak widać jest to bardzo proste i przydatne narzędzie, wspierające naukowców w poszukiwaniu odpowiedniej literatury i pomagające zorientować się, co jest w danej chwili „na topie”⁴.

Ex Libris⁵ na stronie internetowej firmy udostępnia raporty związane z wykorzystaniem serwisu rekomendacji bX, m.in. raporty najpopularniejszych publikacji 2011-2012 „bX Most Popular Articles”, jak również raporty 50 najpopularniejszych czasopism “bX Journal Popularity Report” począwszy od trzeciego kwartału 2011 roku, gdzie niezmiennie na dwóch czołowych pozycjach są czasopisma “Nature” i “Science”. Hot Articles dostępny jest już także na urządzenia mobilne.

LITERATURA:

Lityński K., *Jak umieścić Hot Articles na stronie biblioteki?* W: biblio sfera.net [online], [dostęp 19.08.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://krzysztof.bibliosfera.net/2013/07/jak-umiescic-hot-articles-na-stronie-biblioteki/#comment-1005861725>

Możliwości programu bX [online], [dostęp 19.08.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://aleph.pl/produkty/bx/bx-hot-articles/>

Hot Articles from bX [online], [dostęp 19.08.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.exlibrisgroup.com/category/bXHotArticles>

4 Źródło: <http://krzysztof.bibliosfera.net/2013/07/jak-umiescic-hot-articles-na-stronie-biblioteki/#comment-1005861725>

5 Strona dostępna pod adresem: <http://www.exlibrisgroup.com/category/bXHotArticles>

Urszula Ganakowska

Biblioteka Główna Uniwersytetu Szczecińskiego

KRÓTKA HISTORIA LOGO BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO

Logo to obraz reprezentujący firmę lub produkt, także bibliotekę. Powinno być łatwe do zapamiętania, rozpoznawalne i wyjątkowe. To identyfikator, wizytówka biblioteki. Przyciąga wzrok, zapada w pamięć, buduje skojarzenia i powiązania emo-

cyjonalne. Spełnia rolę marketingową i informacyjną. Logo powinno być czytelne, nieskomplikowane, proste w formie.

Przez długie lata Biblioteka Główna US nie posiadała takiego symbolu. W 2002 roku w BG US powstała Sala Strumiańska, w której znalazły miejsce pamiątki przekazane przez Joannę i Jana Kulmów (mieszkających przez wiele lat w Stumianach) w postaci obrazów, mebli, księgozbioru, archiwum literackiego. Od 2003 roku prowadzony jest cykl „Spotkań Strumiańskich”.

Na plakatach informujących o spotkaniach od początku wykorzystywaliśmy grafikę Joanny Kulmowej przedstawiającą pegaza – Leokadię. Stała się ona rozpoznawalna i została zaakceptowana przez odbiorców. W związku z tym w lipcu 2004 roku zwróciliśmy się z prośbą do Joanny Kulmowej o możliwość wykorzystania jej grafiki do stworzenia logo biblioteki. Uznaliśmy bowiem, że Leokadia będzie odpowiednia na logo dla BG. W sierpniu otrzymaliśmy Jej aprobatę.

Przyjęte przez nas logo, pegaz – skrzydlaty koń jest łącznikiem między ziemią a niebem. Łączy rzeczy przyziemne z duchowymi. Nauka to sfera ducha, ale musi być realizowana w wymiarze materialnym. Musi być biblioteka, muszą być półki, książki aby prawidłowo odbywał się proces przyswajania wiedzy, nabywania umiejętności, wyjaśniania funkcjonowania świata, w którym żyje człowiek.

Leokadia łączy obie rzeczywistości – ducha z materią i dlatego wpisuje się w realia biblioteki, w jej idee oraz misję. I właśnie dlatego patronuje bibliotece Uniwersytetu Szczecińskiego.

Wernare, 9. VII. 2004

Drogi Pani Ursulo!

Jestem zadowolona z obracaniem mojego rymusca za logo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego - nie mam przeciw ambigii plastycznej! Leokadia jednak całkiem dostojnie wygląda jako symbol, choć taka krusza i nieimierna... Cynicznie wyrażam zgodę i dziękuję bardzo.

Czynię to dopiero dzisiaj, bo cały lipiec zajęto mi pisanie szkuli-moralitek ważnego dla dzieci polskiej w Leverkusen. Szkuła została już wysłana, przyjechała z miejsca i umieszczona w programie Dni Polskiej w maju przyszłego roku.

A ten pierwszy tydzień sierpnia poświęcałam projektowaniu na francuskiej moich wierszy „Kształki z różnami gąsiami”. Ocenione zostały i Panje bardzo pozytywnie, więc może i z tej mojej będzie ślub. Teraz odbieram się do roboczego tłumaczenia jedyną z bajek prozą (tej o Niefranku Pechotnym, który odczytałismy podczas inauguracji Sali Struniarstwiej z Anią Januszką i Gregorzem Młuchnikiem) - proszę mi o to wyśmienictwo „Name Kręgania”.

Pozdraniamy Panią oboje serdecznie -

Z. Jan
Kulowie

Anna Kościuczuk

Miejska Biblioteka Publiczna w Choszcznie

TYDZIEŃ BIBLIOTEK 2013
W MIEJSKIEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ
IM. MARII DĄBROWSKIEJ W CHOSZCZNIE

Głównym celem akcji Tygodnia Bibliotek jest promocja czytelnictwa i bibliotek, podkreślenie ich roli w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką społeczeństwa. Biblioteka, jako przestrzeń dla kreatywnych, staje się miejscem inspiracji i realizacji wielu niezwykłych pomysłów na promowanie literatury i zachęcanie do sięgania po książkę.

8 maja 2013 roku podczas wojewódzkiej inauguracji Tygodnia Bibliotek w Książnicy Pomorskiej nasza koleżanka Regina Budrewicz (dyrektor Biblioteki Publicznej w Drawnie) otrzymała wyróżnienie w IV edycji Konkursu Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego o nagrodę Stanisława Badonia „Bibliotekarz Roku 2012”.

Książnica Pomorska w Szczecinie we współpracy z Zachodniopomorskim Okręgiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich 14 maja zorganizowała sympozjum „Ludzie książki Pomorza Zachodniego”, podczas którego Anna Kościuczuk (pracownik MBP w Choszcznie) wygłosiła referat z pokazem multimedialnym pt. „Danuta Hepke-Kelch”.

W Czytelni dla Dorosłych 15 maja odbyło się spotkanie autorskie „Porozmawiajmy o poezji” z Krystyną Kopkiewicz, autorką tomiku wierszy „Droga Mrówki”.

16 maja w MBP w Choszcznie Cecylia Judek (sekretarz naukowy Książnicy Pomorskiej i przewodnicząca zachodniopomorskiego Zarządu Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich) wygłosiła prelekcję „Maria Pawlikowska-Jasnorzewska”. Wykładu wysłuchali bibliotekarze z powiatu choszczeńskiego (Bierzwnika, Drawna, Krzęcina, Pełczyc, Recza) oraz młodzież licealna Zespołu Szkół Nr 1 i Gimnazjum Publicznego w Choszcznie. Po zajęciach, członkowie Koła SBP Nr 17 w Choszcznie spotkali się z Cecylią Judek i Burmistrzem Choszczna, Robertem Adamczykiem.

W ramach Tygodnia Bibliotek odbyło się wiele imprez towarzyszących m.in. zajęcia biblioteczne przeprowadzone w Oddziale Dla Dzieci na temat życia i twórczości Juliana Tuwima, w którym uczestniczyły dzieci z Publicznego Przedszkola Nr 1 w Choszcznie i Szkoły Podstawowej w Sławęcinie.

W Czytelni dla Dorosłych obejrzyć można wystawę „Nasza Biblioteka miejscem kreatywnym”, a Ewa Zajkowska (pracownik MBP w Choszczynie) przeprowadziła zajęcia „Haft matematyczny dla każdego”.

Codziennie przed budynkiem MBP i Filii w Choszczynie odbywał się Kiermasz Książek, na którym można było nabyć używane książki za symboliczną złotówkę.

Ponadto w Filiach MBP w Choszczynie, w Sławęcinie i w Suliszewie odbywały się zajęcia zgodnie z umieszczonym na stronie internetowej <http://www.mbp.choszczno.edu.pl/news.php?readmore=308> harmonogramem Tygodnia Bibliotek 2013.

We wszystkich agendach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Choszczynie można skorzystać z Amnestii dla Czytelników, którzy przetrzymują książki.

Władysław Michnał

ŚWIĘTO BIBLIOTEKARZY W ZACHODNIOPOMORSKIEM W 2013 ROKU

Tegoroczne święto bibliotekarzy miało miejsce 15 czerwca w Trzebiatowie. Zjechali się na nie licznie bibliotekarze bibliotek publicznych z całego województwa. Przybyłych gości witali: Renata Korek, dyr. Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury i Jadwiga Drożdżowska, kier. Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Trzebiatów, w towarzystwie Lucjana Bąbolewskiego, dyr. Książnicy Pomorskiej i Cecylii Judek, przewodniczącej Zarządu Okręgu SBP. Gospodynią spotkania była Renata Korek, prywatnie także poetka, a współorganizatorem święta – ZO SBP. Uczestnicy pikniku bawili się w ogrodach nad Regą i w pięknie odrestaurowanym pałacu, który jest siedzibą Ośrodka Kultury i Biblioteki.

Życzeniem organizatorów było, aby uczestnicy przyjechali w paradnych kapeluszach. Ponadto z zasobów Ośrodka Kultury udostępniono historyczne stroje, w które zwłaszcza panie chętnie się poprzebierały. Czy to nie przyjemnie cofnąć się chociaż na chwilę do innej epoki?

Wszyscy uczestnicy zostali najpierw zaproszeni do pałacu na poranny poczęstunek (herbata, kawa, soki, owoce, ciasta i własnego wyrobu pierniki), a później

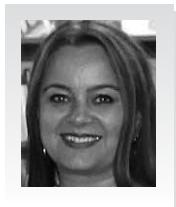
w ogrodzie odbył się tradycyjny konkurs na kosz piknikowy. Zabawy było sporo, konkurencja duża, ale były także cenne nagrody dla zwycięzców, które wręczała Cecylia Judek.

Organizatorzy przygotowali wiele niespodzianek. Dla zachęty, uczestnikom rozdano śpiewniki, a grał i śpiewał zespół „Trzebiatowiaczy”. Do śpiewu i tańców na trawniku nie trzeba było zachęcać. Wigoru bawiącym się dodawały wzajemne poczęstunki z koszy piknikowych. Ciekawym pomysłem była gra miejska – szukanie skarbów księżnej Anastazji, która wymagała rozpoznania i identyfikacji zabytków miasta. Ponadto odbyły się pokazy rękodzieła, warsztaty piernikowe i poczęstunek grillowanymi przysmakami. Oczywiście płonęło także ognisko. Tego typu spotkania to również jedna z form integracji środowiska bibliotekarskiego.

Kiedy apogeum zabawy minęło, uczestników zaproszono do pałacu, gdzie kier. biblioteki pokazywała jej agendy, a w czytelni Renata Korek czytała swoje wiersze, które już zostały wydane i te, które były jeszcze w rękopisie. Ostatnim punktem programu było zwiedzanie bardzo ciekawego i bogatego w zbiory pałacowego muzeum.

Pogoda dopisała, zabawa była przednia i uczestnicy wywieźli ze spotkania wiele miłych wrażeń i pamiątkowe wspólne zdjęcie zrobione przed trzebiatowskim pałacem.

Andżelika Gałęcka, Szymon Głod
Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach

WARSZTATY PLASTYCZNE Z ILUSTRATORKĄ

20 września w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbyło się spotkanie z ilustratorką Agnieszką Żelewską. Na warsztaty plastyczne zostały zaproszone dzieci z klas I ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Międzyzdrojach. Pani Agnieszka jest mieszkanką Sopotu i właśnie tam, w jej mieszkaniu, rodzi się najwięcej pomysłów na udane kolorowe obrazki do książek. Pani Agnieszka jest autorką ilustracji do takich książek dla dzieci jak: *Wesoły Ryjek*, *Marceli szpak dziwi się światu* lub *Sznurkowa historia...* Zajmuje się również szyciem unikatowym zabawek. Do Międzyzdrojów zabrała szmacianego kota, który będzie bohaterem najnowszej książki Roksanę Jędrzejewskiej-Wróbel o bezdomności, nie tylko zwierząt. Nasz gość na początku

spotkania zapytał dzieci, czy wiedzą, czym zajmuje się ilustrator? Pierwszaki świetnie знаły odpowiedź na to pytanie i przyznały, że nie jest to łatwa praca. Wymaga ona znajomości tekstu, do którego trzeba zrobić ilustrację, dużej wyobraźni oraz talentu.

Dzieci poznały również tajniki powstawania książki. Agnieszka Żelewska wyjaśniła, że tekst z ilustracjami najpierw trafia do drukarni, gdzie drukowany jest na specjalnym papierze. Dzieci mogły zobaczyć także, jak powstaje okładka książki. Kolejnym punktem spotkania były zabawy plastyczne, podczas których pierwszaki miały za zadanie stworzyć własną postać Wesołego Ryjka, bohatera książki Wojciecha Włodzka. Dzieci wykorzystywały do swoich prac kredki, plastelinę, kawałki materiałów, brokat, koraliki oraz guziki. Wesołego Ryjka dzieci przedstawiły jako kosmonautę, księżniczkę, czy malarza. Był też Ryjek wojownik Star Wars oraz Ryjek Superman. Na zakończenie zajęć dzieci zaprosiły ilustratorkę do pamiątkowego zdjęcia. Puentą spotkania były słowa pierwszoklasisty „książka bez obrazków i kolorowej okładki to zmarnowane pieniądze”.

Mariusz Kiełtyka¹

Oddział Dziecięcy Biblioteki Publicznej w Gryfinie

Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU DZIECIĘCEGO GRYFIŃKISKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W 2013 ROKU

Wykład „Z dzieckiem w świat wartości”

W sobotę – 23 lutego 2013 w Sali Konferencyjnej BP w Gryfinie odbyło się spotkanie edukacyjne dla rodziców, nauczycieli i bibliotekarzy: Zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dzieci i nauczanie wartości. Spotkanie, w którym uczestniczyło 25 osób, poprowadziła Marzanna Kuszyńska – Dyrektor Regionalny i Koordynator Programu RodzinneCzytanie.pl z Fundacji ABCXXI „Cała Polska czyta dzieciom”. W trakcie wykładu były omówione następujące zagadnienia: co jest podstawą zdrowia moralnego, podział wartości, jak należy dzieci uczyć wartości oraz jakie książki pomagają w ich nauczaniu. Uczestnicy spotkania poznali przyczyny kryzysu wartości na który składa się m.in. życie w zawrotnym tempie, powierzchowność relacji czy konsumpcjonizm; jakie są powinności rodziców wobec dziecka, nie tylko opieka, ale zasilanie emocjonalne, wychowanie proaktywne i ochrona przed złymi wpływami.

Dużo mówiono o potrzebach emocjonalnych dziecka (miłości, bezpieczeństwa, więzi, przynależności, akceptacji, poszanowania godności, zachęty i wsparcia, bycia ważnym itp.) o sposobach ich zaspokajania, czyli poprzez pełen miłości kontakt wzrokowy i fizyczny, uwagę i pełne miłości wychowanie. Natomiast w nauczaniu dzieci wartości najważniejszy jest przykład dorosłych i przekazywanie ich jak zasad gramatyki czy ortografii. Wartości można podzielić na materialne i niematerialne, do których zaliczamy wartości moralne, czyli szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, odwaga, samodyscyplina, pokojowość, sprawiedliwość, szczęście, optymizm, przyjaźń, miłość, solidarność, piękno i mądrość. Każda z tych wartości została szczegółowo omówiona z proponowanymi książkami, w których bohaterowie kierują się w życiu daną wartością. Po więcej informacji pani Marzanna odesłała wszystkich zainteresowanych do książki *Z dzieckiem w świat wartości* autorstwa Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej oraz na stronę internetową Fundacji ABCXXI „Cała

¹ Mariusz Kiełtyka jest liderem kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom” w Oddziale Dziecięcym Biblioteki Publicznej w Gryfinie.

Polska czyta dzieciom” <http://www.calapolskaczytadzieciom.pl/>. Ważne jest to, że wartości moralne skłaniają nas do zachowań, które są dobre dla wszystkich i nikogo nie krzywdzą. Dzięki wartościom, możemy mieć nadzieję i pewność, że opierając na nich swoje działania i kontakty z dzieckiem, sprzyjają one jego dobremu dorastaniu i przekształcaniu się w szczęśliwą dorosłą osobę – ciekawą świata, ale i potrzebującą bliskości. „Jeśli dziecko w pierwszych latach życia nie przyswoi sobie, co znaczy: szacunek dla innych, uczciwość, odpowiedzialność, odwaga i sprawiedliwość, to nie będzie w stanie dorosłym życiu na tych wartościach opierać swojego postępowania” – twierdzi prof. Andrzej Zoll (prawnik). To co my dorośli możemy zrobić dla szczęścia naszego dziecka to nauczenie jego wartości, które powinny być dla niego drogowskazem życiowym.

W trakcie spotkania uczestnicy otrzymali zakładki, broszury i inne materiały promocyjne z „Fundacji ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom” oraz słodki poczęstunek.

„Biblioteka przestrzenią dla kreatywnych dzieci” – relacja z Tygodnia Bibliotek

Już po raz dziesiąty Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zorganizowało w dniach 8–15 maja 2013 roku Tydzień Bibliotek – program promocji czytelnictwa i bibliotek. Tym razem pod hasłem: „Biblioteka przestrzenią dla kreatywnych”. Hasło w sam raz dla bibliotekarzy pracujących z dziećmi i młodzieżą, bo jak wiemy dzieci to mają wyobraźnię i potrafią być pomysłowe, czyli kreatywne. Kontakt z literaturą pobudza ich wyobraźnię, wpływa na elastyczność myślenia, słowem rozwija kreatywność. Biblioteka jest miejscem, które wspiera ciekawe pomysły, umożliwia

rozwój zdolności w wielu dziedzinach. Interaktywny charakter i różnorodna oferta warsztatowa Oddziału Dziecięcego uwolniła w wielu dzieciakach potencjał twórczy, a nawet odkryła talenty. Wiadomo nie od dziś, że we współczesnym społeczeństwie kreatywność staje się coraz większym atutem. Program tegorocznego TB skierowany był dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych, ale także gimnazjalistów. Zaczęliśmy ostrym wjechaniem na stację „Bajkoteka”, czyli zwiedzaliśmy bibliotekę i jej zbiory kolorowym pociągiem. Pasażerami były przedszkolaki z „Pszczółki Mai” oraz „zerówkowicze” z SP Nr 2. Naszą ekspresową podróż zakończyliśmy głośnym czytaniem książki *Kamyczek w bibliotece* oraz zagadkami i zabawami przy skocznej muzyce. Tego samego dnia odbył się bajkowy koncert pt. „O dzielnym Dratewce i leniwym smoku” w wykonaniu artystów z Agencji Artystycznej „Pro Musica” z Pilchowa. Przedszkolaki z „Krasnala Hałabały” i „Misia Uszatka” obejrzały muzyczną wersję bajki „Szewczyk Dratewka” i polubiły nawet leniwego smoka. Z kolei uczniowie Gimnazjum Nr 2 mieli okazję dowiedzieć się czegoś więcej niż z podręczników o Konstantym Idefonsie Gałczyńskim. Za sprawą prelekcji „Zaczarowany Konstanty” wygłoszonej przez p. Cecylię Judek z Książnicy Pomorskiej, mieli możliwość poznania faktów z pobytu Gałczyńskiego w Szczecinie w latach 1947–1948. Natomiast swoje talenty pisarskie, można było wykazać na warsztatach literackich pt. „Bajko-mówienie, czyli jak stworzyć własną bajkę i nadać jej inspirujący tytuł”. Bajkopisarzami okazali się uczniowie kl. IIIa z SP Nr 1 pod opieką Agaty Durejko, którzy napisali bajkę pt. Cza-

rodzieskie przygody Jasia. Natomiast talentami plastycznymi wykazali się uczniowie kl. Ic z SP Nr 1 p. Małgorzaty Klimaszewskiej. W warsztatach „Wyobraźnio do dzieła, czyli *Stonoga* Jana Brzechwy po nowemu!”, dzieci ze swoich portretów kolorowo ozdobionych zrobiły dłuuugą stonogę – nazwały ją „Stonogą klasy Ic”.

Jednak największym wydarzeniem tegorocznego TB była wizyta Pana Tik-Taka i Profesora Ciekawskiego w osobie Andrzeja Marka Grabowskiego. Znanego przede wszystkim dzisiejszym 30-latkom z programów TVP i piosenek dla dzieci, ale także obecne na spotkaniu „pierwszaki” poznały dzięki naszemu Gościowi – Kulfona, Monikę i Kota Budzika. Tańczyły i skakały przy takich hitach jak: „Witaminki”, „Kulfon, co z ciebie wyrośnie?” czy „Wujcio wariatuńcio”. Było śmiechu co nie miara, a nawet trochę czytania, bo Profesor Ciekawski pisze także książki dla dzieci, chociażby opisał przygody niesfornego Zająca Poziomki czy Smoka Nudożera. Wszystkie książki z wydawnictw: „Akapit Press” i „Literatura” można było zakupić na majowym kiermaszu w promocyjnych cenach z osobistą dedykacją autora. Tak zakończył się kolejny kreatywny tym razem, Tydzień Bibliotek w Oddziale Dziecięcym, który zgromadził około 200. przyjaciół i sympatyków biblioteki i książki.

„Kwiat paproci” – warsztaty literackie z elementami biblioterapii

Prawie w dwugodzinnych warsztatach literackich pod hasłem „Kwiat paproci” zorganizowanych przez Oddział Dziecięcy BP w Gryfinie uczestniczyła w Dniu Św. Jana, 24 czerwca 2013 15-osobowa grupa młodzieży z kl. VI a z SP Nr 4 z p. Karoliną Złotą-Wróbel. Warsztaty przygotowano w oparciu o tekst literacki Olgi

Tokarczuk *Loteria*, który nawiązywał do legendy J.I.Kraszewskiego *Kwiat paproci*. Współczesna wersja bajki o czarodziejskim kwiecie bardziej spodobała się młodzieży niż ta klasyczna. Na początku uczestnicy warsztatów wysłuchali pogadanki nt. obchodów Nocy Świętojańskiej przez różne epoki w Polsce i Europie.

Potem w grupach rysowali własny kwiat paproci i wysłuchali tekstu „Loteria”, który był inspiracją do rozmów na temat tego, co jest ważne w życiu. Jak się okazało nasza młodzież od bogactwa całego świata, ceni sobie bardziej szacunek, miłość, przyjaźń i szczęście. Jak powiedziała, jedna z uczestniczek warsztatów – Ola, egoizm człowieka potrafi zniszczyć wszystko wokół i powinniśmy cieszyć się z tego co mamy. Na zakończenie warsztatów młodzież wysłuchała piosenki w wykonaniu Alibabek i Michała Bajora „Kwiat jednej nocy” autorstwa Jonasza Kofy oraz brała udział w ćwiczeniach i zabawach psychologicznych.

„Lato Stiny”, czyli wakacyjne spotkanie z książką

Wakacje to czas odpoczynku od szkoły, wyjazdów w góry czy nad morze, ale nie odpoczynku od książki. Wtedy możemy wreszcie sięgnąć po zaległe lektury i niemal wszędzie nasze ukochane książki. Taką właśnie jest książka Leny Anderson pt. *Lato Stiny*. Opowiada ona o małej Stinie ze Szwecji, która spędza całe lato u dziadka na wyspie. Tam łowią razem ryby i inne ciekawe skarby. Przeżywają wiele

przygód, choćby obserwują sztorm i poznają Bujdę, który opowiada niesamowite historie o katastrofach morskich. Tych mrozących krew w żyłach przygód Stiny, wysłuchały dzieci z Przedszkoli Nr 1 i 2 w Gryfinie razem z opiekunami, rodzicami oraz starszymi koleżankami i kolegami z gryfińskich szkół podstawowych 14 sierpnia 2013. Nie tylko słuchały, ale oglądały piękne ilustracje w wykonaniu tejże autorki na ekranie monitora.

W klimat czytania wprowadził przedszkolaki szum morza z płyty CD i muszle, które każdy mógł przyłożyć do ucha. Potem były morskie zagadki z nagrodami, a przed biblioteką rysowanie wakacyjnych obrazków kolorową kredą. Jednak najwięcej radości wzbudziły u dzieci pokaz dużych baniek mydlanych i różniste baloniki w kształcie łabędzi, serc czy mieczy rycerskich – wedle własnego życzenia. Przez godzinę nad niebem biblioteki unosiły się wielkie bańki, czasem jakiś balonik, a wszystko to przy dziecięcych przebojach Pana Tik-Taka.

Katarzyna Krajewska

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie

SYLWETKI SZCZECIŃSKICH BIBLIOTEKARZY ARCHEOLOGÓW. CECYLIA ZOFIA GAŁCZYŃSKA

Z pracą w bibliotece ściśle związana jest praca bibliografa. Bohaterka kolejnego tekstu przedstawiającego sylwetki szczecińskich bibliotekarzy archeologów od lat zajmuje się teoretycznymi i metodycznymi problemami bibliografii regionalnej, jak również cały czas interesuje się archeologią i publikuje w tej dziedzinie.

Dzieciństwo i edukacja

Cecylia Zofia Gałczyńska urodziła się w Trzebini k. Krakowa w rodzinie Magdaleny z Kowalikowskich i Andrzeja Kohutów. W lipcu 1939 roku przyjechała wraz z rodzicami i starszym bratem Ryszardem na wakacje do Ustronia na Śląsku Cieszyńskim. Tuż przed wybuchem wojny jej ojciec jako rezerwista został zmobilizowany, natomiast rodzinę – w obawie przed bombardowaniem uprzemysłowionej Trzebini (m.in. rafineria) – zdecydował pozostawić w bezpiecznych górach. Po wybuchu wojny Śląsk Cieszyński został wcielony do III Rzeszy, w konsekwencji czego ustanowiona została niemiecka administracja. Wyłącznie niemieckie były też szkoły i przedszkola – z niemieckim personelem, czego pozytywnym skutkiem była przymusowa, siłą rzeczy, nauka języka niemieckiego, a mama pani Cecylii, znająca ten język, była przez jakiś czas zatrudniona w urzędzie gminy w charakterze tłumaczki. Burmistrz był Austriakiem, podobnie jak większość nauczycieli w szkole podstawowej. C.Z. Gałczyńska uczęszczała więc do niemieckiego przedszkola i do niemieckiej szkoły (klasy I–IV włącznie), a od 1945 roku do szkoły polskiej. Do szkoły średniej chodziła w pobliskiej Wiśle, gdzie w roku 1952 w Liceum Ogólnokształcącym zdała maturę. W roku akademickim 1952/53 studiowała dziennikarstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim

Cecylia Zofia Gałczyńska

w Krakowie, zmieniła jednak kierunek studiów na tym uniwersytecie na archeologię, uzyskując w styczniu 1959 roku tytuł magistra archeologii śródziemnomorskiej. Pracę magisterską na temat historii zbioru zabytków antycznych Zakładu Archeologii Śródziemnomorskiej UJ napisała pod kierunkiem prof. Marii Ludwiki Bernhard, wybitnej znawczyny sztuki greckiej. Recenzentami tej pracy byli prof. Karol Estreicher Wnuk, historyk sztuki, dyrektor Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz prof. Roman Ingarden, filozof, wówczas dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Cecylia Zofia Gałczyńska podnosiła swoje kwalifikacje również w okresie późniejszym. Z tytułu zatrudnienia w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie, ówczesnej Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej, w charakterze bibliografa, ukończyła dwuletni korespondencyjny kurs bibliograficzny, zorganizowany przez Instytut Bibliograficzny Biblioteki Narodowej, o zakresie programu równemu programowi na studiach bibliotekoznawczych uniwersyteckich. Kurs ten został zakończony egzaminem państwowym, dającym uprawnienia do nauczania bibliografii. W roku 1974 złożyła egzamin na bibliotekarza dyplomowanego, dzięki czemu awansowała na stanowisko kustosza dyplomowanego, a w okresie późniejszym na stanowisko starszego kustosza dyplomowanego. W roku 1981 zdała w Ministerstwie Kultury i Sztuki egzamin państwowy z języka niemieckiego, egzamin ten uprawniał wtedy m.in. do delegowania w służbowe podróże studyjne (C.Z. Gałczyńska była delegowana przez ministerstwo Kultury i Sztuki w roku 1982 do NRD a w roku 1983 do Danii, w celu zapoznania się ze strukturą organizacyjną bibliografii regionalnych-terytorialnych w tych krajach, co miało związek z jej funkcją (w latach 1978–1993) jako przewodniczącej Grupy Roboczej do Spraw Bibliografii Regionalnych-Terytorialnych Zarządu Głównego SBP, a także jej członkostwa (w latach 1978–1994) w Komisji Normalizacji Bibliograficznej Polskiego Komitetu Normalizacji, akredytowanej przy Bibliotece Narodowej w Warszawie.

Czynne uprawianie bibliografii (Bibliografia Pomorza Zachodniego), przy równoczesnym zainteresowaniu jej zagadnieniami teoretycznymi, zaowocowało rozprawą doktorską na temat *Europejskie bibliografie terytoriów mniejszych niż państwo. Dzieje, zagadnienia teoretyczne, organizacja* (promotor doc. Anna Czekajewska-Jędrusik z Uniwersytetu Warszawskiego, recenzenci prof. Paulina Buchwald-Pelcowa oraz prof. Radosław Cybulski), którą obroniła na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego dnia 21 listopada 1985 roku.

W Instytucie Goethego zdała w roku 1995 egzamin ZMP (Zentrale Mittelstufenprüfung), który daje uprawnienia do nauczania języka niemieckiego.

Praca zawodowa

W czasie studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim była w okresie styczeń 1955 – listopad 1956 pracownikiem Muzeum Archeologicznego w Krakowie, Oddział w Nowej Hucie, biorąc m.in. udział w wykopaliskach na stanowisku Dłubnia-Zesławice.

W roku 1957 pracowała kilka miesięcy jako wolontariusz w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, a następnie (z braku etatu w Muzeum UJ) w sekretariacie Rektoratu Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Z uwagi na brak mieszkania w Krakowie i brak wszelkich perspektyw na jego uzyskanie, przyjęła wraz z mężem Julianem Gałczyńskim ofertę ówczesnej WiMBP w Szczecinie (obecnie Książnicy Pomorskiej), która ofiarowywała absolwentom wyższych uczelni pracę wraz z mieszkaniem. Pracę tę podjęła dnia 1 listopada 1958 roku jako pracownik Działu Informacji, a od roku 1960 – kiedy to Biblioteka przystąpiła do opracowywania i publikowania Bibliografii Pomorza Zachodniego – aż do zakończenia pracy w tej instytucji dnia 30 czerwca 1991 roku, zajmowała się wyłącznie pracą bibliograficzną. Równocześnie z pracą w bibliotece prowadziła działalność dydaktyczną, zarówno na kursach organizowanych przez macierzystą bibliotekę jak i poza tą instytucją (m.in. w Zielonej Górze i w Poznaniu). W latach 1978–1981 była wykładowcą bibliografii na studiach bibliotekoznawczych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Szczecinie, a w latach 1986–1993 adiunktem w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Szczecińskiego (zastępcą kierownika Zakładu prof. Jerzego Jarowieckiego, w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu). W latach 1994–2008 prowadziła wykłady i ćwiczenia w zakresie bibliografii (przez jakiś czas również z zakresu historii książki) na Studium Podyplomowym Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Szczecińskiego.

W roku 1992 była stypendystką DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) w Bonn, gromadziła materiały do tematu „Informacja bibliograficzna w starożytności”, zapoznając się z odpowiednimi zasobami bibliotek w Hanowerze, Monachium i Heidelbergu. Cecylia Zofia Gałczyńska jest współzałożycielką Polskiego Towarzystwa Informacji Naukowej. Od 1982 roku jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Publikacje

Cecylia Zofia Gałczyńska jest autorką licznych publikacji. W ramach pracy w WiMBP (obecnie Książnicy Pomorskiej) jest współautorką siedmiu tomów *Bibliografii Pomorza Zachodniego* (T. 1–7 *Piśmiennictwo krajowe*) oraz samodzielnie autorką *Bibliografii Pomorza Zachodniego. Piśmiennictwo zagraniczne*. (T. 1–4, Szczecin 1978–1991). Inne publikacje dotyczą zagadnień teoretycznych i organizacyjnych bibliografii terytorialnych, ale i innych zagadnień, np. kolekcjonerstwa zabytków antycznych. Posiada również publikacje zagraniczne – m.in. w *Zentralblatt für Bibliothekswesen*, (*Leipzig*); *Pommern*, (*Lübeck*); *Mare Balticum*, (*Lübeck*). Wygłaszała również referaty poza granicami kraju, m.in. w roku 1991 w Lubecie na sympozjum „Bibliotheca Baltica”, a w roku 1998 w Sztokholmie na sympozjum tej samej organizacji (drukowany referat jako „Doppelarbeit” w wykazie publikacji).

Wykaz ważniejszych publikacji:

I. Bibliografie (Oprócz Bibliografii Pomorza Zachodniego wydawanej przez WiMBP, a później Książnicę Pomorską w Szczecinie):

1. Gałczyńska C.Z.: *Die Stadt Stettin im internationalen Schrifttum der Jahre 1945–1970. Bibliographie. Miasto Szczecin w międzynarodowym piśmiennictwie lat 1945–1970. Bibliografia*. Kiel 1993, 416 s.
2. Gałczyńska C.Z.: *Bibliografia – Szczecin w latach 1806–1945*. W: *Dzieje Szczecina*. T. 3. Szczecin 1994 s. 924-950.
3. Gałczyńska C.Z.: *Bibliografia Szczecina. Materiały źródłowe i opracowania z lat 1546–2000*. (Wybór). Szczecin 2000, CD ROM. [Ok. 2000 opisów].
4. Gałczyńska C.Z.: *Bibliografia Szczecina i Pomorza Zachodniego do 1999 roku*. (Wybór). W: *Encyklopedia Szczecina*. T. 2. Szczecin 2000 s. 757-802. [Publikacje z okresu 1546–1999].
5. Gałczyńska C.Z.: *Bibliografia Szczecina za lata 2000–2001 wraz z uzupełnieniami od XVI wieku*. (Wybór). W: *Encyklopedia Szczecina*. Suplement 1. Szczecin 2003 s. 307-330.
6. Gałczyńska C.Z.: *Bibliografia Szczecina: wybór materiałów źródłowych i opracowań od XVI wieku do roku 2002*. Szczecin 2003, 182 s. „Kronika Szczecina” 2002. Suplement.
7. Gałczyńska C.Z.: *Bibliografia Szczecina 1501–2004 = Bibliography of Szczecin (Stettin) 1501–2004*. Szczecin, 2005, 364 s.

II. Teoretyczne i organizacyjne problemy bibliografii:

1. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia Pomorza Zachodniego*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1963 nr 3/4 s. 27-32.
2. Gałczyńska C. Z.: *Z problemów bibliografii regionalnej Pomorza Zachodniego*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1965/66 nr 1/2 s. 21-32.
3. Gałczyńska C. Z.: *Problematyka bibliografii piśmiennictwa obcego o Pomorzu Zachodnim (1945–1970)*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1971 nr 1-2 s. 48-55.
4. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia Pomorza Zachodniego a Polska Bibliografia Morska*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1973 nr 1 s. 5-28.
5. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia Pomorza Zachodniego i Polska Bibliografia Morska – ich przydatność w działalności bibliotek i ośrodków informacji NTE w zakresie informacji morskiej*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1973 nr 1 s. 36-45.
6. Gałczyńska C. Z.: *Morska Biblioteka Centralna szansą humanistyki szczecińskiej*. „Głos Szczeciński”. Wyd. C z dnia 8. lipca 1976 s. 4.
7. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia Zawartości Czasopism a bibliografie regionalne*. „Prace Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej”. 1977, nr 22, s. 54-73.

8. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia piśmiennictwa zagranicznego o Pomorzu Zachodnim – problematyka, stan i perspektywy*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1977, nr 2-3, s. 32-40.
9. Gałczyńska C. Z.: *O nową koncepcję bibliografii regionalnej w Polsce*. W: *Trzecia Ogólnokrajowa Narada Bibliografów: Warszawa 5-7 czerwca 1978 r.* Warszawa 1978, s. 148-182.
10. Gałczyńska C. Z.: *Problematyka bibliografii regionalnych (terytorialnych) na III Ogólnokrajowej Naradzie Bibliografów (Warszawa 5-7 czerwca 1978 r.)*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1978 nr 2-3 s. 4-9.
11. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia terytorialna jako nowa koncepcja bibliografii regionalnej*. „Przegląd Biblioteczny”. 1979 z. 4 s. 413-422.
12. Gałczyńska C. Z.: *Grupa Robocza ds. Bibliografii Regionalnej Sekcji Bibliograficznej SBP*. „Przegląd Biblioteczny”. 1979 z. 4 s. 427-428.
13. Gałczyńska C. Z.: *Organizacja systemu bibliografii terytorialnych jako realizacja nowej koncepcji bibliografii regionalnej. Materiały na posiedzenie Państwowej Rady Bibliotecznej*. Warszawa 1980, 12 s.
14. Gałczyńska C. Z.: *Wstępny etap realizacji systemu bibliografii terytorialnych w Polsce: kartoteki w WBP*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1980 nr 3 s. 37-43.
15. Gałczyńska C. Z.: *System bibliografii terytorialnych w Polsce. Zagadnienia organizacyjne*. „Przegląd Biblioteczny”. 1981 z. 1 s. 47-58.
16. Gałczyńska C. Z.: *Bibliografia terytoriów mniejszych niż państwo w Niemieckiej Republice Demokratycznej. Zagadnienia teoretyczne i organizacyjne*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1984, nr 1, s. 22-26.
17. Gałczyńska C. Z.: *Stan realizacji systemu bibliografii terytorialnej w Polsce. Komunikat [na IX Zjeździe Bibliotekarzy Polskich w Warszawie w 1987 r.]*. „Przegląd Biblioteczny” 1988 z. 3-4 s. 389-390.
18. Gałczyńska C. Z.: *Budowa systemu bibliografii terytorialnych w Polsce. Seminarium (Poznań, listopad 1987)*. „Aktualne Problemy informacji i Dokumentacji” 1988 nr 1 s. 35-36.
19. Gałczyńska C. Z.: *Zur Territorialbibliographie In Polen*. „Zentralblatt für Bibliothekswesen” 1988 H. 6 s. 252-257.
20. Gałczyńska C. Z.: *Co widać zza (urzędniczego) biurka. W odpowiedzi na „Głos w sprawie bibliografii regionalnej”*. „Bibliotekarz” 1989 nr 10-12 s. 19-21.
21. Gałczyńska C. Z.: *Polska bibliografia terytorialna. Zarys dziejów, teoria i organizacja*. „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” Nr 67. Prace Polonistyczne Nr 3 1991 s.169-183.
22. Gałczyńska C. Z.: *Polskie bibliografie terytorialne – od projektu w roku 1978 do rzeczywistości roku 1995*. W: *Czwarta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów, Warszawa 7-9 czerwca 1995*. Warszawa 1996 s. 167-180, 333.

23. Gałczyńska C. Z.: *Doppelarbeit* – die regional bibliographische Situation in den grenzübergreifenden Regionen des Ostseeraums. [w:] *Bibliotheca Baltica. Fourth International Symposium to be held At the Royal Library, Stockholm September 17 to September 20, 1998*. Stockholm, cop. 2000.
24. *Bibliografia Szczecina i Pomorza Zachodniego do 1999 roku: (wybór)*. W: *Encyklopedia Szczecina*. T. 2. Szczecin 2000 s. 758-802.
25. Gałczyńska C. Z.: *Dublowanie prac? Bibliografie terytoriów mniejszych niż państwo w regionach transgranicznych obszaru Morza Bałtyckiego*. „Przegląd Zachodniopomorski”. 2002 z. 4 s. 189-208.

III. Artykuły na inne tematy:

1. Gałczyńska C. Z.: *Historia zbioru zabytków archeologicznych w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego*. „Meander” 1964, z. 10, s. 452-463.
2. Gałczyńska C. Z.: *Le premier sarcophage égyptien en Pologne? W: Melanges offerts à Kazimierz Michałowski*. Red. M. L. Bernhard. Warszawa 1966, s. 91-95.
3. Gałczyńska C. Z.: *Erd- und Seebeben im Gebiet der südlichen Ostseeküste*. „Mare Balticum”. 1989 s. 26-31.
4. Gałczyńska C. Z.: *Die Stettiner Stadtbibliothek. Geschichte, Bestände, Bedeutung*. „Pommern” 1991 H. 4 s. 13-19.
5. Gałczyńska C. Z.: *Die Stettiner Stadtbibliothek: Die Handschriften*. „Pommern” 1994 H. 1 s. 5-9.
6. Gałczyńska C. Z.: *Biblioteka Miejska w Szczecinie (Stettiner Stadtbibliothek) 1905–1945*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1996 nr 1/2 s. 34–39.
7. Gałczyńska C. Z.: *Dr Erwin Ackerknecht (1880–1960) – wybitna postać szcześcińskiego życia kulturalnego pierwszej połowy XX wieku*. W: *Kultura i sztuka Szczecina w latach 1800–1945*. Szczecin 1999 s. 211-218.
8. Gałczyńska C. Z.: *Trzęsienia ziemi, huragany i „niedźwiedź morski”. Katastrofy naturalne w obszarze południowego wybrzeża Bałtyku*. W: *Instantia est mater doctrinae*. Szczecin 2001 s. 313-326.
9. Gałczyńska C. Z.: *Biblioteka Miejska w Szczecinie podczas II wojny światowej we wspomnieniach Renate Meyer-Gründler*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 2006 nr 4 s. 13-16.
10. Gałczyńska C. Z.: *Zameczek – mon amour oraz inne ustroniana*. „Pamiętnik Ustroński”. 2007 Vol. 13 s. 49-61.
11. Gałczyńska C. Z.: *Dzieje powstawania kolekcji malarstwa i grafiki Muzeum Miasta Szczecina (1913–1945) i ich losy po II wojnie światowej*. W: *Sztuka XX wieku w Szczecinie i na Pomorzu Zachodnim*. Szczecin, 2008 s. 139-159.
12. Gałczyńska C. Z.: *Michał Tyszkiewicz (1828–1897). Z dziejów dziewiętnastowiecznej archeologii i kolekcjonerstwa*. „Archeologia” 59(2008) s. 193-226.

13. Gałczyńska C. Z.: *Walther Amelung (1865–1927) Meister der Identifizierung und Rekonstruktuierung der antiken Skulpturen*. „Archeologia“ 60(2009), s. 127-143.
14. Gałczyńska C. Z.: *Die ersten ägyptischen Sarkophage In Polen. Aus der Geschichte der Antikensammlungen*. „Archeologia“ 61(2010).
15. Gałczyńska C. Z.: *Pierwsze sarkofagi egipskie w Polsce. Z historii zbiorów zabytków antycznych*. „Materiały Archeologiczne” 39(2013), s.275-296.

IV. Współautorstwo:

1. Gałczyńska C. Z., Gałczyński J.: *Piśmiennictwo terytorialne jako element systemu informacji o gospodarce morskiej*. „Zeszyty Naukowe. Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie”. 1987 nr 29 s. 21-42.
2. Gałczyńska C. Z., Gałczyński J.: *Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowa w Uniwersytecie Szczecińskim*. „Bibliotekarz Zachodniopomorski”. 1988 nr 1/2 s. 94-98.
3. Piotrowski A., Gałczyńska C. Z.: *Budowa geologiczna Rugii i Uznamu*. W: *Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Geologicznego Oddział w Szczecinie. Szczecin 2003*. Materiały Ogólnopolskich Konferencji Kartograficznych T. 23 s.181-185.

V. W druku:

1. Gałczyńska C. Z.: *Kolekcja zabytków egipskich Michała Tyszkiewicza (1828–1897)*. W: *Sztuka Afryki w kolekcjach i badaniach polskich*. Szczecin, Muzeum Narodowe 2013 (?).
2. Gałczyńska C. Z.: *Walther Amelung (1865–1927) mistrz identyfikacji i rekonstrukcji rzeźby greckiej*. „Meander” 68(2013), s. 133-177.

Działalność poza biblioteczną / odznaczenia i nagrody

W roku 1978 Cecylia Zofia Gałczyńska otrzymała Złoty Ekslibris, nagrodę przyznawaną przez WiMBP (obecnie Książnicę Pomorską). Na wniosek Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, wręczony w Sejmie w październiku 1987 roku.

Dorota Gill-Tarnowska

Biblioteka Filologiczna Uniwersytetu Szczecińskiego

BIBLIOTEKA FILOLOGICZNA UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO – KRÓTKI RYS DZIAŁALNOŚCI

Od 1 października 2013 roku w strukturze systemu biblioteczno-informacyjnego Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego funkcjonuje Biblioteka Filologiczna, która powstała w wyniku przyłączenia Biblioteki Języków Obcych do Biblioteki Filologii Polskiej i Słowiańskiej. W „życiu” biblioteki to drugi taki znaczący przełom, pierwszy bowiem miał miejsce w 1991 roku.

Zanim doszło do powstania Biblioteki Filologii Polskiej i Słowiańskiej działały równolegle od 1975 roku Biblioteka Filologii Polskiej oraz Biblioteka Filologii Rosyjskiej. Obie mieściły się przy ul. Tarczyńskiego 1, podobnie jak Instytut Filologii Polskiej, a także Instytut Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej¹. 1 września 1991 roku Biblioteka Filologii Polskiej została połączona z Biblioteką Filologii Rosyjskiej i od tej pory występowała pod nazwą Biblioteka Filologii Polskiej i Słowiańskiej. Również w 1991 roku oba instytuty przenieśli swoją siedzibę do nowo przygotowanych budynków po dawnych koszarach przy al. Piastów 40b. Wraz z nimi przeniesiona została Biblioteka Filologii Polskiej i Słowiańskiej, a uroczysta inauguracja jej działalności nastąpiła 16 stycznia 1992 roku. Po tym doniosłym wydarzeniu sytuacja lokalowa biblioteki znacznie się poprawiła. Biblioteka zajęła pomieszczenia na dwóch poziomach, na parterze i w piwnicy, o łącznej powierzchni 320 m².

Po połączeniu biblioteka dysponowała zasobem zawierającym 20173 woluminy. Na potrzeby czytelników przeznaczono dwie sale: czytelnię dla studentów, o powierzchni 87m² z 40 miejscami do pracy, mieściło się tu również 14 regałów na księgozbiór podręczny z wolnym dostępem oraz czytelnię dla pracowników naukowych, o powierzchni 43m² z 6 miejscami do pracy. W czytelni dla pracowników zgromadzone były wydawnictwa ciągłe i księgozbiór informacyjny, ze względu na wolny dostęp zorganizowany w układzie działowym. Pozostała, znacznie większa część zbiorów została rozlokowana w magazynach.

¹ 1 czerwca 1986 roku Katedra Filologii Rosyjskiej przekształciła się w Instytut Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej.

W 1992 roku połączyły się też dwie inne biblioteki, a mianowicie Biblioteka Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych z Biblioteką Nauczycielskiego Kolegium Języka Angielskiego tworząc Bibliotekę Języków Obcych, która do 2013 roku mieściła się w budynku Dziekanatu Wydziału Filologicznego przy Al. Piastów 40b. Przejęcie przez Dziekanat pomieszczeń Biblioteki Języków Obcych wywołało konieczność jej przeniesienia i połączenia z Biblioteką Filologii Polskiej i Słowiańskiej. Pomysł połączenia bibliotek pojawił się w drugiej połowie 2012 roku, i na ten cel Władze Wydziału przyznały bibliotece dodatkowe pomieszczenia magazynowe o łącznej powierzchni 130 m², przed przeprowadzką zajmowany przez BJO metraż wynosił 139 m². Ponadto, co było pozytywnym aspektem tegoż zamierzenia, realizacja pomysłu była związana z koniecznością przeprowadzenia prac remontowych.

W kwietniu 2013 roku rozpoczęto przebiegający dwuetapowo remont. Zaczęto od nowo przydzielonych magazynów w piwnicy, zostały tu wybite otwory drzwiowe łączące ze sobą należące do biblioteki magazyny, ściany odgrzybiono i pomalowano, założono też nowe oświetlenie. Drugi etap prac odbył się w okresie wakacyjnym i objął kolejne magazyny oraz salę czytelnicy znajdujące się na parterze budynku. I tu wszystkie pomieszczenia zostały pomalowane, a w czytelnicy została położona nowa wykładzina i założone nowe oświetlenie. W sierpniu odbyła się przeprowadzka Biblioteki Języków Obcych i ostateczne połączenie z Biblioteką Filologii Polskiej i Słowiańskiej.

Biblioteka Filologiczna ma charakter ogólnodostępny i oprócz studentów oraz pracowników naukowych z biblioteki korzystają osoby niezwiązane z Uczelnią, a są to najczęściej maturzyści i olimpijczycy, jak również inne osoby, które są zainteresowane tematyką gromadzonych zbiorów. Jednak podstawowym odbiorcą usług biblioteki są pracownicy naukowcy oraz studenci Wydziału Filologicznego. Osoby studiujące na kierunkach:

- Dziennikarstwo i komunikacja społeczna,
- Filologia angielska,
- Filologia polska,
- Filologia romańska,
- Filologia rosyjska,
- Filologia ukraińska,
- Kulturoznawstwo.

Mają do dyspozycji księgozbiór o profilu dostosowanym do programu studiów i prowadzonych badań. Na koniec 2013 roku księgozbiór Biblioteki Filologicznej obejmował 52 027 voluminy wszystkich wydawnictw, z czego:

- 42 028 vol. to wydawnictwa zwarte,
- 7 919 jednostek inwentarzowych – wydawnictwa ciągłe,
- 346 jednostek – zbiory specjalne,
- 1 734 vol. – materiały.

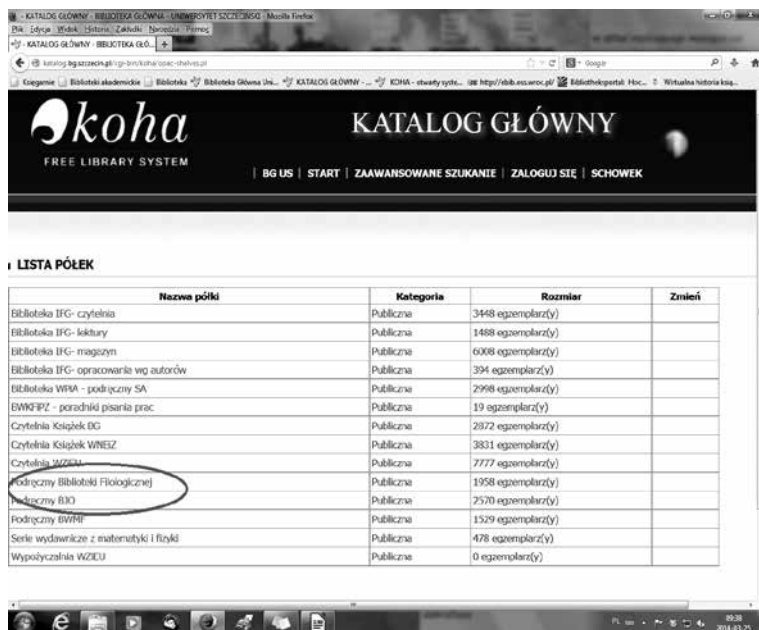
Księgozbiór zawiera 33 538 tytułów wydawnictw zwartych i 723 tytuły wydawnictw ciągłych.

Udostępnianie kolekcji ma charakter prezencyjny z wyjątkiem wypożyczeń dla pracowników naukowych i doktorantów Wydziału Filologicznego. Zasoby są częściowo zorganizowane na zasadzie wolnego dostępu do księgozbioru podręcznego. Pozostałe materiały zgromadzone są w rozmieszczonych na dwóch poziomach magazynach i do realizacji zamówienia z tej części zbiorów konieczne jest wypełnienie rewersu. Księgozbiór podręczny zawiera 4 787 voluminów (stan na koniec 2013 roku), co stanowi niecałe 10% całości zasobów. Obowiązuje tu porządek z podziałem w pierwszej kolejności na dwie zasadnicze kolekcje według języków: jedna z nich obejmuje materiały w językach: angielskim, francuskim, włoskim, druga natomiast w językach: polskim, rosyjskim i ukraińskim, a następnie według działów.

Układ księgozbioru podręcznego ma swoje odzwierciedlenie w katalogu elektronicznym pod postacią tzw. „półek wirtualnych”. Użytkownik może się z nim zapoznać nie wychodząc z domu. Po wejściu na stronę katalogu Biblioteki Głównej, katalog.bg.szczecin.pl, użytkownik znajdzie przycisk „półki wirtualne”. Kliknięcie przenosi na stronę z półkami poszczególnych bibliotek w sieci. W kolejnym etapie czytelnik może zapoznać się z działami księgozbioru podręcznego, a następnie ich zawartością. Na tym etapie użytkownik widzi nazwę i oznaczenie działu oraz wykaz przynależnych do niego wydawnictw z tytułami, autorem oraz numerem inwentarzowym książki. Ryc.1–4.

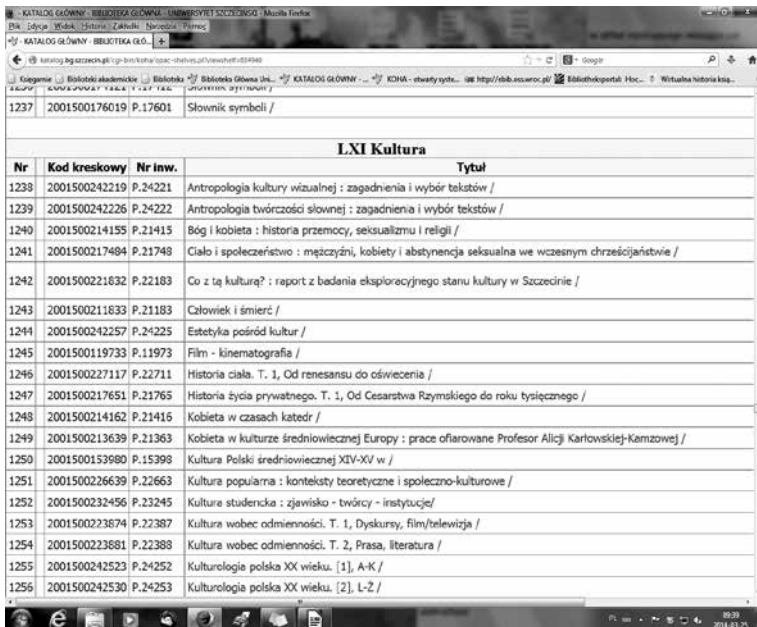
Ryc. 1 Wirtualne półki fragment strony katalogu Biblioteki Głównej [dostęp 28 marca 2013] Dostęp w World Wide Web: <http://katalog.bg.szczecin.pl/cgi-bin/koha/opac-main.pl>

Ryc. 2 Lista wirtualnych półek [dostęp 28 marca 2013] Dostęp w World Wide Web: <http://katalog.bg.szczecin.pl/cgi-bin/koha/opac-shelves.pl>

Ryc. 3 Działy na wirtualne półce księgozbioru podręcznego Biblioteki Filologicznej [dostęp 28 marca 2013] Dostęp w World Wide Web: <http://katalog.bg.szczecin.pl/cgi-bin/koha/opac-shelves.pl?view-shelf=63>

LXI Kultura			
Nr	Kod kreskowy	Nr inw.	Tytuł
1237	2001500176019	P.17601	Słownik symboli /
1238	2001500242219	P.24221	Antropologia kultury wizualnej : zagadnienia i wybór tekstów /
1239	2001500242226	P.24222	Antropologia twórczości słownej : zagadnienia i wybór tekstów /
1240	2001500214155	P.21415	Bóg i kobieta : historia przemocy, seksualizmu i religii /
1241	2001500217484	P.21748	Ciało i społeczeństwo : mężczyźni, kobiety i abstynencja seksualna we wczesnym chrześcijaństwie /
1242	2001500221832	P.22183	Co z tą kulturą? : raport z badania eksploracyjnego stanu kultury w Szczecinie /
1243	2001500211833	P.21183	Człowiek i śmierć /
1244	2001500242257	P.24225	Estetyka pośród kultur /
1245	2001500119733	P.11973	Film - kinematografia /
1246	2001500227117	P.22711	Historia ciała. T. 1, Od renesansu do oświecenia /
1247	2001500217651	P.21765	Historia życia prywatnego. T. 1, Od Cesarstwa Rzymskiego do roku tysięcznego /
1248	2001500214162	P.21416	Kobieta w czasach katedr /
1249	2001500213639	P.21363	Kobieta w kulturze średniowiecznej Europy : prace ofiarowane Profesor Alicji Karłowskiej-Kamzowej /
1250	2001500153980	P.15398	Kultura Polski średniowiecznej XIV-XV w /
1251	2001500226639	P.22663	Kultura popularna : konteksty teoretyczne i społeczno-kulturowe /
1252	2001500232456	P.23245	Kultura studencka : zjawisko - twórcy - instytucje /
1253	2001500223874	P.22387	Kultura wobec odmienności. T. 1, Dyskursy, filmy/telewizja /
1254	2001500223881	P.22388	Kultura wobec odmienności. T. 2, Prasa, literatura /
1255	2001500242523	P.24252	Kulturologie polska XX wieku. [1], A-K /
1256	2001500242530	P.24253	Kulturologie polska XX wieku. [2], L-Z /

Ryc. 4 Zawartość działu [dostęp 28 marca 2013] Dostęp w World Wide Web: <http://katalog.bg.szczecin.pl/cgi-bin/koha/opac-shelves.pl?viewshelf=63#945>

Połączenie bibliotek i przeprowadzenie w związku z tym prac remontowych niewiele zmieniło. Wprawdzie wewnątrz biblioteki stało się bardziej przyjazne dla czytelnika pod względem estetycznym, to jednak nie przyniosło większych zmian w kwestii organizacyjnej. Powierzchnia czytelnicy pozostała ta sama. Przed połączeniem bibliotek czytelnia mieściła 44 miejsca dla studentów, 2 stanowiska komputerowe oraz 14 regałów z księgozbiorem podręcznym. Wielkość księgozbioru podręcznego już wcześniej nie była imponująca. Nowa sytuacja wymagała zmian, ponieważ połączenie było związane nie tylko z przyjęciem pracowników i zbiorów Biblioteki Języków Obcych, ale również jej użytkowników. Konieczne było znaczne powiększenie księgozbioru podręcznego, tak więc został on rozbudowany do 26 regałów, ale kosztem miejsc pracy, pozostało ich 23, wzrosła natomiast z dwóch do czterech ilość stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Dodatkowo czytelnia wyposażona jest w samoobsługową kserokoparkę, sporządzenie kserokopii możliwe jest wyłącznie na miejscu.

Podstawowa działalność biblioteki odnosi się nie tylko udostępniania gromadzonych materiałów, to również działalność informacyjna i dydaktyczna. Pracownicy biblioteki co roku brali udział w Festiwalu Nauki oraz akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. W bibliotece odbywały się warsztaty dla doktorantów w zakresie posługiwania się warsztatem i narzędziami wyszukiwawczymi.

Staramy się, żeby biblioteka była miejscem przyjaznym dla użytkowników i w miarę swoich możliwości wychodzimy naprzeciw ich potrzebom, poprzez organizowanie zasobów stosownie do obsługiwanych kierunków i informowanie o nich. Fachową obsługę czytelników zapewniają wykwalifikowani bibliotekarze. W bibliotece za-

trudnionych jest od momentu połączenia pięć osób, cztery z nich mają wyższe wykształcenie bibliotekarskie. Zdajemy sobie sprawę z nieuchronnych zmian i mamy świadomość konieczności reagowania na nie.

Przeprowadzony remont sprawił, że użytkownik biblioteki może pracować w zdecydowanie bardziej estetycznym otoczeniu, u wielu osób dało się zauważyć miłe zaskoczenie. Jednak sama akcja połączenia nie pogorszyła, ani nie poprawiła sytuacji biblioteki w sensie organizacyjnym. Po dokładnym i przemyślanym rozmieszczeniu posiadanych zasobów miejsca na przychodzące nowe nabytki pozostało na kilka lat. Rodzi się więc pytanie, co będzie dalej?

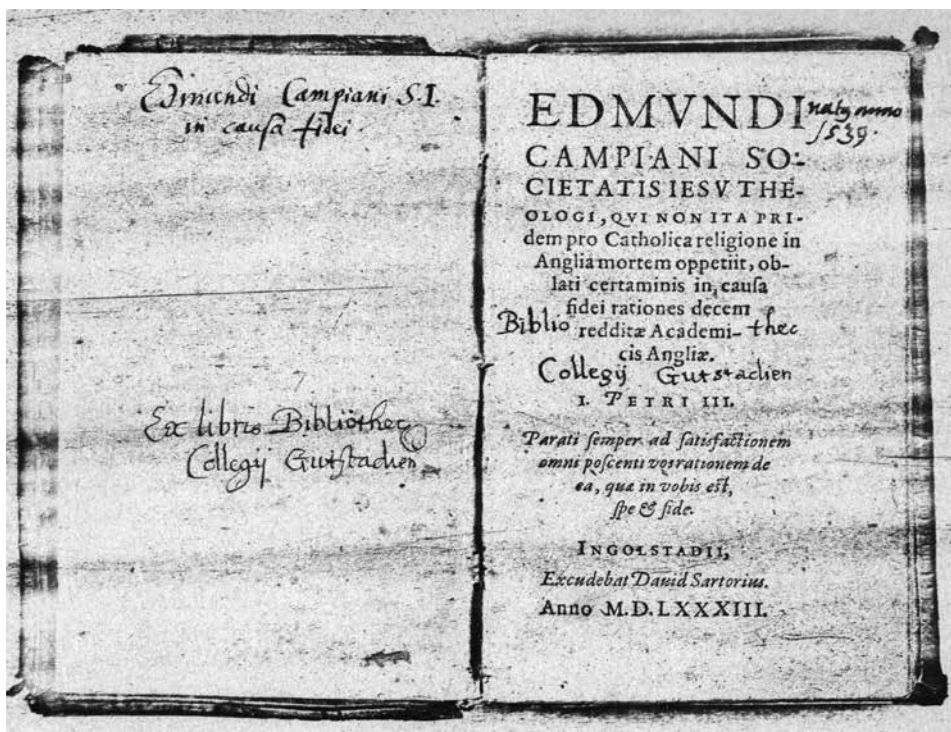
BIBLIOGRAFIA:

- Sprawozdanie opisowe z działalności Biblioteki Filologii Polskiej za rok 1990,
- Sprawozdanie opisowe z działalności Biblioteki Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej w 1990 roku,
- Sprawozdanie z działalności Biblioteki Filologii Polskiej i Słowiańskiej za 1991 rok
- Świdorski W., Materiały do kroniki WSP za rok akademicki 1974/1975 Biblioteka Główna
- Zarządzenie Nr 43/86 Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 1986 r.

Andrzej Awtuszeński

CZY KSIĄŻKI ZE SZWEDZKICH ZABORÓW MOGĄ ZNAJDOWAĆ SIĘ W BIBLIOTEKACH SZCZECIŃSKICH?

Przed laty w szczecińskim antykwariacie „Domu Książki” za panowania jeszcze p. Maziakowskiego, najlepszego jak sędzę antykwariusza w tym mieście, nabyłem małą, formatu małej 16-stki, 95 stronicową książkę, oprawioną w skórę z epoki ze złotymi tłoczeniami: „Edmundi Campiani Societatis Jesu theologi, qui non ita pridem pro Catholica religione, oblatus certaminis in causa fidei rationes decem redditae Academicis Angliae” drukowana w Ingolstadii u Davida Sartoriusa w roku 1583, dwa

lata po męczeńskiej śmierci autora. Zaintrygowany proveniencją „Ex libris Bibliothec Collegii Gutstadien” zastanawiałem się, jak dotarła ta książka do Szczecina? A może jest to jedna ze zrabowanych przez Szwedów książek w czasie najazdów w XVII wieku i przywieziona do szwedzkiego wówczas miasta?

Guttstadt to warmińskie Dobre Miasto w powiecie lidzbarskim, niedaleko Olsztyna, nad uroczą Łyną. Od roku 1466 do pierwszego rozbioru w roku 1772 pozostawało w państwach Rzeczypospolitej. Słynęło z kolegiaty, przy której rezydowała kapituła kolegiacka (w roku 1582 na 7 członków kapituły 5 było Polakami). Gotycka kolegiata (z XIV wieku), jak i część kolegiackich zabudowań dotrwała do naszych czasów. Kolegium, jak każde w owych czasach kolegium jezuickie, posiadało bibliotekę, archiwum i prowadziło szkołę. Bibliotekę w XVII wieku złupili częściowo Szwedzi, ale nie tak gruntownie jak bibliotekę biskupią w Heilsbergu (Lidzbarku Warmińskim) czy Fraumbergu (Fromborku).

Autorem tej książki, znanej jako „Decem rationes de fide” (Dziesięć mocnych dowodów), a zwróconej przeciwko heretykom, był angielski jezuita Edmund Campiones (Campion) żyjący w latach 1540–1581. W roku 1573 wstąpił w Rzymie do zakonu Jezuitów. W roku 1580 udał się do Anglii, gdzie musiał ukrywać się przed policją, w ukryciu napisał „Rationes decem” skierowane przeciwko kościołowi anglikańskiemu¹.

Zdradzony, został uwięziony i osadzony w Tower, poddany torturom, morzony głodem i powieszony 1 grudnia 1581 roku a ciało jego poćwiartowano. Przez kościół rzymski beatyfikowany i wyniesiony na ołtarze.

W Polsce dzieło to wyszło w tłumaczeniu ks. Skargi, w Wilnie w roku 1584, pod rozbudowanym, charakterystycznym dla epoki tytułem *Dziesięć wywodów dla których Edmundus Kampianus z Londynu Societatis Jesu wszystkie Heretiki co nauczeńsze w Angliey, na dysputatia około wiary wyzwał, pisane od niego dla akademiey Oksoniensej y Kantabrijskiej. A dla lepszego zrozumienia rzeczy tey położone są na przodku dwa listy jego, jeden do rady senatu Królestwa angielskiego. Drugi do generała Societatis Jesu. A na końcu męczeństwa jego krótka historia dołożona jest.*

W tym samym roku wyszło i tłumaczenie Kaspra Witkowskiego dedykowane królowej Annie Jagiellonce.

Było też wydanie łacińskie w roku 1605. Słowem dzieło poczytne, taki ówczesny bestseller.

Wracając do wspomnianych na wstępie szwedzkich grabieży polskich bibliotek, które miały miejsce głównie w wieku XVII. Był to czas licznych wojen o podłożu najczęściej religijnym i próba opanowania przez Szwedów basenu Morza Bałtyckiego. Ich wojska wchodziły w obszar Rzeczypospolitej w latach 1621–26, w czasie Potopu

1 W czerwcu 1581 roku Campiani rozdał 400 egzemplarzy Decem Rationes w kościele Świętej Marii w Oxfordzie, wywołując tym niemałą sensację i wzmożone poszukiwanie jego osoby przez policję.

1655–1660, w czasie wojny północnej 1700–1711. W tych to okresach rabowano i wywożono nie tylko biblioteki jezuickie, których księgozbiory miały być pomocne w walce ze schizmą i reformacją, ale i inne biblioteki zakonne, również bibliotekę królewską w Warszawie i Ujazdowie. Szwedzi zabierali również archiwalia, rękopisy i dokumenty, katalogi bibliotek, „dobrze opakowane w skrzyniach i beczkach”, oznaczone literami wędrowały drogą morską do Szwecji². O zaborze polskich bibliotek przez Szwedów dużo napisano, badał te sprawy prof. Czesław Pilichowski. Przypomnę jedynie, korzystając z jego opracowań, miejscowości, z których książki wywożono. Były to biblioteki w Inflantach, następnie w Braniewie, Dobrym Mieście, Fromborku, Pelplinie, Oliwie, Kartuzach, Żarnowie, Warszawie, Ujazdowie, Toruniu, Bydgoszczy, Ostrorogu, Łucku, Malborku, Grudziądzu, Jarosławiu, Lublinie, Sandomierzu, Wilnie, Radomiu, Krakowie, Poznaniu i w innych jeszcze miejscowościach, w których znajdowały się klasztory. Przykładowo tylko z dwóch bibliotek w Braniewie i Fromborku wywieziono samych inkunabułów 281.

Według ustaleń m.in. prof. Pilichowskiep książki z tych bibliotek przekazane zostały głównie do biblioteki akademickiej w Uppsali założonej w roku 1621 przez Gustawa Adolfa, ale również znajdują się w bibliotekach w Sztokholmie, Lund, Strängnäs, Linköping, Skokloster, Västerås, Härnösand, Kalmar, Norrköping... zainteresowanych dalszym ciągiem listy odsyłam do prof. Pilichowskiego. Wśród wymienionych miejscowości znajduje się Stralsund. Poszczególni wodzowie, zarządcy, sekretarze, lekarze królewscy zagarniali książki na własny użytek. Z czasem dużo książek spłonęło w pożarach bibliotek w Åho, Sztokholmie czy Strängnäs. Książki wywiezione z polski rozpraszano poprzez liczne aukcje, wymiany dubletów, można je dzisiaj znaleźć nawet w rzymskich antykwariatach (wywiezione przez królową szwedzką Krystynę). Czy jakieś książki z tych zaborów mogą znajdować się w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie? Możliwe. Szczecin pozostawał pod panowaniem szwedzkim prawie przez cały wiek, od roku 1637 do 1720.

Wróćmy jednakże do początków, do odkrywania tajemnicy losów książki Edmunda Campianusa „Decem rationes de Fide” zakupionej przed laty w szczecińskim antykwariacie i do biblioteki kolegiaty w Dobrym Mieście (Guttstadt), z której ta książka pochodziła.

W roku 1811, w roku likwidacji kolegiaty biblioteka liczyła przeszło 1000 tomów. Początkowo biblioteką zaopiekowali się dobroniejscy proboszczowie. Na początku XX wieku odrestaurowano pomieszczenia, księgozbiór odkażono, uporządkowano i tak biblioteka mająca w swych zasobach cenne druki, przetrwała do roku 1945. W czerwcu 1945, jak wspomina Kazimierz Raczyński biblioteka znajdowała się „w trudnym

2 Parę już chyba lat temu niezwykle niski poziom Wisły odstonił w Warszawie kamienne fragmenty architektoniczne, których Szwedom nie udało się wywieźć.

do opisania nieładzie”. Następnie administrowała nią Wojsko Polskie, z kolei została przewieziona do Olsztyna i znaczną jej część przekazano Kurii Biskupiej. W grudniu 1979 roku, będąc w Olsztynie odwiedziłem bibliotekę Warmińskiego Seminarium Duchownego Hosianum i jakiś czas potem otrzymałem od dyrektora biblioteki Ks. Mariana Borzykowskiego list:

I tak, jak się okazało, rzeczoną książkę Edmunda Campiano: „Decem rationes de fide” z Biblioteki Kolegiaty w Dobrym Mieście nie wywieźli Szwedzi a rodzimi szabrownicy.

Wszystkie te najazdy, zabory, pożogi, plądrowania, niszczenia polskich dworów i rezydencji, te nawały szwedzkie, rosyjskie, bolszewickie, niemieckie, które dotyczyły i przetaczały się przez Polskę, jak i własna głupota i ciemnota doprowadziły do tego, że dawna polska książka stała się rzadkością na rynku antykwarycznym. I dobrze by było, by część dubletów znajdujących się w zasobach dużych polskich bibliotek została dla rynku antykwarycznego uwolniona. Rozproszenie w tym przypadku może być zbawienne na wypadek, nie daj Panie Boże, następnych kataklizmów.

KORZYSTAŁEM:

Pilichowski Czesław. *Ze stosunków polsko-szwedzkich. Badania nad polonikami w bibliotekach szwedzkich.* Jantar. Instytut Bałtycki. Gdański – Bydgoszcz – Szczecin 1947.

BIBLIOTEKA

WARMIŃSKIEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO HOSIANUM

L.dz. 113/79

10-512 Olsztyn
Kopernika 47
Tel 248-89

10 XII 1979

Szanowny Panie!

W nawiązaniu do rozmowy z 6 bm. uprzejmie informuję, iż starodruk E. Campianus: Decem rationes de fide, Ingolstadii 1583 figuruje w książkowym katalogu Biblioteki Kolegiackiej w Dobrym Mieście, nr 315, dział F. Katalog pochodzi z lat ok. 1915 - 1920. Wymieniony starodruk, według zachowanego Revisionsprotokoll z 9 XI. 1931 r. znajdował się nadal w Bibliotece Dobromiejskiej. Biblioteka posiadała jeszcze tego samego autora "Quaestiones dogmaticae et exegeticae". Katalog ten posiada nasza Biblioteka. Dzieje Biblioteki Kolegiackiej w Dobrym Mieście omawiają: A.Höhn, H. Grimme: Die Kollegiatstiftsbibliothek zu Guttstadt in Vergangenheit und Gegenwart, Guttstadt 1936 oraz K. Reczyński: Biblioteka Kolegiacka w Dobrym Mieście, "Komunikat Działu Informacji Naukowej, Seria Sztuki i Kultury, Instytut Mazurski w Olsztynie" Nr 2 1947 n.4.

Z wyrazami szacunku i pozdrowieniami

DYREKTOR BIBLIOTEKI

Ks. dr hab. Marian Borzykowski

W.P.
Andrzej Awtuszczyński

Reczyński Kazimierz. *Biblioteka Kolegiacka w Dobrym Mieście*. Instytut Mazurski w Olsztynie. Komunikat Działu Informacji Naukowej. Rok 1947 nr 1.

Podręczna Encyklopedia Kościelna. Warszawa - Kraków 1905 Tom V-VI.

Estreicher K. *Bibliografia Polska*.

Temat szwedzkich zaborów wojennych jest dość dokładnie opracowany, istnieją liczne prace tych spraw dotyczące. Prof. Pilichowski w swoich *Dziejach szwedzkich zaborów bibliotek i archiwów polskich w XVII i XVIII wieku*. Gdańsk 1960, wymienia 164 główne artykuły badaczy polskich, szwedzkich i niemieckich.

Wojciech Łopuch

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie

CZYTAJĄC PRZY BARBAKANIE

„Książka i możliwość czytania to jeden z największych cudów ludzkiej cywilizacji” – pisała Maria Dąbrowska, która przebywając w Choszcznie w 1954 roku kilkakrotnie spotykała się w tamtejszej bibliotece z czytelnikami. Sugestywne zdanie wybitnej pisarki stało się niebawem mottem biblioteki, która zdobyła zaszczytne miano „Biblioteki roku 2013,” zaś jej dyrektorka Anna Lewicka została „Bibliotekarką 2013 roku”. Znakomity to pretekst, by zatrzymać się na ładnym skwerze przy średniowiecznym barbakanie i skorzystać z cudów znajdujących się w bibliotece, które tak zachwycały M. Dąbrowską.

Miejska Biblioteka Publiczna w Choszcznie

fot. Halina Kluczewska

Los gotyckiego barbakanu skrzyżował się z dziejami choszczęńskiej biblioteki w 1961 roku, kiedy przeniesiono ją do odbudowanego barbakanu, stanowiącego pozostałość po nieistniejącej Bramie Kamiennej. Średniowieczne słowiańskie Choszczno z niemiecka zwane Arnswalde otoczone było bowiem pierścieniem murów

Nadanie tytułu „Bibliotekarza Roku 2013” Pani Dyrektor Annie Lewickiej

fot. Jan Surudo

obronnych, o których Jan Długosz wspominał, iż „są nie do zdobycia”. Ich budowę rozpoczęto na przełomie XIII i XIV stulecia, zapewne w miejscu wcześniejszych obwarowań drewniano-ziemnych. Początkowo wznoszone je z kamienia polnego, później z czerwonej, dobrze wypalonej cegły, układanej w tak zwanym wątku wendyjskim. Najeżone wieżami i basztami mury skutecznie broniły miasteczko w trakcie licznych polsko-brandenburskich konfliktów. W obwodzie murów miejskich zbudowano także trzy bramy stanowiące samodzielne konstrukcje, umożliwiające dostanie się do miasta. Bramy pełniące funkcję wejścia, będące jednocześnie punktem najbardziej narażonym na atak i niebezpieczeństwo, były bardzo ważnym elementem zarówno w systemie komunikacyjnym jak i obronnym średniowiecznego miasta. Tak bowiem, jak mur obronny był symbolem warowni, brama była nie tylko jej najbardziej charakterystycznym elementem, ale także nosicielem własnych treści ideowych. Stąd też na bramach właśnie umieszczano liczne emblematy, głównie o treści religijnej, które miały zapewniać miastu opiekę. Przy głównej bramie właściciel miasta bądź jego władze witali gości i odbierali godło od wrogów. Przy bramach pobierano opłaty celne i decydowano kto w ogóle do miasta mógł się dostać. Kiedy bramy zamykano nikt do miasta wstępu już nie miał. Te liczne i złożone funkcje spowodowały pojawienie się w bramach miejskich bardziej skomplikowanych form architektonicznych i urządzeń obronnych, niż w jakichkolwiek innych częściach murów miejskich. Staranność ich wykonania i bogactwo dekoracji wykraczały przy tym nieraz, poza ramy nakreślone

Ławeczka zaprasza z książką

fot. Tadeusz Krawiec

potrzebami użytkowymi. Nierzadko uzupełnieniem węzłów obronnych bram były otwarte przedbramia zaopatrzone w ganki obronne oraz krenelaże, i zakończone otworami wjazdowymi przystosowanymi do mostów zwodzonych.

W choszczeńskich murach obronnych znajdowały się trzy bramy miejskie. Ich budowę rozpoczęto już w końcu XIII stulecia i kontynuowano na przełomie XIV i XV wieku. Wznoszone były początkowo z kamienia polnego a następnie z cegły. Przez lata były systematycznie podwyższane i wzbogacane o nowe elementy obronne i dekoracyjne. W trakcie licznych konfliktów zbrojnych były też niejednokrotnie dewastowane i niszczone. W dokumentach źródłowych najczęściej wspominana jest Brama Młyńska w murze zachodnim, gdzie znajdował się „młyn pod bramą, która wiedzie w kierunku ziemi stargardzkiej”. Brama składała się z dwóch części: przedbramia z mostem na północnym brzegu Stobnicy, oraz głównej bramy w murze obronnym. Rozebrano ją w 1828 roku. We wschodniej części muru południowego znajdowała się natomiast wysoka na trzy kondygnacje, prostokątna brama zwana Wysoką bądź Orłą. Ona również nie dotwała do naszych czasów i znana jest wyłącznie z XVII- i XVIII-wiecznych rycin. Trzecia brama zwana Kamienną, w której swoje mieszkanie miał strażnik miejski, była najbardziej okazała. Poprzedzał ją bowiem barbakan zwany inaczej rondlem w formie potężnej cylindrycznej wieży, rozbudowanej jeszcze w XVI wieku, który zrzuceniem losu, choć znacznie zniszczony, zachował się do naszych czasów.

Podjęta w 1959 roku decyzja o odbudowie zdewastowanego choszczeńskiego barbakanu i umieszczenia w nim biblioteki, nie tylko uratowała od całkowitej zagłady gotycki zabytek, ale przyczyniła się do tego, że po połączeniu go z modernistycznym budynkiem o charakterystycznym niebanalnym kształcie, cały kompleks stał

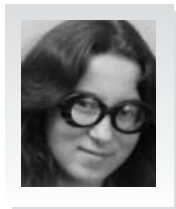

Skwer z fontanną przed biblioteką

fot. Halina Kluczewska

się jednym z najbardziej rozpoznawalnych miejsc w Choszcznie. Tym bardziej, iż po dziesięciu latach dobudowano do niego nowe skrzydło, w podobnej stylistyce lat 60-tych, w udatny sposób łącząc głównym wejściem pochodzące z tak różnych czasów elementy. Uroczyste odsłonięcie 2 maja 1976 płaskorzeźby z popiersiem Marii Dąbrowskiej, której imię przyjęła biblioteka, stworzyło całkowicie nowe warunki w funkcjonowaniu tej znaczącej dla miasta instytucji kultury. Autorka płaskorzeźby znana gorzowska artystka Zofia Dymczyk-Bilińska zadbała, by skwer przed biblioteką zachęcał do spotkania z książką i bogatą historią miasteczka. Fontanna z radosnymi, tańczącymi, zwiewnymi postaciami w poświęconej tryskającej wody, płaskorzeźby i piękne motto na elewacji, wreszcie tablica z logo biblioteki autorstwa Izabeli Sienkiewicz, a wszystko pośród zieleni zachęca do tego, aby tutaj właśnie spędzać owocnie wolny czas, czy to buszując po bibliotecznych regałach za ciekawą książką, czy też czytając ją na urokliwym skwerze. Zwłaszcza, że po generalnym remoncie i unowocześnieniu infrastruktury budynków w 2013 roku, biblioteka w odnowionej szacie dużymi krokami wkroczyła w z informatyzowany XXI wiek, oferując cały wachlarz możliwości które daje nowoczesna technologia.

Zdobyć zaszczytny tytuł „Biblioteki Roku” jest bardzo trudno. Bibliotece w Choszcznie ta sztuka się udało, choć pewnie nie marzył o tym średniowieczny barbakan. Dzisiaj, będąc w pełnej krasie, „broni” on książki i zaprasza, aby korzystać z „największych cudów ludzkiej cywilizacji”.

Sylwia Grabowska

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie

MOJA PASJA TO FOTOGRAFOWANIE

Urodziłam się 29 kwietnia 1957 roku w Szczecinie. Tu uczęszczałam do szkoły podstawowej w dzielnicy Gumieńce. Później uczyłam się w Liceum Pedagogicznym dla Wychowawczyń Przedszkoli, które w latach 70-tych XX wieku zostało przekształcone w Studium Wychowania Przedszkolnego. W tej szkole uczyłam się gry na pianinie, którą bardzo polubiłam (później kontynuowałam moją edukację muzyczną w Społecznym Ognisku Muzycznym). Od 9 września 1978 roku rozpoczęłam pracę w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie (w latach 90-tych XX wieku przekształcona została ona w Książnicę Pomorską. W latach 1979–1981 uczęszczałam do Studium Bibliotekarskiego, aby zdobyć odpowiednią wiedzę do późniejszej pracy z czytelnikiem. Pracowałam w różnych agendach Książnicy, a także na dwóch filiach. Od 18 stycznia 1981 roku do 31 stycznia 2012 roku pracowałam w Dziale Zbiorów Specjalnych jako renowator starych druków. Czyszcząc oprawy odkrywałam przepiękne motywy. Przywracałam dawny blask zakurzonym wartościowym książkom. Okresowo pełniłam dyżury na licznych wystawach, które wzbogacały mnie duchowo. Od 1 lutego 2012 roku pracuję w Dziale Udostępniania Zbiorów. Fotografia interesowała mnie właściwie od dzieciństwa. Lubiłam robić zdjęcia. Lubiłam i nadal lubię „zatrzymać” w obiektywie rzeczy ulotne i przemijające: przyrodę, budynki, kościoły, panoramy miast i osad. Czasem fotografuję również z perspektywy: ciekawe skrzyżowania, ulice, ronda, rzeźby... Udaje mi się „zatrzymać” tryskającą wodą fontannę – przypominającą mewę lub muszlę. W czasie moich urlopowych wyjazdów zauważam wiele niezwykłych rzeczy i zjawisk. Obserwuję często wschody i zachody słońca, nie tylko nad morzem. Fascynująco wyglądają budynki w słońcu. Przy pomocy przyjaciół udało mi się „wydobyć” zdjęcia z „lamusa”. Od 2010 roku biorę udział w „Ogólnopolskim Przeglądzie Pasji Twórczych Bibliotekarzy”, którego organizatorem jest dyrekcja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Żarach. Przegląd odbywa się od patronatem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Burmistrza Miasta Żary. W 2013 roku odbyła się jubileuszowa, już 10. wystawa z tego cyklu. Moje amatorskie, żywiołowe fotografie są tam wysoko oceniane. Ku mojemu zdziwieniu, fotografowanie stało się moją pasją. Praktycznie bez aparatu nie ruszam się z domu. Wszędzie gdzie jestem, jest on moim wiernym towarzyszem. Od pewnego czasu wykonuję także zdjęcia z niektórych wystaw do Kroniki Książnicy, do-

Lubniewice, wieś w woj. lubuskim – kościół w otoczeniu przyrody

Sail-Świnoujście' 2013. Statek żaglowy dwumasztowy „Baltic Beauty”

kumentując działalność instytucji. Cieszę się, że mogę utrwać różne ciekawe zjawiska, obiekty, ludzi. Kolejna moja pasja to podróżowanie. Z każdego, nawet najkrótszego wypadu czy wyjazdu, udaje mi się przywieźć różne ciekawe fotografie.

Mam też inne zainteresowania. W wolnym czasie chętnie grymam na moim pianinie kompozycje nie tylko z kręgu muzyki klasycznej, ale także wpadającą w ucho muzykę popularną z lat 60–70. XX wieku. Lubię również taniec (swego czasu uczęszczałam do Państwowego Ogniska Baletowego). Już w szkole podstawowej zaczęłam śpiewać w chórze. W latach 1976–1987 należałam do Chóru Akademickiego Politechniki Szczecińskiej (obecnie: ZUT), dzięki czemu wraz z chórem uczestniczyłam w uro-

czystej Eucharystii sprawowanej przez papieża Jana Pawła II na Jasnych Błoniach w Szczecinie. Uwielbiam też czytanie. Te wszystkie pasje i zainteresowania świetnie się uzupełniają.

Świnoujście. Wschód słońca, 2013

Cudowny mini świat – galeria w Świnoujściu

Lubniewice – Hotel Pałac

Świebodzin – graffiti na budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej

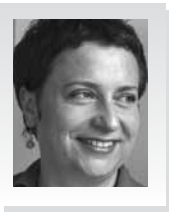
Żagań – Rzeźba Apolla podtrzymywana przez syreny

Świnoujście – dwie papuzki

Rewal – Park Wieloryba: Delfin Orka (eksponat) i ryba pila (eksponat)

Małgorzata Zychowicz
Koszalińska Biblioteka Publiczna
im. Joachima Lelewela

Przemysław Nowaczek
Książnica Pomorska
im. Stanisława Staszica w Szczecinie

KRONIKA

1 października w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Trzciesku-Zdroju rozpoczęły się, po wakacyjnej przerwie, zajęcia w Bajkowej Akademii Malucha.

1 października w Bibliotece Publicznej Gminy Świeszyno, nowy sezon działalności rozpoczął Młodzieżowy Klub Pożeraczy Książek.

1 października Miejska Biblioteka Publiczna w Łobzie uruchomiła, już samodzielnie, drugą turę zajęć dla dzieci i rodziców pt. Grupy zabawowe. Biblioteka skorzystała wcześniej z grantu Fundacji Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego, otrzymując sponsorowane szkolenia i zestaw pomocy dla dzieci i rodziców.

1–30 października w Łączniku Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa Leszka Żebrowskiego plakat teatralny, prezentująca plakaty ze zbiorów ikonograficznych Książnicy Pomorskiej – projekty graficzne Leszka Żebrowskiego do spektakli teatralnych „Makbet” Szekspira, „Proces” Kafki, „Wujaszek Wania” Czechowa i „Indyk” Mrożka, plakat zapowiadający wieczór kabaretowy Aloszy Awdiejewa podczas Dymnaliów w 1999 roku, a także projekt do wystawianego w Berlinie przedstawienia opartego na motywach powieści Olgi Tokarczuk *Dom dzienny, dom nocny*.

1–31 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyło się 15 Spotkań z literaturą, kierowanych do grup przedszkolnych, uczniów młodszych klas szkół podstawowych oraz podopiecznych SOSW „Okruszek”, realizowanych w oparciu o teksty literackie o tematyce jesiennej B. Ostrowickiej *Szał Pani Jesieni* oraz L. Buscaqlia *Jesień liścia Jasia*.

1–31 października w Holu przy Czytelni Głównej Książnicy Pomorskiej, w ramach Galerii Jednego Obrazu, prezentowany był olej Zofii Zdun-Matraszek „V pora roku: Puszcza Wkrzańska” (2008, 130 x 97 cm).

2 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbyło się spotkanie autorskie z Mirosławem Kellerem, szczecińskim kombatantem i poetą.

2 października w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbył się finał XII edycji powiatowego konkursu Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania. W tym roku uczestnicy czytali książki Johna R.R. Tolkiena, w 40. rocznicę śmierci Autora. Mistrzem czytania w kategorii szkół podstawowych został Tytus Sztyma z Koszalina, wicemistrzem – Jakub Grzejdak z Koszalina. Mistrzem w kategorii gimnazjów został Oskar Tałaj z Koszalina, a wicemistrzy-

Mirosław Keller w Międzyzdrojach

nią Joanna Kowalczyk z Dargini w gminie Bobolice.

2 października w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyła się dyskusja polsko-niemiecka „Peenemünde i Golm. Rakietowy ośrodek doświadczalny z obozem koncentracyjnym i cmentarz ofiar wojny. Korzenie i skutki wojny. Historyczna pamięć niemiecka czy międzynarodowa?”. W panelu wzięli udział: Christian Mühlendorfer-Vogt, historyk, b. dyrektor i kurator Muzeum Historyczno-Technicznego w Peenemünde, dr Nils Köhler, historyk, dyrektor Ośrodka Spotkań i Kształcenia Młodzieży Golm w Kamminke (Narodowy Związek Opieki nad Niemieckimi Grobami Wojennymi), dr Józef Pluciński, historyk, b. dyrektor Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Świnoujściu, Paweł Bartnik, historyk, dyrektor Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania. Dyskusję moderowali Bogdan Twardochleb („Kurier Szczeciński”) i Andrzej Kotula (Euroregion Pomerania, Szczecin). Organizatorami wydarzenia byli: Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania, Książ-

nica Pomorska im. Stanisława Staszica, Polnisch-Deutsches Kulturforum „Odermündung” / Polsko-Niemieckie Forum Kultury „Ujście Odry” Centrum Dialogu Przełomy (Muzeum Narodowe w Szczecinie). Spotkanie było tłumaczone symultanicznie.

2 października w filii nr 8 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Andersa, na spotkaniu Dyskusyjnego Klubu Książki omawiano książkę Richarda Harvella *Dzwony*.

3 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wałczu odbyło się spotkanie maluchów z rodzicami poświęcone tematyce jesiennej. Głośnemu czytaniu towarzyszyły zabawy plastyczne.

3 października w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Polanów odbyło się czwarte już spotkanie „Pasje i działania na rzecz innych osób” w ramach projektu „Poranne spotkania z pasjami”. Gośćmi internetowej wideokonferencji były „Latające Babcie i Dziadek” z Łodzi, czyli grupa składająca się z kilku kobiet i jednego

Mistrzowie Pięknego Czytania w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej czytają Johna R.R. Tolkiena

mężczyzny po 55 roku życia. Są to ludzie kreatywni, którzy piszą wiersze i opowiadania i prezentują je w postaci przedstawień teatralnych. Swoje występy przygotowują dla dzieci w szpitalach, domach dziecka, przedszkolach lub bibliotekach. W spotkaniu uczestniczyło 20 osób.

3 października w filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie rozpoczął się bezpłatny kurs komputerowy dla seniorów. Zajęcia odbywały się cyklicznie (7 spotkań) raz w tygodniu.

3–31 października w Holu przy Czytelni Głównej Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa, przygotowana przez Centralny Ośrodek Szkolenia ABW „Służby specjalne II Rzeczypospolitej 1918–1939. Blaski i cienie”.

4 października w Sali Konferencyjnej Biblioteki Publicznej w Gryfinie odbyło się jubileuszowe spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki „Gryfik”, poświęcone książce Marcina Szczy-

gielskiego *Omega*. Klub obchodził swoje piąte urodziny.

4 października w filii nr 38 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyła się „Jesienna wizyta w bibliotece” dla najmłodszych czytelników.

4 października w filii nr 9 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie z okazji Światowego Dnia Zwierząt pod hasłem „Przytul mnie do serca”.

4–30 października w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej odbywały się „Spotkania Regionalne z Miastem i Gminą Sianów”. Po raz dwunasty Książnica Pomorska gościła jedno z miast regionu. W uroczystości otwarcia Spotkań wzięli udział m.in. dyrektor Książnicy Lucjan Bąbolewski i Burmistrz Gminy i Miasta Sianów Maciej Berlicki. W programie Spotkań z Sianowem znalazły się m.in.: wystawa fotograficzna, prezentacje multimedialne, wystawy twórczości artystycznej.

Wideokonferencja w Polanowie

4 października – 8 listopada w Białogardzkiej Bibliotece Publicznej czynna była wystawa malarstwa, rysunku i makiet Tomasza Rogozińskiego.

7 października w filii w Żalęcinie Gminnej Biblioteki Publicznej w Dolicach odbyła się lekcja biblioteczna dla drugoklasistów ze Szkoły Podstawowej w Dolicach.

7 października w filii nr 11 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie z udziałem przedszkolaków z pobliskiego przedszkola.

7 października w filii nr 30 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyła się lekcja biblioteczna z sześciolatkami z PP 48, pt. „Pożegnanie lata z zubrem Pompikiem w WPN”, na podstawie opowiadania ze zbioru *Żubr Pompik. Kolory jesieni i pozostałe historie*, Tomasa Samojlika.

7 października, z okazji obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa – „Nie od razu Polskę zbudowano”, Miejska i Powiatowa Bibliote-

ka Publiczna w Myśliborzu we współpracy z Związkiem Sybiraków oraz Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Myśliborzu przygotowała spotkanie zatytułowane: „Myśmy tu byli pierwsi – spotkanie z pionierami Ziemi Myśliborskiej”. Gośćmi spotkania byli członkowie Związku Sybiraków, jako pierwsza grupa ludności przybyła na Ziemię Myśliborską. Obejrzeni oni inscenizację słowno-muzyczną przedstawiającą trudne czasy pobytu na Syberii, w wykonaniu uczniów gimnazjum i dzielili się wspomnieniami z młodzieżą.

7–12 października w Wypożyczalni Głównej Książnicy Pomorskiej pod hasłem „Książka dla studenta” trwał kolejny kiermasz Książka za Złotówkę.

7, 14, 21, 28 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbywały się bajkowe poranki – poniedziałkowe zajęcia, przeznaczone dla maluchów w wieku od 2 do 5 lat.

8 października w filiach w Kolinie, Sądowie i Rzeplinie Gminnej Biblioteki Publicznej

Po zajęciach z ratownikiem WOPR w Złocięcu

w Dolicach, przygotowane zostały gazetki poświęcona Joannie Chmielewskiej i Edmundo- wi Niziurskiemu.

8 października w Sali Strumiańskiej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego odbyło się spotkanie Zespołu „Tramp” Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

8 października w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyło się czwarte już spotkanie z cyklu Bliziej Chin. Spotkanie z kulturą i tradycją. Spotkanie rozpoczął wykład dr hab. prof. US Renaty Galaj-Dempniak na temat sytuacji społecznej współczesnych Chin. W drugiej części szczeciński pilot, przewodnik i podróżnik Andrzej Basista opowiedział o swojej podróży do Chin. Spotkaniu towarzyszyła tradycyjnie degustacja herbat chińskich.

8 października w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej Jan Wyrwas wygłosił wykład połączony z pokazem multimedialnym pt. „Medytacyjna podróż do Ziemi Świętej”.

8 października w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Myśliborzu gościli wychowankowie Środowiskowego Domu Samopomocy i Ośrodka Szkolno-Wychowawczego TPD.

8–9 i 15 października filia nr 38 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie gościła dzieci z okolicznych placówek oświatowych na „Pierwszej wizycie w bibliotece”.

8 – 10, 15 i 22 – 23 października w filii nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się zajęcia dla najmłodszych czytelników.

9 października do filii w Rzeplinie Gminnej Biblioteki Publicznej w Dolicach została zaproszona klasa „zerowa”, aby dzieci miały okazję zaprzyjaźnić się z biblioteką i jej zbiorami.

9 października w filii nr 9 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Struga, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki omawiano powieść Moniki Szwai *Artystka wędrowna*.

10 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyło się spotkanie młodzieży z Sebastianem Mierzyńskim (pseud. Miernicki) – historykiem, dziennikarzem i kontynuatorem zapoczątkowanej przez Zbigniewa Nienackiego serii książek *Pan Samochodzik*.

10 października w filii w Rzeplinie Gminnej Biblioteki Publicznej w Dolicach zakończyły się zapisy do Koła Przyjaciół Książki, które działa

Turniej wiedzy o K.I.Gałczyńskim w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

w bibliotece. W tym roku szkolnym zapisanych zostało 20 chętnych do pracy uczniów Szkoły Podstawowej. W bibliotece została ustalona i wywieszona lista dyżurów do utrzymania porządku i ładu na półkach. Członkowie Klubu od razu zabrali się do wykonywania prac bibliotecznych: układali książki, pomagali młodszym czytelnikom w doborze literatury i opatrywali pieczętkami nowości biblioteczne pod bacznym okiem bibliotekarki – Brygidy Kopackiej.

10 października w Bibliotece Publicznej w Złocieńcu i jej filii odbyły się zajęcia edukacyjne pt. „Bezpiecznie z WOPR”. W spotkaniu wzięli udział uczniowie klasy I oraz przedszkolaki. Zajęcia poprowadził ratownik WOPR Powiatu Drawskiego – Krystian Budziszewski.

10 października w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbył się Międzyszkolny turniej wiedzy o Konstantym Ildefonsie Gałczyńskim. Skierowany był do gimnazjów z Koszalina. Wzięło w nim udział 8 drużyn z 6 gimnazjów.

10 i 18 października filię nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odwiedzili uczniowie klas trzecich SP TAK.

10–29 października w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa malarstwa Zofii i Henryka Różańskich.

10 i 11 października w filii nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się spotkania biblioteczne pod tytułem „Poznajemy wiersze Juliana Tuwima”. Gośćmi biblioteki były dzieci z klas drugich SP TAK.

11 października w Sali Kolumnowej Książnicy Pomorskiej, w ramach 25 edycji „Szecińskiego Przeglądu Literackiego” odbyło się spotkanie z Henrykiem Wańkiem, promujące jego najnowszą książkę *Notatnik i modlitewnik drogowy*. Spotkanie poprowadziła Małgorzata Frymus, dziennikarka Polskiego Radia Szczecin.

12 października Miejska Biblioteka Publiczna w Dziwnowie zorganizowała wraz ze świetlicami wiejskimi imprezę „We move now”, w ramach której odbył się Pieszny Rajd po Gminie Dziwnów.

14–15 października bibliotekarki Biblioteki Publicznej Gminy Mielno, która zakwalifikowała się do III Rundy Programu Rozwoju Bibliotek, uczestniczyły w I module szkoleń pod okiem trenerki Beni Skrzypek w Żurawim Młynie – Ciemno. Celem szkoleń była również integracja środowiska bibliotekarskiego, dlatego w grupie znalazły się 2 biblioteki z województwa zachodniopomorskiego i 4 z pomorskiego.

15 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach, w ramach Dysku-

Maria Czubaszek na spotkaniu DKK w międzydrojach

syjnych Klubów Książki, odbyło się spotkanie autorskie z Marią Czubaszek.

15 i 16 października w filii nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się lekcje biblioteczne dla zerówki i pierwszej klasy SP TAK.

16 października Bibliotekę Publiczną w Złocięncu odwiedziły przedszkolaki. Dzieci uczestniczyły w zajęciach biblioterapeutycznych „Potrafię dzielić się z innymi” opracowanych na podstawie *Bajki o Ciepłym i Puchatym*.

16 października w Galerii Pałacowej Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Kaliszu Pomorskim miał miejsce wernisaż malarstwa Klubu Plastyka „Impresja” funkcjonującego przy Choszczeńskim Domu Kultury.

16 października w filii nr 10 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się zajęcia inspirowane książką *Kamyczek w bibliotece*. Uczestnikami spotkania były dzieci z klas zerowych z Zespołu Szkół nr 13.

16 października w Sali Stefana Flukowskiego w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie wspomnieniowe „Henryk Banasiewicz w 10. rocznicę śmierci”, poświęcone przedwcześnie zmarłemu autorowi 13 tomików poetyckich. Na podstawie jego poezji powstawały programy telewizyjne i poetyckie słuchowiska w Polskim Radiu Szczecin.

16 października w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz nastąpiło uroczyste rozstrzygnięcie konkursu literacko-plastycznego „Dobre wychowanie zawsze w cenie”.

16 i 21 października w filii dziecięcej przy ul. Nałkowskiej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się spotkania dla dzieci z Przedszkola Publicznego nr 61 w Szczecinie.

17 października w Sali Stefana Flukowskiego w Książnicy Pomorskiej odbyła się konferencja Turystyka i sakroturystyka, będąca już IV spotkaniem naukowym z cyklu Kultura umysła a tożsamość narodowa i europejska,

Wernisaż wystawy choszczeńskiego Klubu Plastyka „Impresja” w Galerii Pałacowej w Kaliszu Pomorskim

zorganizowanym przez Książnicę Pomorską i Archiwum Archidiecezjalne w Szczecinie.

17 października w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie z dr. Jarosławem Kłaczkowem, autorem książki *Kościół luteński na ziemiach polskich XVI–XX wieku*.

17 października w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyły się warsztaty pt. „Praca z dziećmi z elementami biblioterapii i pedagogiki zabawy” skierowane do bibliotekarzy bibliotek publicznych powiatu koszalińskiego i pracowników KBP. Szkolenie przeprowadziła Dorota Domeracka, trenerka z WiMBP w Gdańsku.

18 października w Galerii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świnoujściu otwarto wystawę fotograficzną Mai Piórskiej pt.: „Wyspowa klimaty”. Na wystawie autorka zaprezentowała zdjęcia czterech wysp: duńskich – Christiansø i Bornholmu oraz polskich – Karsibór i Wolin.

18 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinku odbyły się „Biblioteczne Nocne Harce. III Złot Czarownic i Czarodziejów”.

18 października w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się otwarcie wystawy „Moją polityką jest miłość” poświęconej św. Urszuli Ledóchowskiej. Spotkanie uświetnił spektakl „Jeszcze Polska nie zginęła, dopóki Kochamy” teatru „Źródło” z Łodzi. Wystawa była ekspozowana do końca października.

18 października w filii w Krępku Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie odbył się Dzień Pieczonego Ziemniaka – wypełnione zabawami i grami spotkanie dla najmłodszych czytelników.

19 października w Sali Konferencyjnej Biblioteki Publicznej w Gryfinie odbyło się spotkanie edukacyjne dla rodziców, nauczycieli i bibliotekarzy, poprowadzone przez Marię Kulik, prezes Polskiej Sekcji IBBY.

Warsztaty „Praca z dziećmi z elementami biblioterapii i pedagogiki zabawy” w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

21 października w Bibliotece Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego (Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego) odbyło się spotkanie klubu dyskusyjnego „Reading Group”. Tematem rozmowy była najśłynniejsza powieść Kena Keseya *One Flew Over the Cuckoo’s Nest*.

21 października w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie uczniowie klas drugich Szkoły Podstawowej wzięli udział w spotkaniu z Melanią Kapelusz, autorką książek dla dzieci *Krasnoludki, Kinga i co z niej wyrosło, Kinga i jak ją rozgryźć*, oraz *Koty, czyli historie z pewnego podwórka*.

21 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach gościł Teatr Duet z Krakowa z przedstawieniem dla dzieci pt. „Koziołek Pacanołek”. Na spektakl zostały zaproszone dzieci z Przedszkola Miejskiego „Morskie Skarby”. Przed spektaklem dzieci uroczyście przecięły wstęgę otwierającą wystawę prac pt. Urodzinowa impreza Oskara z ulicy Sezamkowej w Przedszkolu Morskie Skarby.

21–23 października w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej i 8 bibliotekach powiatu koszalińskiego odbyły się spotkania autorskie Melanii Kapelusz z najmłodszymi czytelnikami jej książek. Gościły ją biblioteki w Będzinie, Biesiekierzu, Bobolicach, Manowie, Mielnie, Polanowie, Sianowie i Świeszyńie.

22 października w Sali Stefana Flukowskiego w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie z Wiesławą Oramus. Autorka przedstawiła swoją najnowszą książkę *Konstrukcja*, której fragmenty przeczytał Stanisław Heropolitański. Promocję uświetnił występ Andrzeja Pszeniczki (akordeon), który wykonał utwory Francka Angelisa.

22 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wałczu rozpoczął się cykl zajęć komputerowych dla osób w wieku 60+. Poprowadziła je kierownik biblioteki, Krystyna Kalwańska, przy współpracy bibliotekarki Kamili Radeckiej.

22 października w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyła się

„Nocne harce” w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinku

Konferencja interdyscyplinarna „Carl Ludwig Schleich (1859–1922) – lekarz i humanista ze Szczecina”, współorganizowana przez Książnicę Pomorską, Uniwersytet Szczeciński (Pracownia Dialogu Międzykulturowego w Instytucie Filologii Germańskiej) i Pomorski Uniwersytet Medyczny (Katedra Neurochirurgii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego). Konferencji towarzyszyła niewielka wystawa poświęcona C.L. Schleichowi i jego spuściznie – z dzisiejszych zbiorów Książnicy Pomorskiej. Wystawę można było oglądać do 12 listopada.

22 października, w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej, w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie z poezją Krajowego Bractwa Literackiego pt. „Poezja w Roku Wiary”.

23 października Biblioteka Publiczna w Złocieniu na kolejnym spotkaniu z cyklu „Cały Złocieniec czyta dzieciom” gościła zaprzyjaźnione grupy przedszkolaków, a bajki o przygodach Kubusia Puchatka czytał Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji, Piotr Disterhoft.

23 października w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie odbyło się kolejne

spotkanie dla seniorów z cyklu podróźniczego. Tym razem gościem był fotograf z zamiłowania Aleksander Andrzejewski z Żydowa. Spotkanie odbyło się ph.: „Moje pasje – fotografia i podróże”, a dotyczyło Turcji. Na spotkaniu obecny był Przewodniczący Rady Powiatu Dariusz Kalinowski, który na zakończenie również podzielił się swoją wiedzą o Turcji.

23 października w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie odbyło się spotkanie „ABC pielęgnacji stóp”, poprowadzone przez Beatę Jaworską, kosmetolog z gabinetu dermokosmetycznego „Beauty & Spa”.

23 października w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej, w ramach 26 edycji „Szczecińskiego Przeglądu Literackiego”, współorganizowanego przez Książnicę i Wydawnictwo FORMA, odbyło się spotkanie z Pawłem Jakubowskim, promujące jego najnowszą książkę *Kopuła*. Spotkanie poprowadziła Małgorzata Frymus, dziennikarka Polskiego Radia Szczecin.

24 października w sali widowiskowo-kinowej Złocienieckiego Ośrodka Kultury odbył się turniej wiedzy „Najlepszy z 10”, zorganizowany przez Bibliotekę Publiczną, do którego

Otwarcie dziecięcej wystawy plastycznej w Międzyzdrojach

zgłosiły się Gimnazjum nr 1 i Gimnazjum nr 2 w Złocieńcu,. Każde z nich wytypowało po 5 zawodników.

24 października w Auli w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie z Januszem Świądrem, autorem książki *Apassionata. Wspomnienie o Januszu Gniatkowskim*.

24 października w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie zorganizowano „Spotkanie z poezją”.

24 października w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyło się święto pasowania na czytelnika. Gośćmi biblioteki były dzieci z Gminnego Przedszkola w Biesiekierzu.

24 października w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Myśliborzu odbyło się spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone zbiorowi *Tuwimowo*.

25 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Darłowie odbyło się spotkanie

Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci i Młodzieży, poświęcone *Pięciopsiaczkom* Wandy Chotomskiej.

25 października w Pырzyckiej Bibliotece Publicznej odbyła się Inauguracja Roku Kulturalnego. Uhonorowano szczególnie zasłużonych. W programie znalazły się także koncert i widowisko muzyczne. Była też chwila na integrację przy kawie.

25 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinku, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki odbyło się spotkanie autorские z Andrzejem Poniedziałkim.

25 października w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyła się miła uroczystość wręczenia pani Marii Hudymowej dyplomu potwierdzającego nadanie Honorowego Członkostwa Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Wręczyli go: przewodnicząca Koła SBP, zastępca dyrektora – Beata Sawa-Jovanoska i dyrektor KBP – Andrzej Ziemiński.

Melania Kapeluszczyk w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

25 października Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz gościła dzieci z zerówki ze Szkoły Podstawowej w Parnowie.

25 października Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Myśliborzu, w ramach realizacji programu „Podaj dalej”, odwiedzili bibliotekarze Gminnej Biblioteki Publicznej w Bierzwniku, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Starej Dąbrowie.

26 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinku odbyło się pierwsze spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dzieci z klas V–VI.

27 października w filii w Sarbinowie Biblioteki Publicznej Gminy Mielno gościła Melania Kapeluszczyk, autorka książek dla dzieci. Pisarka spotkała się z uczniami klas I–III Szkoły Podstawowej w Sarbinowie.

28 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu odbył się spektakl dla

dzieci pt.: „Historija o Królu Barnabie”, przygotowany przez artystów z Zielonej Góry.

28–29 października w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie odbył się cykl spotkań edukacyjno-czytelniczych dla przedszkolaków. Spotkania upływały na poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: jak zwierzęta przygotowują się do zimy? Dzieciom spodobało się opowiadanie Heleny Bechlerowej pt. *Kolczatek*, które przybliżyło im jesienne zwyczaje jeża. W zajęciach wzięło udział 6 grup przedszkolnych, czyli ok. 150 dzieci.

28 października w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie z Tomaszem Szeszyckim, absolwentem Wydziału Akademii Rolniczej w Poznaniu i od ponad 30 lat pracownikiem Nadleśnictwa Rokita oraz autorem książki *Cis pospolity*.

28 października w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyła się lekcja biblioteczna dla klasy II Szkoły Podstawowej w Parnowie pod hasłem: „Jesień, jesień – liście niesie”.

Kurs komputerowy 60+ w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Walczu

29 października w Pyrzyckiej Bibliotece Publicznej odbyło się Pasowanie na Czytelnika. W uroczystości brały udział dzieci z klas drugich Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Pyrzycach.

29 października w Bibliotece Publicznej w Gryfinie odbyły się zajęcia biblioterapeutyczne „Koń na receptę”. Zajęcia z uczniami kl. III A z SP Nr 3 w Gryfinie poprowadziła pisarka, bibliotekarka i biblioterapeutka ze Swarzędza – Agata Widzowska-Pasiak według autorskiego scenariusza i swojej książki.

29 października w Gminnej Bibliotece Publicznej w Osinie odbyło się spotkanie z Zygmuntem Kragiem, połączone z prezentacją modeli pojazdów zaprzęgowych różnego typu i strażackich sikawek.

29 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie odbyło się pierwsze

po wakacyjnej przerwie spotkanie z cyklu „Spotkajmy się w bibliotece”. Tym razem seniorzy (i nie tylko) zapoznali się z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Szkolenie przeprowadziła Edyta Tracz, przedstawicielka Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego Oddział Szczecin.

29 października w filii w Kliniskach Wielkiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Goleniowie odbyło się spotkanie z muzykiem i grafikiem Rafałem Koselą, współorganizowane przez Stowarzyszenie Odnowy Wsi „Grodnica” z Klinisk Wielkich.

29–30 października w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej oraz Bibliotekach Publicznych Gmin: Biesiekierz i Świeszyno odbyły się 3 spotkania autorskie z Mariuszem Szczygłem, słynnym reportażystą, dziennikarzem, wielbicielem Czech i Czechów. Spotkania połączone były z promocją twórczości autora.

Turniej wiedzy „Najlepszy z 10”, zorganizowany przez Bibliotekę Publiczną w Złocieńcu

30 października w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyło się spotkanie autorskie z Mariuszem Szczygiłem.

31 października w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Biesiekierz odbyła się zabawa z okazji Halloween.

3 listopada w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Drawsku Pomorskim odbyły się zajęcia dla przedszkolaków, poświęcone znaczeniu słowa „odpowiedzialność”.

3–29 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Dziwnowie czynna była wystawa „Piotr Zaremba – urbanista znany i nieznan”, prezentująca pamiątki należące do rodziny prof. Piotra Zaremby.

3–29 listopada w filiach nr 5 i 8 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej zorganizowano wystawy książek Czesława Kuriaty, uznanego pisarza koszalińskiego, z okazji 75. rocznicy urodzin.

4 i 18 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbywały się „Bajkowe poranki” – cotygodniowe, poniedziałkowe za-

jęcia, przeznaczone dla maluchów w wieku od 2 do 5 lat z aktywnym udziałem opiekunów.

4 i 20 listopada w filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie zorganizowano spotkania dla najmłodszych czytelników poświęcone opiece nad zwierzętami.

4–25 listopada w ramach nadzoru merytorycznego nad bibliotekami publicznymi powiatu koszalińskiego, instruktorka powiatowa Koszalińskiej Biblioteki Publicznej dokonała corocznej wizytacji wszystkich 8 gminnych bibliotek publicznych.

4–29 listopada w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa malarstwa i fotografii „Szczecin moje miasto”. W zorganizowanej z okazji 35-lecia Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku wystawie udział wzięły zespoły SUTW: plastyczny „Bohema” pod kierunkiem Wandy Żychniewicz, Foto Video pod kierunkiem Marii Sółdat oraz fotograficzny „GF 16x24” pod kierunkiem Wandy Hładoń.

5 listopada w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyła się Konferen-

Andrzej Poniedziałki w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinku

cja Regionalna Programu Rozwoju Bibliotek „Jak cię widzą tak cię piszą. Budowanie dobrej marki biblioteki”. Ponad 70 bibliotekarzy bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego oraz pozostałych gości przywitał dyrektor Książnicy Pomorskiej, Lucjan Bąbolewski. Następnie, reprezentująca Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Jolanta Jeżowska, przedstawiła raport z badania „Biblioteka pełna ludzi” przygotowany przez Fundację. Zgodnie z tytułowym przesłaniem Konferencji wystąpienia kolejnych zaproszonych gości-ekspertów przybliżyły temat kształtowania wizerunku biblioteki. Artur Gnat (Dom Marki Max von Jastrov) mówił o tym, czym jest marka biblioteki i jak ją budować. Agata Szczotka-Sarna z Vivid Studio pokazywała, jak w ciekawy i nowoczesny sposób wykorzystywać fotografię w promocji biblioteki. Na koniec, o kontakcie z mediami, opowiadał Stanisław Heropolitański z Książnicy Pomorskiej. W ostatniej części Konferencji Monika Kwaśniak, kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Pomorskiej, ogłosiła wyniki Konkursu Dobrych Praktyk w bibliotekach, zorganizowanego przez FRSL i Książnicę. Główną nagrodę (3 000 zł) zdoby-

ła Gminna Biblioteka Publiczna w Grzmiącej, wyróżnienia (po 1 500 zł) Miejska Biblioteka Publiczna w Gryficach oraz Biblioteka im. Marii Skłodowskiej-Curie w Policach. Biblioteki biorące udział w Konkursie przedstawiły prezentacje Partnerstw Gminnych.

5 listopada w sali kinowej Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbyła się promocja III tomu wspomnień pionierów Koszalina pt. *Mnie to miasto od innych droższe*.

5 listopada w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie odbyło się kolejne spotkanie Szachowego Klubu Dżentelmena.

6 listopada w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej, w ramach 27 edycji „Szczecińskiego Przeglądu Literackiego” odbyło się spotkanie z Mirosławą Piaskowską-Majzel, promujące jej najnowszy tomik poetycki (*Po między*).

6 listopada w filii nr 8 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Andersa, na spotkaniu Dyskusyjnego Klubu Książki omawiano *Miłość z kamienia* Grażyny Jagielskiej.

Maria Hudymowa, nestorka koszalińskiego bibliotekarstwa, otrzymuje dyplom Honorowego Członkostwa SBP

6–18 listopada w Galerii Region Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbyła się wystawa „Od niepodległości do II Rzeczypospolitej ze zbiorów Zygmunta Bieleckiego” złożona z numizmatów i zbiorów biblioteki związanych z odzyskaniem niepodległości przez Polskę.

7 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbyło się spotkanie autorskie z Małgorzatą Michałowską-Kot, połączone z prezentacją publikacji *Nie Żyją Żeby Życ*.

7 listopada w filii nr 38 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie dla dzieci oparte o książkowe przygody popularnego Mikołajka.

7 listopada w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie autorskie z Iną Iwasiów, promujące jej najnowsze książki: *Blogotony* (wyd. Wielka Litera), *Umarł mi. Notatnik żałoby* (wyd. Czarne, Wołowiec), *Granice. Polityczność prozy i dyskursu kobiet po 1989 roku* (Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego). Spotkanie prowadziła Jolanta Liskowacka.

7 listopada w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej odbyła się konferencja „Bogactwo archiwaliów i muzealiów kościelnych”, podczas której wystąpili m.in.: prof. zw. dr hab. Kazimierz Kozłowski (Uniwersytet Szczeciński), dr Jan Macholak (Archiwum Państwowe w Szczecinie), mgr Zbigniew Stanuch (IPN Szczecin), ks. dr hab. Robert Kufel (Archiwum Diecezjalne w Zielonej Górze), ks. dr Krzysztof Koch (Biblioteka Diecezjalna w Pelplinie), ks. dr Tadeusz Ceynowa (Archiwum Diecezjalne w Koszalinie), mgr Małgorzata Mazikiewicz (Książnica Pomorska), mgr Izabela Działak-Dąbrowska (Muzeum Narodowe w Szczecinie), mgr Grażyna Lupa (Archiwum Państwowe w Szczecinie), ks. dr Robert Maśalski (Archiwum Archidiecezjalne w Szczecinie). Konferencji towarzyszyła wystawa inkunabułu pochodzącego z Kamienia Pomorskiego.

7 listopada Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz wraz z Gimnazjum w Biesiekierzu przeprowadziły uroczyste obchody Święta Niepodległości. Spotkanie rozpoczęło się na placu w centrum Biesiekierza. Wśród zebranych były przedszkolaki z Gminnego Przed-

Mariusz Szczygieł w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

szkola w Biesiekierzu, uczniowie Szkoły Podstawowej w Biesiekierzu oraz gimnazjaliści. Wśród zaproszonych gości był Wójt Gminy Biesiekierz Marian Hermanowicz, proboszcz Zbigniew Kukiel, radni, dyrektorzy placówek oraz mieszkańcy gminy.

8 listopada w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego odbyło się wyjątkowe spotkanie z prof. Tadeuszem Białeckim – historykiem Uniwersytetu Szczecińskiego. Okazją do spotkania były 80 urodziny Jubilata. W swojej karierze zawodowej prof. Białecki miał etap związany z bibliotekarstwem. W latach 1959–65 był instruktorem w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie. W spotkaniu udział wzięli między innymi JM Rektor US prof. Edward Włodarczyk, Dyrekcja BG US oraz profesorowie Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych US.

8 listopada w Bibliotece Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego (Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego) w ramach działalności Asocjacji Multicultural Iberoamericana (AMI) została zorganizowana projekcja filmu

„El Carro” (reż. Luis Orjuela) w hiszpańskiej wersji językowej.

8 listopada w Galerii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świnoujściu otwarto wystawę „Portrety”. Autorką obrazów jest Grażyna Gosdek – pseudonim artystyczny /GOGA/, na co dzień mieszkająca w Essen w Niemczech.

8 listopada w filii nr 3 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Młyńskiej, w ramach młodzieżowego Dyskusyjnego Klubu Książki dyskutowano nt. książki Krzysztofa Ostrowskiego i Marcela A. Marcela (pod pseudonimem kryją się Dana Łukasińska i Olga Sawicka) *Oro*.

11 listopada w Nowogardzie odbyły się uroczyste obchody Narodowego Święta Niepodległości. Jednym z punktów uroczystości było otwarcie wystawy w Miejskiej Bibliotece Publicznej zatytułowanej „Generał Władysław Anders”. Stało się już tradycją, że wystawy przygotowywane na ten właśnie dzień poświęcone są ważnym historycznie osobistościom, które poprzez swoje działania dążyły do wolnej i niepodległej Polski. Zofia Pilarz, dyrektor biblioteki, opowiedziała

Promocja III tomu wspomnień pionierów Koszalina w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

zebranych o życiu i przebiegu służby wojskowej Władysława Andersa, zachęcając przy okazji do sięgnięcia po książki poświęcone tej postaci.

11 listopada bibliotekarze Białogardzkiej Biblioteki Publicznej odwiedzili Toruń. Celem wyjazdu studyjnego było zwiedzenie Biblioteki Uniwersyteckiej przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika oraz Biblioteki Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej.

12 listopada w Sali Konferencyjnej Biblioteki Publicznej w Gryfinie odbyły się „Gawędy o pisarzach, czyli czego nie dowiedzieć się w szkole” – prezentacje sylwetek Zbigniewa Herberta i Czesława Miłosza przygotowane i wygłoszone przez Cecylię Judek, Sekretarza Naukowego Książnicy Pomorskiej.

12 listopada w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie autorskie z Marcinem Mellerem, dziennikarzem radiowym i telewizyjnym, autorem programu „Drugie śniadanie Mistrzów”. W czasie spotkania promowano nowo wydaną książkę *Między wariatami*.

12 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu aktorzy Teatru „Maska” z Krakowa zaprezentowali spektakl profilaktyczny

„Lekcja życia”, poświęcony fikcyjnej historii narkomanki Gippi z Ośrodka Odwykowego i jej przyjaciela Wafla trafiającego na „detox” w ostatnim możliwym momencie.

12 listopada w Bibliotece Publicznej w Kaliszu Pomorskim, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki, odbyło się spotkanie autorskie z Marcinem Mellerem.

12 – 27 listopada w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa jubileuszowa 60-lecia szczecińskiego Teatru Lalek „Pleciuga”, prezentująca m.in.: książki, gazety, katalogi, programy teatralne, druki ulotne (zakładki i ulotki) oraz zdjęcia.

13 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyło się spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, poświęcone dziecięcym fascynacjom literackim.

13 listopada w filii nr 9 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Struga, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki omawiano powieść Richarda Harvella *Dzwony*.

13 listopada Europejski Festiwal Filmowy „Integracja Ty i Ja” współorganizowany z Kosza-

Spotkanie autorskie Małgorzaty Michałowskiej-Kot w Międzyzdrojach

lińską Biblioteką Publiczną, został przedstawiony w Parlamencie Europejskim w Brukseli. W wystąpieniu zaprezentowano dziesięcioletni dorobek i osiągnięcia, dzięki czemu z ideą festiwalu zapoznali się europosłowie, przedstawiciele instytucji europejskich oraz zaproszeni goście.

14 listopada w Czytelni Pomorzoznawczej w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie z dr. Janem Musekampem, niemieckim historykiem z Uniwersytetu Europejskiego Viadrina (Frankfurt nad Odrą), który zaprezentował polską edycję monografii *Między Stettinem a Szczecinem. Metamorfozy miasta od 1945 do 2005*. Dyskusję z jego udziałem na temat społecznej tożsamości miasta poprowadzili Artur Daniel Liskowacki – pisarz i publicysta „Kuriera Szczecińskiego”, Paweł Bartnik – historyk i dyrektor Euroregionu Pomerania oraz dr Wojciech Lizak – historyk, antykwar i publicysta.

14 listopada – 14 grudnia w Holu przy Czytelni Główniej Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa „Jan Karski. Człowiek wolności”.

Na ekspozycję składały się 22 plansze przedstawiające postać Jana Karskiego, legendarnego emisariusza władz Polskiego Państwa Podziemnego, jego młodość w rodzinnej Łodzi, studia, czas wojny, kiedy to podjął próbę poinformowania świata o zagładzie Żydów, i jego działalność powojenną. Kuratorami wystawy były Ewa Wierzyńska i Magdalena Pawlak z Muzeum Historii Polski, autorką scenariusza Joanna Podolska, dyrektor Centrum Dialogu im. Marka Edelmana. Wystawa zorganizowana została w ramach programu „Jan Karski. Niedokończona misja”, prowadzonego przez Muzeum Historii Polski pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Prezentowana była w Warszawie na Krakowskim Przedmieściu, w Teatrze Polskim oraz w gmachu Sejmu RP, a także we Wrocławiu. Jej anglojęzyczna wersja była prezentowana w siedzibie ONZ w Nowym Jorku oraz na Uniwersytecie Georgetown w Waszyngtonie.

14–15 listopada w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbywała się ogólno-

Marcin Meller w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

polska konferencja „Zbiory specjalne w bibliotekach polskich”. Zgodnie z tytułem, konferencja była w całości poświęcona zbiorom specjalnym, ich miejscu w polskich bibliotekach oraz ich roli w prowadzonych współcześnie badaniach naukowych. Podczas konferencji jej uczestnicy przedstawili wyniki swoich – świeżo zakończonych lub będących w toku – dociekań naukowych (bibliograficznych, proveniencyjnych etc.) prowadzonych na zbiorach specjalnych.

15 listopada w Wałęckim Centrum Kultury odbyło się pasowanie na czytelników. W sali klubowej odbyło się spotkanie 6-latków z Przedszkola Publicznego „Jaś i Małgosia”. Całość uroczystości przygotowała bibliotekarka oddziału dla dzieci i młodzieży – Grażyna Lazarowska przy współpracy przedszkolanki Małgorzaty Oroń. Dzieci recytowały wiersze i piosenki dotyczące biblioteki i książki. Mówiły o dbaniu i szanowaniu książek. Sekretarz Urzędu Miasta Wałcz pasował później wszystkie dzieci na czytelników. Dzieci otrzymały słodcze, dyplomy i książeczki.

15 listopada w Oddziale dla dzieci Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej gościły cztery grupy sze-

ściolatków ze Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Pyrzycach.

15 listopada w filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie dla dzieci na podstawie książki Miry Jaworzakowej *Jacek, Wacek i Pankracek*.

15 listopada w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej odbyło się uroczyste rozstrzygnięcie 1. edycji Konkursu Literackiego imienia Henryka Berezy „Czytane w maszynopisie”. Wręczenie nagrody miało miejsce w ramach panelu „Książka w opałach? Czytelnicy i czytelnictwo wobec wyzwań współczesności” w Książnicy Pomorskiej. Na początku września jury w składzie: Natasza Goerke, Artur Daniel Liskowacki (przewodniczący) i Bohdan Zadura, wybrało trzy finałowe teksty: Jacka Bielawy *Święty Antoni i inne opowiadania*, Emilii Plateaux *Fake, czyli konfabulacje zachodzą na zakrętach* i Ireneusza Sakowskiego *Waleniada*.

15–16 listopada w Książnicy Pomorskiej trwał Kongres Kultury. W jego ramach w Sali Stefana Flukowskiego 15 listopada odbyło się

spotkanie „Ludzie słowa czytają baśnie Pomorza Zachodniego z książki *Wysniony skarb*. Wybrane historie z tomu czytali Inga Iwasów, Artur Daniel Liskowacki, Piotr Michałowski, Krzysztof Niewrzęda, Zbigniew Niecikowski, Aleksandra Petruszewicz, Henryk Sawka, Konrad Wojtyła, ks. Jan Kazieczko, Anna Gielarowska, Andrzej Oryl, Lucjan Bąbolewski i Stanisław Heropolitański. Tego samego dnia w Sali pod Piramidą trwała akcja „Zeskanuj swoje archiwum rodzinne” – mieszkańcy Szczecina mogli przynieść własne zdjęcia archiwalne, negatywy, dokumenty z archiwum rodzinnego, na miejscu mając możliwości skanowania i zapisania ich w postaci plików elektronicznych. Jedną z imprez towarzyszących Kongresowi Kultury był Salon Nowych Technologii „Elektronika w służbie książki i czytelnika” (15 listopada, Sala pod Piramidą). Zostały zaprezentowane firmy zajmujące się cyfrową archiwizacją dokumentów i muzealiów, mikrofilmowaniem, digitalizacją audio, wideo i 3D, dystrybucją książek, prasy w wersji papierowej i elektronicznej, w tym on line. Obecni byli też dostawcy Internetu i usług sieciowych, a także dostawcy systemów bibliotecznych, m.in. Aleph Polska, Digital Center, IBUK, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe przy PAN w Poznaniu. Również 15 listopada, w Sali pod Piramidą odbył się Panel Kongresu Kultury „Książka w opałach? Czytelnicy i czytelnictwo wobec wyzwań współczesności”, poprowadzony przez moderatora, Konrada Wojtyłę – dziennikarza, literaturoznawcę, poetę, w którym wzięli udział: Jarosław Lipszyc – prezes Fundacji Nowoczesna Polska, Łukasz Gołebiewski – polski poeta, prozaik, dziennikarz, krytyk i wydawca, Maciej Chojnacki – Digital Center i Szymon Jeż – Wydawnictwo Walkowska. 16 listopada w Sali pod Piramidą odbył się panel dyskusyjny „Prowincja w literaturze czy literatura prowincji”, w którym udział wzięli: Inga Iwasów – profesor literatury współczesnej, literaturoznawca, pisarka, Krzysztof Niewrzęda – prozaik i poeta, Elżbieta Cherezińska – pisarka i teatrolog, Przemysław Czapliński – profesor literatury współczesnej, jeden z czołowych krytyków literackich w kraju. Dyskusję moderował Artur Daniel Liskowacki.

Marcin Meller na spotkaniu w Kaliszu Pomorskim

15 listopada w filii nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie młodzi aktorzy z Teatru Słowa Proscenium i Studia Teatr, działających pod przewodnictwem instruktora teatralnego pod przewodnictwem instruktora teatralnego Iwony Mirońskiej-Gargas zaprezentowali spektakl „Suplikacje”, oparty o teksty Kornela Ujejskiego.

16 listopada Białogardzkie Stowarzyszenie „Amazonki” obchodziło swoje 10 lecie. Jego współzałożycielka, Barbara Suwała, wieloletni pracownik Białogardzkiej Biblioteki Publicznej została doceniona za aktywność i wkład pracy na rzecz Ruchu w mieście Białogard oraz poza nim. Kapituła Honorowej Odznaki Federacji „Amazonek” oraz Konwent Seniorek przyznały Pani Barbarze „Łuk Rubinowy”, wyjątkową odznakę przyznawaną za zasługi rocznie tylko trzem osobom w Polsce.

16–24 listopada w Informatorium budynku głównego i filii nr 9 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbyły się wystawy zawierające

Pasowanie na czytelnika w Waleckim Centrum Kultury

książki, plakaty, cytaty, towarzyszące Tygodniowi Edukacji Globalnej ph. „Wybierz zrównoważony styl życia”.

18 listopada w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyło się spotkanie autorskie z Barbarą Ciwoniuk, autorką książek dla młodzieży.

18–19 listopada w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej młodzież z koszalińskich gimnazjów gościła na szóstej już edycji projektu „Nastolatki w Bibliotece”. W ramach przedsięwzięcia młodzież uczestniczyła w spotkaniach autorskich z autorką powieści, poruszających ich problemy, Barbarą Ciwoniuk, wysłuchała prezentacji współczesnej literaturze młodzieżowej i zwiedziła Bibliotekę.

19 listopada Miejską Bibliotekę Publiczną w Nowogardzie odwiedzili zaprzyjaźnieni seniorzy, by po raz kolejny uczestniczyć w cy-

klu „Spotkajmy się w bibliotece”. Tym razem był to wieczorek poetycki poświęcony poezji okresu Młodej Polski. W epokę wprowadził zgromadzonych Franciszek Tarczykowski, emerytowany polonista, nie zabrakło interpretacji wierszy w wykonaniu przybyłych gości. Czytano utwory poetów impresjonistycznych m.in. Jana Kasłowicza, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Leopolda Staffa.

19 listopada Dział Tradycji – „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej” Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej gościł Aleksandrę Hamberg-Federowicz, starszego kustosa Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie oraz młodzież z Zespołu Szkół nr 1. Prelekcja „Zachodniopomorska architektura ryglowa, czyli między słupem a rygłem” zorganizowana została w ramach projektu „Zachodniopomorska architektura ryglowa – społeczny i materialny wymiar dziedzictwa” przez Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie.

Barbara Ciwoniuk w ramach akcji „Nastolatki w Bibliotece” w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

19 listopada Oddział dla Dzieci Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej odwiedziła grupa czterolatków z Niepublicznego Przedszkola „Promyczek” w Pyrzycach. Wizyta była połączona z akcją „Cała Polska czyta dzieciom”. Joanna Cieplak przeczytała maluszkom opowiadanie *Zguba* z książki Renaty Piątkowskiej *Opowiadanie dla przedszkolaków*.

19 listopada bibliotekarz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kołobrzegu gościł z wizytą w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym. Podopiecznym przeczytano książkę *Zielony groszek*, a dzieciom niedowidzącym i niepełnosprawnym ruchowo zaprezentowano książki dotykowe i dźwiękowe. W zajęciach uczestniczyło 12 dzieci.

19 listopada Miejską Bibliotekę Publiczną w Choszczynie odwiedził Rafał Podraza. Spotkanie, które odbyło się w ramach działającego już od 6 lat Dyskusyjnego Klubu Książki,

prowadziła Róża Czerniawska-Karcz, prezes Oddziału Związku Literatów Polskich w Szczecinie, która przedstawiła uczestnikom spotkania dorobek Rafała Podrazy – poety, dziennikarza, autora książek o rodzinie Kossaków i tekstów piosenek, stryjecznego wnuka Magdaleny Samozwaniec, który dowcipnie opowiadał o tej pisarce i satyryczce, przytaczając liczne anegdoty. Nie zabrakło też wspomnień o Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej i Helenie Majdaniec, o której opowiada w swojej najnowszej książce pt. *Helena Majdaniec. Jutro będzie dobry dzień*, której premiera miała miejsce 21 listopada.

19 listopada w filii nr 25 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie biblioteczne z udziałem pierwszoklasistów z SP nr 16.

19 listopada – 3 grudnia w Galerii Region Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbyła się

Promocja *Karminowego szala* w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gryficach

wystawa prac Warsztatów Terapii Zajęciowej Nr 2 w Koszalinie.

20 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbyła się lekcja biblioteczna, podczas której dzieci klas pierwszych ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Międzyzdrojach mogły zapisać się do wypożyczalni. Po założeniu kart bibliotecznych, każdy z uczniów został pasowany ogromnym piórem przez panią dyrektor, Andżelikę Galecką, na czytelnika Miejskiej Biblioteki Publicznej.

20 listopada złocienieckie kino wypełniła prawdziwa magia. Na scenie zagościł iluzjonista Tomasz Jusza, który zaprezentował widowisko dla dzieci i dorosłych. Występ iluzjonisty był związany z projektem Inicjatyw Lokalnych „Ścieżki kultury” realizowanym przez Grupę Aktywnych Rodziców działającą przy Bibliotece Publicznej w Złocieniu.

20 listopada w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej odbyło się trzecie spotkanie promujące serię „Zamki i ogrody w województwie

zachodniopomorskim”, której wydawcą jest Fundacja Akademia Europejska Kulice-Külz. Autorami serii są polscy i niemieccy historycy sztuki i konserwatorzy. Cykl przedstawia historię założeń dworskich oraz ich dzisiejszy stan i sposób użytkowania. W centrum uwagi pozostaje sztuka budowlana i ogrodowa.

20 listopada Bibliotekę Publiczną Gminy Biesiekierz odwiedziły dwie grupy przedszkolaków z Prywatnego Przedszkola „Happy Days” ze Starych Bielic. Przewodnim tematem spotkania był zbliżający się „Światowy Dzień Pluszowego Misia” obchodzony 25 listopada.

21 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbyło się spotkanie dotyczące książek podróżniczych i wojaży członków Dyskusyjnego Klubu Książki. Mieszkańcy Gminy Międzyzdroje dziellili się wrażeniami oraz zdjęciami ze swoich podróży po kraju i świecie. W tym samym czasie odbyło się również otwarcie wystawy „Terapia poprzez sztukę”. O swoich pracach opowiedziały: Maria Kulej, Małgorzata Szwalek oraz Grażyna Małaszk.

26 listopada Miejska Biblioteka Publiczna w Dziwnowie otrzymała imię zasłużonej dla placówki bibliotekarki, Elżbiety Zakrzewskiej

21 listopada w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyło się uroczyste rozstrzygnięcie literackiego konkursu pt. „Dzieciaki-Sięciaki”, w którym wzięli udział uczniowie z klas IV–VI ze Szkoły Podstawowej w Biesiekierzu.

21 listopada w filii nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie aktryzy Pogotowia Teatralnego zaprezentowali spektakl „Przygody kangurka Jurka – inscenizowane czytanie”.

22 listopada w czytelni głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gryficach odbyło się spotkanie autorskie z Joanną Marią Chmielewską. Gryficką bibliotekę pisarka odwiedziła w ramach trasy promującej jej trzecią książkę dla dorosłych, *Karminowy szal*.

22 listopada w Bibliotece Publicznej w Złocińcu gościem spotkania z cyklu „Cały Złocieniec czyta dzieciom” była Janina Kundera – studentka Uniwersytetu Trzeciego Wieku, która przeczytała dzieciom opowiadania *Karminik dla ptaków* ze zbioru *Wesołe przedszkolaki*

oraz *Osiótek i koń i Kotka z dzwoneczkami* ze zbioru *Historyjki i opowiadki*.

22 listopada w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Biesiekierz odbyło się spotkanie dla uczniów klas O i II ze Szkoły Podstawowej w Biesiekierzu z okazji Święta Piernika.

22 listopada w Gminnej Bibliotece Publicznej w Domasławicach odbyło się spotkanie poświęcone budownictwu ryglowemu w powiecie stawieńskim. O historii szachulca i muru pruskiego opowiedziała Lidia Wróblewska z Muzeum Zamek Książąt Pomorskich w Darłowie.

22–29 listopada w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Trzcińsku – Zdroju trwały obchody Święta Pluszowego Misia. Z tej okazji bibliotekę odwiedziły trzy grupy przedszkolne, „zerówka” oraz pierwszaki ze SP.

25 listopada z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia w Oddziale Dziecięcym Biblioteki Publicznej w Gryfinie odbyło się spotka-

nie autorskie i warsztaty z pisarką Joanną M. Chmielewską, pedagogiem, autorką książek dla dzieci (*Historia srebrnego talizmanu, Niska i srebrny talizman*, seria poetycka *Zaczarowane rymowanki*, baśń *Niebieska niedźwiedzica*) i dla dorosłych (*Poduszka w różowe słonie, Sukienka z mgieł, Karminowy szal*).

25 listopada ukazał się ranking bibliotek dziennika „Rzeczpospolita”, w którym Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz została sklasyfikowana na 9. miejscu wśród wszystkich rodzajów bibliotek, 3. wśród bibliotek gmin wiejskich w kraju, na 1. wśród bibliotek zachodniopomorskich. Świetne 35. miejsce uzyskała Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Polanów. Gminna Biblioteka Publiczna w Będzinie została wymieniona na 155 miejscu. Na pierwszym miejscu w województwie zachodniopomorskim, a 17 w ogólnopolskiej klasyfikacji, była Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Dębnie.

25 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie uroczystość obchodzona Dzień Pluszowego Misia. Bibliotekę odwiedziły dwie grupy przedszkolaków z Przedszkola nr 4 w Nowogardzie i uczniowie klasy 1a ze Szkoły Podstawowej nr 1, którzy przynieśli ze sobą pluszaki.

25 listopada w Bibliotece Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego (Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego) miało miejsce spotkanie anglojęzycznego klubu dyskusyjnego „Reading Group”. Uczestnicy analizowali wybrane utwory Philipa Larkina, angielskiego poety, pisarza i krytyka jazzowego, który całe swoje zawodowe życie poświęcił pracy w bibliotece.

25 listopada Biblioteka Publiczna w Kaliszu Pomorskim wraz z Przedszkolem Miejskim „Bajkolandia” z okazji obchodów Światowego Dnia Pluszowego Misia przygotowały program artystyczny dla najmłodszych. W roli bohatera spotkania wystąpiła pacynka – miś Teodor, Małgorzata Dziadek, opiekunka księgozbioru dziecięcego w Bibliotece Publicznej w Kaliszu Pomorskim, poprowadziła konkurs literacki.

25 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie obchodzona Światowy Dzień Pluszowego Misia. Każde dziecko przyszło ze swoim pluszakiem, gośćmi specjalnymi były Lidia Domazer-Pasierbek – autorka książek dla dzieci i Anna Popławska z Radia Koszalin. Dzieci śpiewały piosenki, częstowały się słodyczami i brały udział w konkursach.

25 listopada w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie ogłoszono wyniki konkursu plastycznego dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym „Mój ukochany pluszowy miś”.

25 listopada, z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia, Miejską Bibliotekę Publiczną w Bornem Sulinowie odwiedziły dzieci z Niepublicznego Przedszkola „Jedyneczka”.

26 listopada Miejska Biblioteka Publiczna w Dziwnowie świętowała uroczystość nadanie imienia patronackiego Elżbiety Zakrzewskiej swojej placówce. Przybyli licznie zaproszeni goście: władze miejskie – w imieniu Burmistrza – Sekretarz Krzysztof Matuśkiewicz, przewodnicząca Rady Miejskiej – Joanna Piwińska, Przedstawiciele Radnych, Dyrektor Książnicy Pomorskiej w Szczecinie – Lucjan Bąbolewski, Dyrektor Miejskiej Biblioteki Powiatowej i gminnej w Kamieniu Pom. – Helena Zwolska, Dyrektor Przedszkola „Promyk Słońca”, Dyrektorzy Dziwnowskich Szkół, ZOOIK, Dyrektor OPS, Burmistrz Zbigniew Zwolan, Ksiądz Proboszcz Karol Wilczyński, Przedstawiciele Uniwersytetu Trzeciego Wieku i Córki Elżbiety Zakrzewskiej wraz z rodzinami. Elżbieta Zakrzewska była wieloletnią dyrektorką dziwnowskiej biblioteki.

26 listopada w Kinie „Mewa” w Złocięncu odbył się finał XV Przeglądu Twórczości Poetyckiej Spotkanie z Zajączkiem. Na finał zawitali goście: Tadeusz Koźma – Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Złocięncu, Leszek Modrzakowski – Sekretarz Gminy, Romana Kowalewicz – Dyrektor Złocienieckiego Ośrodka Kultury, Monika Kuczyńska – Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Kultury „Inspiracja”, Małgorzata Głodek – Dyrektor Gimnazjum nr

Dyktando dla VIP-ów w Miejskiej Bibliotece Publicznej Waleckiego Centrum Kultury

1 w Złocięncu i wielu innych. Podczas uroczystości wystąpił teatrzyk „Wesołe Moliki” działający przy Bibliotece Publicznej w Złocięncu.

26 listopada w filii Publiczno-Szkolnej w Korytowie (MBP w Choszczynie) świętowano Dzień Pluszowego Misia. Z tej okazji uczniowie klas 0–III przyszli do biblioteki ze swoimi ulubionymi maskotkami, by opowiedzieć o ich fantastycznych i bohaterskich przygodach.

26 listopada w Bibliotece Publicznej przy Trzebiatowskim Ośrodku Kultury obchodzono Światowy Dzień Pluszowego Misia. Do wspólnego świętowania zostali zaproszeni pierwszoklasiści ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Trzebiatowie i pięciolatki z Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Mrzeżynie.

26 listopada w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie autorskie z Wojciechem Burgerem, autorem książek: *Szamani życia* i *Ostatni z bogów*.

26 listopada w filii nr 10 Miejskiej Biblioteki Publicznej odbyło się drugie spotkanie

z dziećmi kl. O inspirowane książką *Kamysek w bibliotece*.

26 listopada w filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się bajkowe spotkanie dla dzieci.

26, 27 i 29 listopada w filii nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się spotkania dla dzieci „Czy na prawdziwego przyjaciela można liczyć w potrzebie...?”.

27 listopada w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie odbyło się kolejne spotkanie dla Seniorów „Moja Nigeria”, którego gościem byli mieszkający obecnie w Kołobrzegu a wcześniej w Nigerii Oyedemi Ade wraz z małżonką Dorotą.

27 listopada już po raz piąty w czytelni Miejskiej Biblioteki Publicznej Waleckiego Centrum Kultury odbyło się dyktando dla VIP-ów. W tym roku siedem odważnych osób podjęło walkę o tytuł mistrza ortografii: Magdalena Suchorska-Rola – dyrektor Muzeum Ziemi Waleckiej, Marek Syrnyk – dyrektor Poradni

„Spotkanie z pasjami” w Polanowie

Pedagogiczno-Psychologicznej, Waldemar Lechnik – zastępca Burmistrza miasta Wałcz, Jan Matuszewski – radny Powiatu Wałeckiego i pracownik Urzędu Gminy Wałcz, Jan Kaczanowicz – radny Powiatu Wałeckiego, Kamila Budzynowska – dziennikarz Pojezierza Wałeckiego, Jan Ciechański – instruktor szachów.

27 listopada w filii nr 9 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie czytelnicze z udziałem ośmiolatek ze Szkoły Podstawowej nr 18.

27 listopada, w ramach akcji „Czytanie jest trendy”, Gminną Bibliotekę Publiczną w Dolicach odwiedzili uczniowie klas pierwszych Szkoły Podstawowej w Dolicach. Po przywitaniu dzieci przez dyrektora biblioteki, Marka Wejmana, głos zabrał gość specjalny – Wójt Gminy Dolice, Grzegorz Brochocki, który czytał wiersze Marii Konopnickiej, Jana Brzechwy, książkę Ewy Mirkowskiej *Dzieci z Kuriańskiej Łączki*, opowiadania z książki *Skarbczyk sześciolatka* oraz *Wielkiej księgi bajek*.

27 listopada w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie odbyło się spotkanie „Pielęgnacja cery zimą” z Beatą Jaworską,

kosmetologiem z gabinetu dermokosmetycznego „Beauty & Spa”.

28 listopada w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie odbyło się ostatnie spotkanie dla seniorów z cyklu „Spotkania z pasjami”. Od września do listopada odbyło się 12 cotygodniowych, wirtualnych spotkań z ciekawymi ludźmi, m. in.: Teresą Lipowską, Krystyną Jandą, Hanną Bakułą i Jackiem Pałkiewiczem.

28 listopada w kołobrzskim Przedszkolu Miejskim Nr 10 odbyło się, zorganizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Kołobrzegu, czytanie książki *Gdzie jesteś mały misiu* połączone z prezentacją. 100-osobowa grupa dzieci wysłuchała historii o Małym Misiu, który uwielbia bawić się w chowanego.

28 listopada w Czytelni Pomorzoznawczej w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie autorskie z Berndem Aischmannem, autorem książki *Der Nachbar aus Papier. Mecklenburg-Vorpommern / Pomorze Zachodnie – eine Nachbarschaft im Spiegel der regionalen Presse 1945–1980* (Sąsiad z papieru. Mecklenburg-Vorpommern Pomorze Zachodnie

– historia sąsiedztwa w zwierciadle prasy regionalnej z lat 1945-1980), która ukazała się wspólnym nakładem Książnicy Pomorskiej w Szczecinie i Landesbibliothek Mecklenburg-Vorpommern w Schwerinie przy wsparciu finansowym Landeszentrale für politische Bildung Mecklenburg-Vorpommern.

28 listopada w filii nr 14 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyła się promocja książki *Księga Puszczy Bukowej* i spotkanie z jej autorkami: Grażyną Domian i Lilianą Gierczak. Podczas spotkania miało też miejsce uroczyste rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Jesień w Puszczy Bukowej” oraz rozdanie nagród.

28 listopada w filii nr 3 Białogardzkiej Biblioteki Publicznej odbyło się spotkanie autorskie z Lechem M. Jakóbem, urodzonym w Białogardzie poetą, aforystą i powieściopisarzem, założycielem i redaktorem naczelnym pomorskiego magazynu literacko-artystycznego „Latarnia Morska”.

28 listopada w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie odbyło się „Spotkanie z poezją”.

29 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gryficach odbyło się spotkanie autorskie z Michałem Rembasem, który promował drugie już, poprawione i rozszerzone, wydanie przewodnika *Tajemnice Pomorza Zachodniego*.

29 listopada Biblioteka Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego (Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego) zorganizowała w ramach działalności Asocjacji Multicultural Iberoamericana (AMI) prelekcję „Brasil y Polonia – países hermanos”. Fabiano Sales w języku angielskim (odwołując się również do języka portugalskiego oraz hiszpańskiego) opowiadał o historii i kulturze Brazylii, największego pod względem powierzchni i liczby mieszkańców państwa Ameryki Południowej.

29 listopada w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Moryniu odbyło się spotkanie z Marzanną

Kuszyńską z Fundacji ABCXXI Cała Polska Czyta Dzieciom. Wykład był poświęcony zagadnieniom dotyczącym wychowania dzieci, więzi, jaka powstaje między dzieckiem a rodzicem w trakcie czytania, rozwoju emocjonalnemu dziecka.

29 listopada w ramach projektu „Link do przyszłości” Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie młodzieży z V Liceum Ogólnokształcącego z młodym profesjonalistą Pawłem Orzechem.

29 listopada w Gminnej Bibliotece Publicznej w Czaplunku odbyło się spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, poświęcone książce autorstwa K. Hosseini *Tysiąc wspaniałych słońc*.

29 listopada Miejską Bibliotekę Publiczną w Dziwnowie odwiedziła grupa „Misie” z Publicznego Przedszkola „Promyk Słońca” w Dziwnowie.

29 listopada w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyło się spotkanie andrzejkowe.

29 listopada w filii w Golenicach Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Myśliborzu odbyły się Andrzejki dla dzieci.

30 listopada w filii Miejsko Gminnej Biblioteki Publicznej w Pelczycach w Jagowie odbyła się zabawa andrzejkowa dla dzieci.

30 listopada tradycyjną imprezę andrzejkową w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie wykorzystano do literackiego spotkania z twórczością Juliana Tuwima. Twórczość Poety stanowiła tło dla zabaw i wróżb andrzejkowych.

2 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gryficach, w ramach projektu „Link do przyszłości. Młodzi. Internet. Kariera”, odbyło się spotkanie z Mikołajem Komórem – koordynatorem projektów UE (m.in. Inicjatywy Przedsiębiorczości, Wielka aktywność w małym mieście), specjalistą ds. wizerunku, studentem SGH oraz założycielem, przewodniczącą

cym zarządu Stowarzyszenia Grupa Progress, inicjatywy Ruszmy Szczecin, wydawcą miesięcznika „Szczecin in Progress”.

2 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Drawsku Pomorskim zakończył się konkurs na najaktywniejszego czytelnika dziecięcego 2013 roku. W dwóch grupach wiekowych (5–10 i 11–16 lat) przyznano nagrody: dyplom, książkę oraz bilet wstępu do kina dla dwóch osób na dowolnie wybrany seans dziecięcy.

2 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinku odbyło się kolejne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, poświęcone zbiorowi opowiadań *Trucicielka* Erica-Emmanuela Schmitta.

2–7 grudnia w Wypożyczalni Główniej Książnicy Pomorskiej czynny był Mikołajkowo-Świąteczny Kiermasz „Książka za Złotówkę”.

2–31 grudnia w Holu przy Czytelni Główniej Książnicy Pomorskiej, w ramach Galerii Jednego Obrazu prezentowany była grafika Michała Domańskiego – ilustracja do baśni braci Grimm, pod tytułem „Żelazny Jan” z 2010 roku.

3 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie odbyło się spotkanie z cyklu „Spotkajmy się w bibliotece”, którego gościem specjalnym był Jacek Stróżyński, dyrektor Katolickiego Stowarzyszenia Civitas Christiana w Zielonej Górze.

3 grudnia w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie autorskie z niemieckim dziennikarzem i pisarzem Uwe Radą. Spotkanie było tłumaczone, poprowadził je Bogdan Twardochleb, dziennikarz „Kuriera Szczecińskiego”. Uwe Rada przeczytał fragmenty swojej książki *Niemen. Dzieje pewnej europejskiej rzeki*, której polski przekład ukazał się nakładem wydawnictwa „Borussia”.

3, 10 i 12 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbywały się warsztaty plastyczne dla dzieci, młodzieży

i dorosłych pt. „Fabryka bombek”, współorganizowane przez bibliotekę i Międzyzdrojskie Stowarzyszenie „Rodzina”.

3–31 grudnia w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa „Drzeworyty – talizmany szczęścia”, prezentująca drzeworyty z ostatnich konkursów na drzeworyt noworoczny, organizowanych na Tajwanie. Wernisaż uświetnił koncert w wykonaniu Anny Krysztofiak.

3–7 grudnia w filii nr 48 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie czynny był kiermasz książek dla dzieci z Rodzinnego Domu Dziecka nr 10 w Szczecinie.

4 grudnia w filii nr 8 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Andersa, na spotkaniu Dyskusyjnego Klubu Książki uczestnicy przygotowali wieczór poezji Adama Zagajewskiego.

4 grudnia w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej, w ramach Tygodnia Aktywności, czynna była „Żywa Biblioteki Wolontariatu”, z której można było „wypożyczyć” książkę – osobę, „przeczytać” jej historię i dowiedzieć się na czym polega praca wolontariusza w danej dziedzinie. W księgozbiornie znalazły się m.in. książki takie jak: wolontariusz ekologiczny, wolontariusz kulturalny, wolontariusz imprez masowych, wolontariusz charytatywny, wolontariusz zagraniczny i wiele innych.

5 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie odbyło się interaktywne przedstawienie pt.: „Przyjaciele”. Aktrzy Teatru Duet z Krakowa przedstawili opowieść o więzi łączącej zwierzęta i ludzi.

5 grudnia w Galerii Region Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbyło się uroczyste otwarcie wystawy „Twarze Tuwima” udostępnionej przez Książnicę Pomorską w Szczecinie. Wernisaż uświetnił recital młodzieży ze Studia Poezji i Piosenki im. Ziemiańskich. Ekspozycję zorganizowano w ramach obchodów Roku Juliana Tuwima, można ją było oglądać do końca grudnia.

Michał Rembas w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gryficach

5 grudnia Biblioteka Miejska w Moryniu zorganizowała „Spotkanie z Górnikiem”. Gościem honorowym był Bogdan Szeremeta z Chojny, który przepracował 26 lat w jednej ze śląskich kopalń. Dzieci z trzech klas 0 (ok. 40 osób ze Szkoły Podstawowej w Moryniu) miały okazję dowiedzieć się jak wygląda praca górnika pod ziemią, jakich maszyn używa się obecnie do wydobycia węgla, i jak wydobywano surowiec wiele lat temu.

5 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach odbył się koncert „Swingowo, rockowo, mikołajkowo...”, na którym wystąpili Witold Żurowski i Robert Antkowiak. W programie koncertu znalazły się standardy jazzowe i przeboje muzyki rozrywkowej.

5 grudnia w Sali im. Zbigniewa Herberta w Książnicy Pomorskiej odbyła się uroczysta inauguracja Encyklopedii Pomorza Zachodniego pomeranica.pl. Dyrektor Książnicy Pomorskiej – Lucjan Bąbolewski oraz reprezentujący Fundację sedina.pl – Arkadiusz Bis uroczystie uruchomili serwis informacyjny Encyklopedia Pomorza Zachodniego pomeranica.pl – wspólny projekt Książnicy i sedina.pl,

mający na celu udostępnianie, promocję i upowszechnianie wiedzy o regionie. Jest wyjątkowym połączeniem ponad 100-letniego doświadczenia Książnicy Pomorskiej w zakresie zarządzania informacją z blisko 10-letnią działalnością sedina.pl na rzecz budowy tożsamości lokalnej z wykorzystaniem Internetu.

5 grudnia w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie z Marią Jaremek, autorką książki *Helena Wolf i jej muzyka*.

5 grudnia w filii nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się spotkania pod hasłem „Czytamy w języku angielskim”. Nauczycielka języka angielskiego czytała bajki *Czerwony kapturek* i *Kot w butach* oraz prowadziła gry i zabawy w języku angielskim. Gośćmi biblioteki były dzieci z klas 0, I i II SP TAK.

6 grudnia odbyło się spotkanie pracowników Miejskiej Biblioteki Publicznej w Choszcznie. Omawiano plany rozwoju biblioteki. Dyrektor Anna Lewicka przedstawiła m.in. postęp plac remontowo-modernizacyjnych głównej siedziby Biblioteki. Anna Kościczuk zaprezentowała

Otwarcie wystawy „Twarze Tuwima” w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

zebranych postaci zasłużonej choszczeńskiej bibliotekarki Danuty Hepke-Kelch, siostrzenicy Marii Dąbrowskiej.

6 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie odbył się finał konkursu czytelniczego „Myślę, więc czytam. Czytam, więc jestem” dla uczniów kl. IV–VI szkoły podstawowej oraz gimnazjalistów, których zadaniem było przeczytać 8 książek i odpowiedzieć na przygotowane pytania. 31 uczestników konkursu otrzymało dyplom gratulacyjny oraz nagrody w postaci książek.

6–31 grudnia w Łączniku przy Czytelnicy Czasopism w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa „Fotografie Witolda Chromińskiego” prezentująca z okazji setnej rocznicy urodzin artysty jego prace z rejsów po świecie.

6–31 grudnia w Sali pod Piramidą w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa „Od

Towarzystwa Tatrzńskiego do Polskiego Towarzystwa Krajoznawczo-Turystycznego”, powstała z okazji obchodów 140. rocznicy powstania Towarzystwa Tatrzńskiego, organizacji turystycznej, będącej jednym z protoplastów turystyki zorganizowanej w Polsce. Podczas otwarcia wystawy prelekcję wygłosił Jerzy Kapłon, dyrektor Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie.

7 grudnia po raz kolejny międzyzdrojscy bibliotekarze włączyli się w zorganizowanie Gali Mikołajkowej, która odbyła się w Międzynarodowym Domu Kultury. Organizatorami Gali był Międzynarodowy Dom Kultury, Ośrodek Pomocy Społecznej i Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach.

7 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bornem Sulinowie aktorzy Teatru Duet zaprezentowali spektakl „Przyjaciele”.

„Spotkanie z Górnikiem” w Moryniu

9 grudnia Gminną Bibliotekę Publiczną w Dolicach odwiedzili uczniowie klas 5 Szkoły podstawowej w Dolicach. Celem ich wizyty była pogadanka na temat zbliżających się świąt Bożego Narodzenia.

9 grudnia w Auli Książnicy Pomorskiej odbyło się III spotkanie z cyklu „Ludzie nauki Pomorza Zachodniego” zatytułowane „Profesor Adam Krechowiecki (1913–1991). Spotkanie wspomnieniowe w 100. rocznicę urodzin”.

10 grudnia w Dziale Tradycji Muzeum Ziemi Pyrzyckiej w Pyrzyckiej Bibliotece Publicznej została otwarta wystawa trofeów sportowych Wojciecha Matusiaka, kolarza, olimpijczyka, najbardziej utytułowanego zawodnika w historii szczecińskiego kolarstwa, Honorowego Obywatela Pырzyc. W spotkaniu z utytułowanym sportowcem wzięła udział młodzież z Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego oraz Publicznego Gimnazjum wraz z opiekunami, Burmistrz Pырzyc Jerzy Marek Olech, dyrektor

GMS Wojciech Pardała, dyrektor PBP Magdalena Brzozowska-Wróblewska oraz żona pana Wojciecha, Lidia i siostra Danuta. Spotkanie atrakcyjnie, barwnie i z humorem poprowadził Józef Czabočko – znawca historii sportu Ziemi Pырzyckiej.

10 grudnia w ramach akcji „Czytanie jest trendy”, którą organizuje Gminna Biblioteka Publiczna w Dolicach doszło do spotkania z uczniami klasy III dolickiej podstawówki. W prezencie dyrektor biblioteki oraz gość specjalny biblioteki otrzymali pachnące cynamonem stroiki świąteczne. Gość specjalny, Anna Skierkowska, dyrektor biura Wójta Gminy Dolice i radna powiatu stargardzkiego, przeczytała dzieciom kilka opowieści świątecznych.

10 grudnia w filii nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie z drugoklasistami SP TAK. Uczniom zostały przeczytane książki w języku angielskim pt. *Dwa króliczki* i *Szklana góra*, dzieci odpowia-

Bibliotekarze z Międzyzdrojów na Gali Mikołajkowej

dały na pytania dotyczące tekstu. Na zakończenie spotkania mali goście rozwiązywali krzyżówki i rebusy utrwalające nowo poznane słownictwo. Były to pierwsze zajęcia z cyklu „Z angielskim za pan brat”, prowadzonego przez nauczycielkę języka angielskiego Milenę Adamczewską.

10, 13 i 17 grudnia w filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyły się spotkania dla dzieci poświęcone twórczości Juliana Tuwima.

10 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Jołsińborzu odbyło się spotkanie autorskie z Jolantą Karasińską, autorką książki dla dzieci.

10 grudnia w filii nr 30 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie z dziećmi z PP 48. Przedszkolakom została przeczytana bajka *Gwiazdka Laury* oraz przybliżone zwyczaje i obrzędy bożonarodzeniowe.

10 i 13 grudnia Biblioteka Publiczna Gminy Świeszyno gościła w swoich progach pierwsze klasy z Gimnazjum w Świeszynie.

11 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Drawsku Pomorskim odbyła się uroczystość nadania tytułu Najaktywniejszego Czytelnika 2013 Edwardowi Tatarynowiczowi. Dyplom uznania wraz z upominkiem w postaci książki wręczył Burmistrz Drawska Pomorskiego, Zbigniew Ptak.

11 grudnia w filii nr 9 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Struga, w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki omawiano powieść Michała Olszewskiego *Chwalcie łąki umajone*.

11 – 30 grudnia do końca roku, w Czytelni Głównej Koszalińskiej Biblioteki Publicznej można było obejrzeć wystawę pt. „Boże Narodzenie w tradycji polskiej” złożoną z książek i czasopism na ten temat, uzupełniały ją stroiki i kartki świąteczne.

11 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece w Goleniowie odbyło się spotkanie z Iwoną Szadzik „Makijaż świąteczno-karnawałowy”.

12 grudnia w Bibliotece Niemieckiej Książnicy Pomorskiej odbył się Dzień Poezji Niemieckiej, podczas którego ogłoszono wyniki konkursu „Usłysz słowo!” / Tag der deutsche Poesie „Hör das Wort!”, organizowanego przez Bibliotekę Niemiecką Książnicy Pomorskiej we współpracy z Instytutem Filologii Germańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. W programie imprezy znalazły się: Poezja na dziś – trendy w liryce niemieckojęzycznej (interaktywny wykład Poesie heute – Trends in der deutschsprachigen Lyrik. Interaktiver Vortrag dr Justyna Kłopotowska, mgr Mareike Schmidt (DAAD-Lektorin), konkurs Recytatorski IFG US „Usłysz słowo!” dla studentów i uczniów szkół średnich Rezitationswettbewerb des Instituts für Germanistik „Hör das Wort!” für Studenten und Schüler, koncert na flet poprzeczny w wykonaniu Teresy Stawarz Querflötenkonzert spielt Teresa Stawarz. Tego samego dnia w Bibliotece Niemieckiej odbyło się spotkanie autorskie z pisarzem i fotografikiem Timmem Stützem, autorem licznych albumów fotograficznych i książek beletrystycznych. Spotkaniu towarzyszyła prezentacja jego najnowszej książki *Gute Nacht Polen*.

12 grudnia w filii nr 38 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie przygotowano dla dzieci „Podróż do bajkowej krainy”. W jego ramach odbyły się zabawy ruchowe i gry słowne odwołujące się tematycznie do postaci z bajek.

12 grudnia w filii nr 3 Białogardzkiej Biblioteki Publicznej odbyło się spotkanie autorskie z Tomaszem Kacprowiczem, autorem tomiku wierszy *Malowany ptak*.

12 grudnia w Oddziale dla Dzieci Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Dębnie ogłoszono wyniki konkursu na kartkę świąteczną z bohaterem książkowym. Można też było obejrzeć wystawę nadesłanych prac.

12 i 13 grudnia do filii nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie zawitali uczniowie

klas trzecich SP TAK. Tematem spotkania były zabawy i gry słowne utrwalające słownictwo o zwierzętach. Było to kolejne spotkanie z klubu „Z angielskim za pan brat”.

13 grudnia w filii nr 3 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej, przy ul. Młyńskiej, w ramach młodzieżowego Dyskusyjnego Klubu Książki omawiano powieść Anji Snellman *Bogowie na balkonie*.

13 grudnia w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz odbyła się zabawa Mikołajkowa dla najmłodszych czytelników.

13 i 17 grudnia w filii nr 36 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie, w ramach cyklu „Z angielskim za pan brat”, odbyły się spotkania z uczniami klas szóstych SP TAK. Uczestnikom spotkań przeczytane zostały fragmenty książki *Opowieść wigilijna*. Tematem lekcji oprócz utrwalenia słownictwa były również podstawowe zagadnienia gramatyczne.

14 grudnia w sali gimnastycznej Gimnazjum nr 1 w Międzyzdrojach odbył się Jarmark Świąteczny, zorganizowany przez Międzyzdrojskie Stowarzyszenie Rodzina, Stowarzyszenie Archeozdroje, Miejską Bibliotekę Publiczną i Gimnazjum nr 1 w Międzyzdrojach. W programie jarmarku znalazły się m.in. kolędowanie, pokazy tańca, karate, zapasów oraz walk średniowiecznych, można był nabyć świąteczne stroiki, bombki, wypieki czy wyroby ekologiczne.

14–15 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Dziwnowie odbył się Maraton Pisania Listów Amnesty International.

16–31 grudnia w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej czynna była wystawa „Edyta Stein. Portret własny”, prezentująca bogaty materiał ikonograficzny (m. in. zdjęcia z lat dzieciństwa i młodości), dopełniony cytatami z autobiografii Edyty Stein, jej listów oraz dzieł. Autorami ekspozycji są Danuta Mrozowska, Halina Okólska oraz Michał Bieganowski.

16 grudnia w Bibliotece Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego (Biblioteka

Szkolenie dla bibliotekarek powiatu koszalińskiego

Uniwersytetu Szczecińskiego) miało miejsce spotkanie anglojęzycznego klubu dyskusyjnego „Reading Group”. Rozmowa dotyczyła historii świąt Bożego Narodzenia oraz pogańskich źródeł wybranych zwyczajów związanych z tym okresem (The History of Christmas and Its Pagan Origins). Dyskusji towarzyszyło śpiewanie kolęd, degustacja domowych wypieków, a także wizyta św. Mikołaja – wszyscy uczestnicy spotkania otrzymali słodkie upominki.

16 grudnia w Auli Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie Bliżej Chin 5. Spotkania z kulturą i tradycją, które rozpoczął wykład Alicji Filiks na temat zasad, na których oparta jest tradycyjna medycyna chińska, m.in. filozofii pięciu przemian czy podejścia holistycznego. Następnie omówione zostały różnice pomiędzy medycyną chińską a europejską oraz przykładowe sposoby leczenia.

16 grudnia w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie dla bibliotekarzy bibliotek publicznych powiatu koszalińskiego podsumowujące roczną współpracę. W programie znalazło się szkolenie pt. „Marketing

i promocja w bibliotekach”, które przeprowadziły Magdalena Młynarczyk i Barbara Wysmyk z Działu Metodyki i Promocji KBP, prezentacja Biblioteki Publicznej Gminy Świeżyno, druków dla GUS za rok 2013, podsumowanie wizyt w bibliotekach gminnych powiatu koszalińskiego.

16 grudnia z inicjatywy Koła SBP w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie świąteczne wszystkich pracowników i członków Koła.

16 grudnia w filii nr 25 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie pierwszoklasistów ze SP nr 16. Dzieciom przeczytano książkę *Franklin czyta kolegom*.

17 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie Aktorzy Teatru Duet z Krakowa zaprezentowali bajkę pt. „Pomarańczowa Pantera”, na podstawie przygód „Różowej Pantery”.

17 grudnia w Sali Kolumnowej w Książnicy Pomorskiej odbyło się spotkanie z Małgorzatą Wadżet Gardasiewicz i Joanną Pawłowicz

Spotkanie świąteczne w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej

i prezentacja książki *Astrologia – dotknąć gwiazd*.

17 grudnia w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie odbyło się ostatecznie w tym roku spotkanie seniorów z cyklu „Spotkajmy się w bibliotece”. Ze względu na przedświąteczny okres gościem specjalnym spotkania była Aniela Majkowska, która opowiedziała, o wszystkim, co wiąże się ze świątecznym stolem.

17 grudnia grupa dzieci ze świetlicy socjoterapeutycznej w Gąskach odwiedziła Bibliotekę Publiczną Gminy Mielno.

17 i 18 grudnia Bibliotekę Publiczną Gminy Biesiekierz odwiedzili uczniowie Szkoły Podstawowej w Biesiekierzu.

18 grudnia cotygodniowe zajęcia plastyczne w filii w Świeminiu Biblioteki Publicznej Gminy Biesiekierz zostały poświęcone przygotowaniu ozdób i dekoracji świątecznych

18 grudnia w Sali Strumiańskiej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego odbyła

się sesja naukowa Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego „Opakowanie środowiska. I co dalej?”. W trakcie spotkania młodemu, wyróżniającym się pracownikom nauki wręczono Medale Amicis Scientiae.

19 grudnia w Bibliotece Publicznej Gminy Biesiekierz gościli dwie grupy uczniów klasy drugich i trzecich Szkoły Podstawowej w Biesiekierzu.

20 grudnia w Bibliotece Publicznej w Kaliszu Pomorskim odbyło się spotkanie autorskie z Ireną Chołuj, mieszkanką Kalisza Pomorskiego. W 2013 roku nakładem Wydawnictwa „Psychoskok” z Konina ukazała się pierwsza powieść Ireny Chołuj pt. *Serce i magia*.

20 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Drawsku Pomorskim odbyło się spotkanie z przedszkolakami, na którym dzieci poznały bajkę *Czerwony Kapturek*.

20 grudnia odbyło się podsumowanie i wręczenie nagród uczestnikom konkursu plastycznego, który filia w Świeminiu Biblioteki Publicznej Gminy Biesiekierz ogłosiła na

początku grudnia. Warunkiem uczestnictwa w konkursie było wykonanie dowolnej ozdoby bożonarodzeniowej. W konkursie wzięło udział 16 uczniów klas 0–6 Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Świeminiu.

31 grudnia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie zakończył się

konkurs na plakat o tematyce: „Profilaktyka przemocy”, skierowany sześciolatków oraz do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z terenu Gminy Goleniów. Konkurs zorganizowany był w ramach akcji „Wolni od przemocy”, z okazji 5-lecia działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

NIE WYRZUCAJ NIEPOTRZEBNYCH KSIĄŻEK MOGĄ SIĘ JESZCZE KOMUŚ PRZYDAĆ!

Jeżeli macie Państwo niepotrzebne:

- książki • czasopisma
- rękopisy (listy, dokumenty, zapiski wspomnieniowe itp.)
- płyty, nuty, partytury • mapy, fotografie, grafiki • materiały dotyczące Pomorza Zachodniego (ulotki, broszury, pocztówki, afisze, zaproszenia itp.) • a także archiwa rodzinne, spuścizny i pamiątki po pisarzach, podróżnikach, malarzach, naukowcach, dziennikarzach itp.,
- maskotki, zabawki dla dzieci

**i chcielibyście, żeby w dalszym ciągu
były pomocne
i sprawiali radość innym,**

PRZEKAŻCIE JE Książnicy Pomorskiej!

Zebrałe książki, czasopisma i inne materiały uzupełnią braki w zbiorach Książnicy, bądź wzbogacą istniejące archiwa. Część z pozostałych materiałów zostanie zaproponowana innym bibliotekom w ramach wymiany, część będzie można nabyć **za symboliczne 1 zł** w trakcie organizowanych cyklicznie przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i Książnicę Pomorską kiermaszów „KSIĄŻKA ZA ZŁOTÓWKĘ”.

Pieniądze z zebranych i sprzedanych podczas kiermaszu książek zostaną przeznaczone na zakup unikatowych zbiorów (głównie dotyczących regionu) do zasobów Książnicy Pomorskiej.

Maskotki i zabawki przekażemy dzieciom przebywającym w placówkach szpitalnych, opiekuńczych i domach dziecka.

Zainteresowane osoby prosimy o kontakt:

Jagoda Walawko
Oddział Wymiany i Darów Książnicy Pomorskiej
j.walawko@ksiaznica.szczecin.pl
tel. 091 48-19-152

BIBLIOTEKARZ ZACHODNIOPOMORSKI

KWARTALNIK PL ISSN 0406 -1578 INDEKS 35236

WYDAWCA: KSIĄŻNICA POMORSKA
im. Stanisława Staszica
70–205 Szczecin, ul. Podgórna 15/16
tel. (091) 48-19-100, fax: (091) 48-19-115
e-mail: bzp@ksiaznica.szczecin.pl
www.ksiaznica.szczecin.pl

RADA PROGRAMOWA

prof. dr hab. Radosław Gaziński (przewodniczący Rady Programowej), Lucjan Bąbolewski, dr hab. prof. US Robert Cieślak, dr hab. prof. UAM Mirosław Górný, Cecylia Judek (sekretarz naukowy), dr Janina Kosman, prof. dr hab. Kazimierz Kozłowski, Andrzej Ziemniński

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Lucjan Bąbolewski (przewodniczący kolegium redakcyjnego),
Anna Maria Kowalska (sekretarz redakcji), Urszula Ganakowska, Cecylia
Judek, Lilia Marcinkiewicz, Przemysław Nowaczek

Korekta: Anna Maria Kowalska

Redakcja techniczna: Jolanta Doroszkiewicz

Skład i łamanie: Andrzej Zajda

Zdjęcie na okładce: Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach

Projekt okładki: Anna Hoffmann

Zdjęcia: Sylwia Grabowska, Mariusz Kiełtyka, Halina Kluczevska, Krzysztof
Kopija, Tadeusz Krawiec, Jan Surudo i in.

Redakcja przyjmuje materiały na płytach CD, innych nośnikach lub prze-
słane pocztą elektroniczną. Zastrzegamy sobie prawo do wyboru, zmiany
i skracania tekstów.

Czasopismo udostępniane na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa, na tych
samych warunkach 3.0 Polska – (CC BY-SA 3.0).

Zezwala się na wykorzystanie treści w innych utworach pod warunkiem podania źródła,
wskazania autorów oraz rozpowszechnianie utworu zależnego na podstawie takiej
samej licencji.

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>

